

***KIRJOITA, KIRJOITA, KIRJOITA* -PODCAST AMMATTI-
KORKEAKOULUN OPINNÄYTETYÖN TEKSTIN TUOT-
TAMISEN TUEKSI**

Anna Jokelainen
Sivututkielma
Suomen kieli
Kieli- ja viestintätieteiden
laitos
Jyväskylän yliopisto
Toukokuu 2024

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä Anna Jokelainen	
Työn nimi <i>Kirjoita, kirjoita, kirjoita</i> -podcast ammattikorkeakoulun opinnäytetyön tekstin tuottamisen tueksi	
Oppiaine Suomen kieli	Työn laji Sivututkielma
Aika Toukokuu 2024	Sivumäärä 42 + liitteet
<p>Tiivistelmä</p> <p>Monimuototutkielman tavoitteena on luoda podcast-muodossa tukimateriaalia opinnäytetyön itsenäiseen kirjoittamiseen ammattikorkeakoulun opiskelijoille. Podcast-materiaalin avulla pyritään tukemaan opinnäytetyön kirjoitusprosessissa tekstin tuottamista, joka ohjauksessa jää usein opiskelijan omalle vastuulle. Tavoitteena on antaa konkreettisia työkaluja kirjoittamiseen ja avata kirjoittamiseen liittyviä vääristyneitä käsityksiä, jotka estävät tekstin tuottamisen ja horjuttavat opiskelijan minäpystyvyyttä. Tarkoituksena ei ole korvata opinnäytetyön ohjausta, opintojaksoja tai jo olemassa olevan opetusmateriaalin sisältöjä, vaan monipuolistaa avointa oppimateriaalia tekstin tuottamisen tueksi auditiivisessa muodossa.</p> <p>Podcast-materiaalin teoreettisina lähtökohtina toimivat kirjallisuuskatsaukset, jotka pohjautuvat tekstitalojen sosiokulttuuriseen ja sosiokognitiiviseen teoriaan. Sosiokulttuurinen teoria liittyy tekstilajina opinnäytetyön kirjoittamiseen ja alakohtaisten konventioiden hallitsemiseen. Podcast-materiaalissa tuetaan puolestaan yksilön kirjoittamisprosessia kognitiivisesta näkökulmasta. Podcast-materiaalin pedagogisena pohjana toimii puolestaan sosiodynaaminen ohjaus, jonka lähtökohtana on dialogi ja vuorovaikutuksellisuus sekä ohjattavan omaehtoisuus ja aktiivisuus.</p> <p>Tutkielman tuotoksena syntyi kolmen jakson mittainen <i>Kirjoita, kirjoita, kirjoita</i> -podcast-sarja. Jaksot kestävät noin 35 minuuttia, ja niissä käsitellään pääteemana opinnäytetyön kirjoittamista erilaisista alateemoista: 1) Miten kirjoittamisessa pääsee alkuun? 2) Miten kirjoittamista ylläpidetään? 3) Miten kirjoittamisen haasteista selviää? Jokaisessa jaksossa annetaan opinnäytetyön tekstin tuottamiseen konkreettisia ideoita ja ohjeistetaan harjoituksia, joiden avulla kuulijaa aktivoitiin toimintaan ja reflektioon. Vaikka materiaali suunnattiin itsenäisen opiskelun tueksi, kuulijan kohtaaminen ja yhteisöllisyyden luominen otettiin huomioon kielellisin keinoin, kuten jutustelevalle sävyllä ja kuulijan puhuttelulla.</p> <p>Lopputuloksena podcast-materiaali toimii hyvänä esimerkkinä siitä, miten muun muassa opinnäytetyön kirjoittamisen ohjausta voidaan monipuolistaa. Auditiivisessa muodossa podcast mahdollistaa aikaan ja paikkaan sitomattoman tuen ja oppimisympäristön, kuten luonnossa liikkumisen, jonka aikuinen opiskelija voi itse valita. Tällaista visuaalisena materiaalina esimerkiksi teksti tai video ei tarjoa, kun katseen tulee suuntautua materiaaliin. Jatkotutkimuksena olisi syytä tutkia tarkemmin opiskelijan näkökulmasta sitä, koetaanko podcast-muotoinen materiaali hyödylliseksi. Lisäksi olisi syytä selvittää, onko podcast-muotoisen materiaalin tuottaminen kustannustehokasta opettajan käytettävissä olevilla resursseilla.</p>	
Asiasanat ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö, kirjoittaminen, ohjaus, podcast	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	

KUVIOT

KUVIO 1. Kirjoitusprosessin teoramalli	18
--	----

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	KONTEKSTI.....	6
	2.1 Opinnäytetyö ammattikorkeakoulussa	6
	2.2 Opinnäytetyön sosiodynaaminen ohjaus	9
3	KIRJALLISUUSKATSAUKSET	12
	3.1 Opinnäytetyö osana ammattikorkeakoulun tekstikäytänteitä.....	12
	3.2 Opinnäytetyön kirjoitusprosessi ja sen haasteet	17
4	PODCAST-MATERIAALI.....	22
	4.1 Podcast-materiaalin tavoite ja suunnittelun lähtökohdat	22
	4.2 Podcast-materiaalin rakenne ja sisältö	25
5	POHDINTA.....	29
	LÄHTEET	37

LIITTEET

1 JOHDANTO

Opetus- ja kulttuuriministeriön visiona on, että vuoteen 2030 mennessä 50 prosenttia nuorista aikuisista olisi korkeasti koulutettuja. Tähän tavoitteeseen pääsemiseksi muun muassa opiskelupaikkoja lisätään ja opintojen läpäisyä tehostetaan. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2017, s. 6, 14.) Kun opiskelijamäärät ammattikorkeakoulussa (jatkossa AMK) kasvavat, kasvaa myös tuentatarpeisten määrä. Opiskelijamäärien kasvessa opetushenkilöstöön ei kuitenkaan vision mukaan resursoida, jolloin opetusta järjestetään yhä suuremmille ryhmille.

Ammattikorkeakouluilla on paineita saada opiskelijoita valmistumaan, sillä heidän valtiolta saamansa rahoitus on riippuvaista valmistuneista (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2017, s. 34). Tutkintotodistuksen saamiseksi vaaditaan opinnäytetyö, joka on opiskelijalle yleensä laajin itsenäisesti tehtävä projekti. Opiskelija osoittaa opinnäytetyöllään olevansa yhteisön tasavertainen jäsen (ks. mm. Rissanen, 2003; Frilander-Paavilainen, 2005; Neuvonen-Rauhala, 2009). Opinnäytetyössä opiskelijan tulee tehdä tutkimuksellinen työ ja raportoida siitä kirjallisesti.

Opiskelija tarvitsee tukea opinnäytetyön tekemiseen, jotta voi toteuttaa sen ammattikorkeakoulun yhteisön tekstikäytänteenä. Lisäksi perusopetuksessa tuentatarpeisten määrä on kaksinkertaistunut kymmenen vuoden aikana, ja joka viides opiskelija tarvitsee erityistä tai tehostettua tukea (Tilastokeskus, 2012, 2021). Tämä tarkoittaa sitä, että ammattikorkeakoulun opiskelupaikkojen lisäämisen myötä myös yksilöllistä tukea tarvitsevia opiskelijoita on enemmän. Uusia ratkaisuja tuen antamiseksi laajalle opiskelijajoukolle tarvitaan niillä resursseilla, jotka ovat käytettävissä.

Digitalisaatio uudistaa korkeakoulujen oppimisympäristöjä ja perustehtäviä, kuten oppimista, opetusta ja tutkimusta. Tämä ilmenee opetus- ja kulttuuriministeriön (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2017) *Korkeakoulutus ja tutkimus 2030-luvulle VISSION TIEKARTASTA*, jossa kehittämisohjelmissa 2 ja 3 on nostettu uudistava korkeakoulutus ja digitaalinen palveluympäristö. Digitaalisuuden vahvistuminen vaatii myös korkeakoulupedagogiikan ja ohjausosaamisen kehittämistä (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2017), jotta opettajat voivat vastata oppijoiden tuen tarpeisiin. Digitalisoituneet oppimisympäristöt ja etäopetus tarjoavat monipuolisuutta oppimisen tapoihin ja mahdollistavat suurempien opiskelijamäärien opettamisen kerralla, kun

fyysinen luokkatila ei ole rajoituksena. Ammattikorkeakouluissa katseita suunnataan kohti digikampuksia (Määttä, Pohjanmäki & Timonen, 2016).

Digitaalisissa oppimisympäristöissä, kuten Moodlessa, oppimateriaali jaetaan sähköisessä muodossa. Oppimateriaalit voivat koostua esimerkiksi tekstimuotoisista artikkeleista, verkkokeskusteluista ja opetusvideoista. Digitalisaation myötä myös opetusta järjestetään ammattikorkeakoulussa yhä enemmän etäyhteyksin, jolloin vuorovaikutus tapahtuu webinaareissa. Vaikka oppimateriaali, tehtävät ja opetus ovat siinänsä monimuotoisia, ne velvoittavat opiskelijan viettämään ruudun ääressä pitkiä aikoja. Digitaalisten ruutujen ja verkkotapaamisten pitkäaikaisen tuijottamisen on kuitenkin todettu olevan haitallista terveydelle, sillä se muun muassa rasittaa silmiä, vähentää liikkumista ja aiheuttaa Zoom-uupumusta (Elbogen ym., 2022; Oducado, Dequilla & Villaruz, 2022; Fauville, Luo, Queiroz, Bailenson & Hancock, 2021; Coles-Brennan, Sulley & Young, 2018; American optometric association, ei pvm.).

Vastapainoksi digitaalisten ruutujen tuijottamiselle voitaisiin opetusmateriaalia tuottaa myös äänitallenteina, kuten podcasteina, jolloin opiskelija voi valita fyysisen oppimisympäristönsä itse. Fyysisen aktiivisuuden on todettu hyödyntävän oppimista, sillä liikunta parantaa tiedon prosessointia, työmuistikapasiteettia sekä tarkkaavaisuutta. Myös oppimistilanteista tulisi pyrkiä tekemään fyysisesti aktiivisia taukojen lisäksi. (Kantomaa ym., 2018; Kangas, 2021; Liikkuva opiskelu, 2024.) Podcast-muotoista oppimateriaalia opiskelija voisi kuunnella esimerkiksi kävelyllä. Muun muassa korkeakoulut ovat hyödyntäneet podcasteja alakohtaisissa opinnoissaan (ks. esim. Teirikko, 2020; LAB-ammattikorkeakoulu, 2021; Behm & Liukko, 2021 alkaen), ja podcastien sisällön tuottajille on saatettu tehdä korkeakoulukohtaisesti ohjemateriaaleja (ks. esim. Teirikko, 2020; Kivelä, 2021; Jamk, ei pvm.). Myös opiskelijoilla on mahdollisuus tehdä opinnäytetyönsä tuotoksena podcast (ks. esim. Arsiola, 2021; Kukkola, Korkiakangas & Aho, 2023).

Tämän monimuototutkielman tavoitteena on luoda podcast-muodossa tukimateriaalia ammattikorkeakoulun opiskelijoille opinnäytetyön kirjoittamiseen. Podcast-materiaalin tuottaminen alkoi tarpeesta tukea Jyväskylän ammattikorkeakoulun (jatkossa Jamk) opinnäytetyön kirjoittajien kirjoittamisprosessia. Työskentelen viestinnän opettajana Jamkissa ja ohjaan opinnäytetyön kirjoittamista suomen kielen opettajan roolista. Koen, että opiskelijat tarvitsevat tämänhetkisen opinnäytetyöprosessin ohjauksen lisäksi tukea nimenomaan tekstin tuottamisessa. Koska ammattikorkeakouluissa ohjataan opinnäytetöiden tutkimusprosesseja, mutta ei niinkään fyysisen tekstin tuottamista, on perusteltua tuottaa tästä näkökulmasta materiaalia.

Tarkoituksena ei ole korvata opinnäytetyötä tukevan ohjauksen, opintojaksojen tai raportointiohjeiden sisältöjä, vaan tuottaa avointa oppimateriaalia tekstin tuottamisen tueksi auditiivisessa muodossa. Podcast-jaksot on tarkoitus julkaista

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto JYXissä tämän tutkielman yhteydessä. Lisäksi podcastien käsikirjoitukset ovat liitteinä 1, 2 ja 3 tässä sivututkielmassa.

Kirjoittamista käsitteleviä podcasteja ovat tehneet aiemmin muun muassa Mykänen (2017 alkaen) sekä Paalosalo-Jussinmäki, Jalava ja Rastas (2021 alkaen). Lisäksi satunnaisia jaksoja kirjoittamisesta löytyy sellaisistakin podcast-sarjoista, joissa teema liittyy johonkin muuhun (ks. esim. Reinman, 2021; Nordlund & Uotila, 2023; Sarasvuo, 2023). Kirjoittamista käsitellään näissä podcasteissa lähinnä proosan näkökulmasta, jolloin opinnäytetyön kirjoittaja ei välttämättä löydä materiaalin pariin tai osaa soveltaa sitä omaan opinnäytetyöhönsä.

Korkeakoulun opinnäytetyöhön rajattua podcast-materiaalia on tehty aiemmin hieman, mutta näissä näkökulma on kuitenkin pääasiassa yleisesti opiskelussa ja opiskelijan hyvinvoinnin tukemisessa tai opinnäytetyön tutkimuksellisen työprosessin käsittelyssä. Tällaisten podcast-sarjojen tai -jaksojen sisältötuottajina ovat toimineet niin opettajat, opiskelijat kuin opintopsykologit. (Ks. esim. Arsiola & Purmonen, 2020; Arsiola, 2021; Isojärvi & Lindholm, 2021; Pasanen, 2021; Aalto-yliopiston psykologiryhmä, 2021 alkaen; Saure & Häkkilä, 2021 – 2022; Honkanen & Heikkanen, 2023.) Suoranaisesti opinnäytetyön tekstin tuottamiseen rajattua podcast-materiaalia ei kuitenkaan juuri ole saatavilla. Tämän tutkielman podcast-materiaali pyrkiikin vastamaan tähän tarpeeseen.

Keskeisenä käsitteenä tutkielmassa on tekstin tuottaminen, jolla tarkoitetaan tässä työssä ajatusten muuntamista kirjoittamalla fyysiseksi ja näkyväksi tekstimuodoksi (ks. mm. Flower & Hayes, 1980; 1981). Teksti voi olla esimerkiksi sähköisessä tai paperisessa muodossa, ja sisällöltään se voi olla muistiinpanon omaista tajunnanvirtaa tai sujuvampaa tekstiä lähteitä käyttäen. Kirjoittaminen on todellisuudessa ajattelun työväline kirjoitusprosessin kaikissa työvaiheissa, kun keskeneräisiäkin ajatuksia kirjataan fyysiseen muotoon (ks. mm. Flower & Hayes, 1980; 1981; Nummenmaa & Lauttamatti, 2004; Svinhufvud, 2016). Virheelliset käsitykset kirjoittamisesta valmiina tekstinä voivat kuitenkin aiheuttaa sen, ettei kirjoittamisessa uskalleta tarttua toimeen (ks. mm. Boice, 1993; Barton, 2007; Svinhufvud, 2016).

Kirjoittaminen saatetaan aiempien kokemusten mukaan ymmärtää valmiiksi käsiteltyjen ajatusten kirjaamisena, jolloin ennen kirjoittamista tulisi tietää, mistä kirjoittaa. Tällöin kirjoittaminen voidaan tulkita opinnäytetyön tutkimusprosessin viimeiseksi vaiheeksi, jolloin tekstin tuottamisen nähdään tapahtuvan yhdeltä istumalta ja kirjoittamisen voi aloittaa vain, jo siihen on käytettävissä pitkä yhtäjaksoinen aika. Tällaisen yksipuolisen kirjoituskäsityksen takia kirjoittamisen esteeksi voi muodostua esimerkiksi sisäinen sensuuri, perfektionismi, epäonnistumisen pelko ja lykkääminen, etenkin kun opinnäytetyöllä opiskelija osoittaa olevansa yhteisön tasavertainen jäsen. Vääristyneisiin käsityksiin voi liittyä myös ajatus, että kenestä tahansa ei ole kirjoittajaksi, vaikka myös tuotteliaat kirjoittajat kohtaavat kirjoittamisen haasteita.

Tuotteliaat kirjoittajat pystyvät kuitenkin refleктоimaan omaa toimintaansa ja kirjoittamaan esteistä huolimatta. (Ks. mm. Boice, 1993; Ivanič, 2004; Nummenmaa & Lautamatti, 2004; Hirsjärvi, 2013; Svinhufvud, 2016; Hakala, 2017.) Tämän tutkielman podcasteissa opinnäytetyöhön ja kirjoittamiseen liittyviä käsityksiä avataankin, ja konkreettisten vinkkien ja harjoitusten avulla opiskelijaa kannustetaan kirjoitusruttiin luomiseen. Näin pyritään tukemaan opiskelijan säännöllistä kirjoitusprosessia ja madaltamaan opinnäytetyön kirjoittamisen kynnyksiä.

Tämä monimuototutkielman koostuu teoreettisesta taustasta, opetusmateriaalin toteuttamisesta ja siitä raportoinnista sekä toteutuksen kriittisestä reflektionnista. Luvussa 2 esittelen podcast-materiaalin kontekstin ammattikorkeakoulun opinnäytetyöprosessin ja tekstilajin sekä ohjauksen näkökulmista aiempaan tutkimukseen peilaten. Muun muassa Rissanen (2003) ja Frilander-Paavilainen (2005) ovat tutkineet väitöskirjoissaan opinnäytetyön merkitystä osana ammattikorkeakoulututkimusta ja Vuorijärvi (2013) opinnäytetyötä tekstilajina. Liukon (2009) lisensiaatintutkimuksessa tavoitteena on ollut puolestaan selvittää opinnäytetyön kirjoittajien käsityksiä kirjoittamisesta työn alkuvaiheissa ja kehittää tulosten pohjalta kirjoittamisen opetusta. Myös Leinonen (2012) ja Svinhufvud (2013) ovat väitöskirjoissaan keskittyneet opinnäytetyön pedagogiikan kehittämiseen. Aikuisten opiskelijoiden ohjaus perustuu tutkielmani podcast-materiaalissa Peavyn (2006) sosiodynaamisen ohjauksen malliin, jota ovat soveltaneet opinnäytetyön ja kirjoittamisen ohjaukseen muun muassa Nummenmaa ja Lautamatti (2004) sekä Svinhufvud (2015).

Tutkielmani teoreettisina lähtökohtina podcast-materiaalille toimivat luvun 3 kirjallisuuskatsaukset, joissa esittelen opinnäytetyön kirjoittamista kirjoituskulttuurin ja -prosessin ilmiöinä. Tutkielma pohjautuu tekstitaitojen sosiokulttuuriseen (ks. esim. Barton & Hamilton, 1998, 2000; Ivanič, 2004; Barton, 2007; Perry, 2012, Gee, 2015) ja sosiokognitiiviseen (ks. esim. Flower & Hayes, 1980, 1981; Bereiter & Scardamalia, 1987; Boice, 1993) teoriaan. Sosiokulttuurinen teoria liittyy tekstilajina opinnäytetyön kirjoittamiseen ja alakohtaisten konventioiden hallitsemiseen. Luvussa 3.1 esittelen sosiokulttuurisesta näkökulmasta kirjoittamiseen liittyviä käsityksiä. Lisäksi tarkastelen sitä, miten kirjoittamisen haasteita voi aiheuttaa kirjoittajan ulkopuolelta tulevien odotusten ja tämän omien käsitysten ristiriita. Podcast-materiaalissa tuetaan puolestaan yksilön kirjoittamisprosessia kognitiivisesta näkökulmasta. Luvussa 3.2 käsittelemme sosiokognitiivisesta näkökulmasta yksilön omia aiempia käsityksiä kirjoittamisesta. Lisäksi tarkastelen yksilön henkilökohtaisten kirjoittamisen haasteiden muodostumista tämän kirjoituskäsitysten ja opinnäytetyön odotusten välisestä ristiriidasta käsin.

Luvussa 4 avaamme tarkemmin podcast-materiaalin tavoitetta ja suunnittelun lähtökohtia. Lisäksi esittelen podcast-materiaalin rakenteen ja sisällön. Avaamme muun muassa sitä, miten podcast-jaksot toimivat opinnäytetyön itsenäisen tekstin tuottamisen

tukena vaikkakin yhteisöllisen kirjoittamisen keinoin. Lopuksi luvussa 5 reflektoin kriittisesti podcast-materiaalin onnistumista ja sen paikkaa osana muita opinnäytetyön kirjoittamisen oppimateriaaleja ja ohjausta. Lisäksi tarkastelen tutkimusprosessin eettisyyttä ja esittelen johtopäätöksiä laajemmassa yhteiskunnallisessa mittakaavassa ehdottaen jatkotoimenpiteitä.

2 KONTEKSTI

2.1 Opinnäytetyö ammattikorkeakoulussa

Ammattikorkeakoulussa opinnäytetyö (15 op = 405 työtuntia) on opiskelijalle yleensä laajin ja haastavin itsenäisesti tai parin kanssa tehtävä työ. Opinnäytetyön avulla opiskelija harjoittelee prosessin hallintaa ja sitä kautta itsensä johtamisen sekä oppimisen taitoja, kuten itseohjautuvuutta, reflektointia ja oman oppimisen säätelyä. Opiskelija osoittaa opinnäytetyöllä oman alansa tuntemusta ja sitä, että kykenee soveltamaan oppimaansa käytännössä. (Opetushallitus, ei pvm.; Metropolia Ammattikorkeakoulu, ei pvm., Rissanen, 2003; Frilander-Paavilainen, 2005; Neuvonen-Rauhala, 2009.) Muun muassa Rissanen (2003) on selvittänyt väitöskirjassaan, että työelämälähtöinen opinnäytetyö kehittää opiskelijoiden ammattiosaamista ja työelämätaitoja, kuten ongelmanratkaisutaitoja, tiedon prosessointi- ja arviointitaitoja sekä yhteistyötaitoja. Myös Leinonen (2012, s. 520) tuo ammattikorkeakoulupedagogiikan kehittämistä tarkastelevassa väitöskirjassaan esille, että toimintaprosessien oppiminen on verrattavissa työelämässä käytettäviin taitoihin.

Opinnäytetyö voidaan karkeasti jakaa tutkimustyöhön ja siitä tehtävään kirjalliseen raporttiin. Tutkimustyönä opinnäytetyö pitää sisällään tietynlaisen työskentelystrategian, sillä työn tekemisessä on omat säännöt ja menetelmät, jotka tulee hallita, jotta lopputulos on oikeanlainen ja luotettava (Heikkinen, 2007, s. 200; Kananen, 2015, s. 129). Jämskissä opinnäytetyöprosessi on jaettu suunnitteluun (3 op), kirjoittamiseen (2 op), toteutukseen (6 op) ja raportointiin sekä arviointiin (4 op) (Opinnäytetyöprojekti, ei pvm.). Muun muassa tästä jaottelusta käy ilmi, että kirjoittaminen erotetaan usein opinnäytetyöprosessin yhdeksi osaksi.

Vaikka opinnäytetyö voidaan projektina jakaa karkeasti itse tutkimuksen toteuttamiseen ja siitä raportointiin (Rissanen, 2003; Frilander-Paavilainen, 2005; Vuorijärvi,

2013), opinnäytetyöstä puhuttaessa tarkoitetaan yleensä lopputuloksena tekstimuotoista raporttia tehdystä työstä. Tekstilajina ammattikorkeakoulun opinnäytetyöhön liittyy ominaisia muotoseikkoja ja sitä koskevat tietyt vaatimukset (Vuorijärvi, 2013). Koska opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa uutta tietoa, joka on järjestelmällistä ja järkipäristä, tiedon tulee pohjautua lähteisiin (referointiin), joiden käyttö osoitetaan tekstissä eettisten periaatteiden mukaisesti ja siten läpinäkyvästi (tekstiviitteet/lähdeluettelomerkinnot). Tutkimustieto on siis perusteltuja ja syvällisiä näkökulmia, ja tutkimusraportin tulee noudattaa hyvää asiatyylä ja perusrakennetta. (Kananen, 2015, s. 119; Hirsjärvi ym., 2013, s. 19, 22 – 23, 250, 290, 349, 367.)

Heinosen (2006, s. 206) väitöskirjan tulosten mukaan ammattikorkeakouluopinnäytetöistä puhuttaessa käytetään kuitenkin usein termiä *käytännöllinen* käsitteen *tieteellinen* sijaan. Ammattikorkeakoulun englanninkielinen käännös (*University of Applied Sciences*) pitää kuitenkin sisällään käsitteen *soveltavista tieteistä*. Opinnäytetyön tulee olla aina tieteellinen, sillä se erottaa tekstin muista tekstilajeista (Kananen, 2015, s. 119). Tieteen termipankki (2016) kuvaa soveltavia tieteitä siten, että niissä ongelman ratkaisuun pyritään soveltamalla perustieteiden tärkeimpiä teorioita ja tuloksia. AMK-opinnäytetöissä haasteena on kuitenkin saada tutkimuksiin ja yhteisön arvoihin tieteellistä otetta.

Soveltavalle tieteelle tyypillisesti AMK-opinnäytetyöt ovat yleensä sekä työelämälähtöisiä että tutkimuksellisia. Tämä tarkoittaa sitä, että opinnäytetyössä tehdään yleensä jonkinlainen kehitystyö tai tutkimuksellinen projekti toimeksiantajalle. Frilander-Paavilainen (2005) tuo väitöskirjassaan esille, että AMK-opinnäytetyö voi toimia opiskelijalle myös porttina työelämään, jos kehittämistyö tehdään tulevalle työnantajalle tai sillä voidaan osoittaa työelämätaitoja. Opinnäytetöissä yhdistyvät käytännöllisyys ja tieteellisyys, mitkä edistävät ammattikorkeakoulun tehtävänä valmistella opiskelija työelämän asiantuntijatehtävissä toimimiseen (Rissanen, 2003; Frilander-Paavilainen, 2005; L 255/1995; Opetushallitus, ei pvm.).

Usein AMK-opinnäytetyöt ovat toiminnallisia tutkimuksia, joiden lähtökohtana on ammattialan toimeksiantajan konkreettinen olemassa oleva ongelma. Siinä missä tutkimuksellisessa opinnäytetyössä pyritään ratkaisemaan ammattialan rajattu erityisongelma tai tutkimustehtävä esimerkiksi kuvailevan kirjallisuuskatsauksen keinoin, toiminnallisen opinnäytetyön ratkaisuna ja tuloksena syntyy konkreettinen tuotos, kuten ohjeistus, verkkosivut tai mallinnus. Heikkisen (2007, s. 191) mukaan toiminnallisen tutkimuksen merkitystä tiedemaailmassa voi tarkastella sillä, tavoitellaanko tietoa vai käytännön ongelmien ratkaisua: tarkoituksena voi olla käytännön päätöksenteon helpottaminen tai puhtaasti tietäminen. Vaikka tuloksen tulee pohjautua tietoperustaan, toiminnallisessa tutkimuksessa lähtökohtana on myös niiden ihmisten osallistaminen ja osallistuminen, jotka ovat prosessissa mukana. Näkemyksen mukaan tavallisten ihmisten tieto on arvokasta ja arkisesta toiminnasta voidaan

jalostaa tietoa ilman vakiintuneita tutkimuskäytänteitä. (Vilkkä & Airaksinen, 2003, s. 9; Heikkinen 2007, s. 200.)

Toiminnallisessa tutkimuksessa ihaillaan kekseliäisyyttä ja innovatiivisuutta osana laadullista tutkimusta. Tällöin tarkoituksena on luovien lähestymistapojen avulla luoda uutta ja esimerkiksi yhdistellä perinteisiä tutkimusotteita uusilla tavoilla. (Heikkinen, 2007, s. 201.) AMK-opiskelijat eivät kuitenkaan aina tiedosta, että luovuudesta huolimatta tulee noudattaa tieteellisen yhteisön vakiintuneita käytänteitä. Toiminnallisen tutkimuksen tekijän on ensiarvoisen tärkeää pohtia tieteenfilosofian perusteita, jotta tämä varmistuu siitä, että perusteet kutsua omaa työtä tieteelliseksi löytyy (Heikkinen, 2007, s. 200).

Vuorijärven (2013) väitöskirjatutkimuksesta selviääkin, että vaikka tekstilajina opinnäytetyöhön liittyy ominaisia muotoseikkoja ja sitä koskevat sisällön osalta tietyt vaatimukset, opinnäytetyöt ovat dynaamisia. Tällä hän tarkoittaa sitä, että opinnäytetyöt voivat olla hyvinkin erilaisia tieteenalojen käytänteistä tai tutkimusmenetelmästä riippuen. Vuorijärven mukaan opinnäytetyöt voidaan jakaa alatekstilajeiksi muun muassa vaihtelevien tutkimusmenetelmien ja niistä raportoinnin rakenteiden pohjalta. (Vuorijärvi, 2013.)

Opiskelija tarvitse ohjausta ja tukea tehdessään itsenäistä ja dynaamista opinnäytetyötä. Jamkilla opinnäytetyötä ohjaa pääasiassa ammattialan pääohjaaja, jolle on varattu yhden opiskelijan ohjaukseen ja arviointiin aikaa 15 tuntia (Opinnäytetyön ohjaus ja vertaistuki, ei pvm.). Ohjaajan kanssa muun muassa sovitaan työn aloituspalaverista sekä muista aikatauluista, ja lisäksi ohjaajan tulee antaa tukea opinnäytetyön eri vaiheissa ja tarvittaessa puuttua haasteita tuottaviin kohtiin (Opinnäytetyön ohjaus ja vertaistuki, ei pvm.). Opinnäytetyön kirjoittamista pyritään tukemaan viestinnän opettajan pitämällä Opinnäytetyön kirjoittamisen (2 op) opintojaksolla, jossa opiskelija työstää ohjatusti työnsä tietoperustaa. Lisäksi Jamkin kielikeskuksen kielten ja viestinnän opettajat ovat vastuussa vapaaehtoisista Tekstinohjausklinikoista, joille opiskelija voi varata ajan. (Jamk, 2024; Opinnäytetyön ohjaus ja vertaistuki, ei pvm.; Kirjoittamisen opintojaksot, ei pvm.)

Opinnäytetöiden ohjauksessa pääpaino on kiinnittynyt tutkimusprosessin ohjaukseen, mutta kirjoittamista tekstin tuottamisen näkökulmasta ei niinkään ohjata. Myös Nummenmaan ja Lautamatin (2004, s. 71) mukaan yleisesti ohjaajat ovat tukena tieteenalakohtaisissa tutkimussuunnitelmien tekemisissä, vaikka sen toteuttaminen jää kuitenkin opiskelijan itsensä varaan. Kirjoittamisesta saatetaan usein helposti ajatella, että tekstin tuottaminen on vain mekaaninen taito, jonka kuka tahansa korkeakouluun päässeistä osaa. Tekninen kirjoitustaito ei kuitenkaan vielä takaa opinnäytetyön tekstin tuottamista, sillä opinnäytetyö on oma tekstilajinsa. Tämän takia tässä työssä on perusteltua etsiä ratkaisua opinnäytetyön ohjauksessa nimenomaan tekstin tuottamiseen, kun kirjoittamista tarkastellaan ajattelun ja oppimisen työkaluna.

2.2 Opinnäytetyön sosiodynaaminen ohjaus

Lähtökohtana aikuisten opiskelijoiden ohjauksessa on se, että tavoitteet tulevat opiskelijalta itseltään, ja niitä kohti ohjataan. Lisäksi oppimisessa tulee huomioida opiskelijan elämänkentän muutkin osa-alueet, jotta tavoitteet ovat realistiset saavuttaa. Vance Peavyn (2006) luoma sosiodynaamisen ohjauksen malli psykologian kontekstissa ilmentää 2010-luvun yleisiä ohjaukskäsitteitä konstruktivistisen ajattelun pohjalta. Käsitteenä **sosiodynaaminen** sitoo yhteen sosiaalisen vaikuttamisen dynaamisissa prosesseissa, joissa itseä ja minuutta konstruoidaan, eli muodostetaan ja luodaan ajatustyöllä (Peavy, 2006, s. 6). Tieteen termipankki (2022) avaa, että konstruointi on ennen muuta yksilön kykyä jäsentää kielen avulla asioita ja niiden tiloja erilaisin tavoin. Tällöin kielellinen merkitys syntyy siitä, miten sisältö jäsennetään. Peavyn (2006) mukaan lähtökohtana on se, että oppiminen perustuu yksilön omaehtoiseen ja aktiiviseen toimintaan. Oppimisen nähdään tapahtuvan uusia ja aiempia kokemuksia yhdistämällä, ja oppimisprosessiin vaikuttavat aina ohjattavan aiemmat kokemukset ja elämänkentän eri osa-alueet (Peavy, 2006, s. 105, 115).

Elämänkentän Peavy (2006, s. 105) jakaa viiteen sektoriin: leikkiin ja vapaa-aikaan, ihmissuhteisiin, maailmankatsomukseen, terveyteen sekä työhön ja koulutukseen. Elämänkenttä sisältää siis ihmisen elämän eri osa-alueet, ei vain esimerkiksi opiskeluissa näkyvää opiskelijan minuutta ja käyttäytymistä. Kun yksilön koko elämänkenttä huomioidaan, tämä voidaan kohdata kokonaisvaltaisesti, mikä lisää ymmärrystä toista kohtaan (Peavy, 2006, s. 106). Tällöin ohjauksessa voidaan ottaa huomioon paremmin opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet. Peavy (2006, s. 65) korostaa vuorovaikutusta ja sitä, että minuus on moninaista eikä synny tyhjiössä vaan yhdessä dialogisen vuorovaikutuksen prosesseissa. Peavyn ajattelussa ohjaaja toimii niin sanotusti valmentajana ja mentorina, jonka tehtävä on tukea yksilöä saavuttamaan tämän omat tavoitteet (Peavy, 2006, s. 112).

Peavyn (2006) ajattelun perustana on läsnäolo, joka voidaan aidosti antaa vain kohtaamalla muita muuten kuin ammattilaisen naamion takaa. Tällä hän tarkoittaa sitä, ettei ammattilainen ”saa koskaan vieraannuttaa itseään niistä ihmisistä, joita heidän on tarkoitus auttaa” (s. 11). Syvä yhteys syntyy, kun ohjaaja on valmis tuomaan oman haavoittuvaisuutensa, pelot, huolet, toiveet ja unelmat avoimesti esille. (Peavy, 2006, s. 11.) Peavyn (2006, s. 6) ajatus ohjaukskäytännöissä on, että tavoitteena on rakentaa dialogeja alistavien monologiin sijaan. Tällöin ohjaaja toimii asiantuntijaroolin sijaan valmentajana ja mentorina, jolloin ohjausprosessiin liittyy vahvasti vuorovaikutus ja dialoginen luonne sekä kulttuurinen herkistyminen erojen kanssa työskennellessä. Peavyn mukaan ohjaajan tarvitsee hyväksyä se tosiasia, että hänen tulee itsetutkiskelunsa kautta vahvistaa omaa itsetuntemusta, jotta voi tukea sitä myös ohjattavalla. (Peavy, 2006, s. 7–8.)

Peavyn (2006) mukaan reflektointi on ensiarvoisen tärkeää, jotta voidaan pukea sanoiksi omia kokemuksia, tunteita, olettamuksia ja havaintoja, sillä ne vaikuttavat uusiin ideoihin ja niiden merkityksiin. Jotta elämässä voidaan siten päästä eteenpäin ja rakentaa uutta tietoa, tulee pystyä kielentämään sen hetkisiä realiteetteja, muistamaan menneisyyttä ja keksimään uusia tulevaisuuksia. (Peavy, 2006, s. 20.) Reflektion näkökulma sopii mainiosti kirjoittamisen ohjaukseen, sillä kirjoittamalla yksilö jäsentää ajatuksiaan näkyväksi ja näin rakentaa erilaisia vaihtoehtoisia tiloja.

Nummenmaa ja Lautamatti (2004) ovat mukailleet sosiodynaamista ohjausta erilaisten opinnäytetöiden, kuten pro gradu -tutkielman, projektityön ja väitöskirjan, työprosessien ohjauksessa. He ajattelevat Peavyn (2006) näkemyksiin pohjautuen, että opinnäytetyön ohjaus on ensisijaisesti oppimisprosessi, jossa sekä opiskelija että ohjaaja ovat oppijoina. Lähtökohtana on kuitenkin opiskelijan sisäinen motivaatio ja halu osallistua aktiivisesti toimintaan. Koska sosiodynaamiseen ohjaukseen liittyy näkemys tulevaisuuteen suuntautumisesta, opiskelijaa kannustetaan reflektioon muun muassa omista tavoitteistaan ja ajatuksistaan. Opinnäytetyön ohjauksessa sosiodynaamisuus ilmenee myös siinä, että erilaiset kielen ja kommunikaation keinot toimivat työkaluina. Ohjauksessa on kyse prosessista, jonka tavoitteena on vahvistaa opiskelija voimavaroja. Ohjatun osallistumisen prosessia voi heidän mukaansa käyttää sekä yksilö- että ryhmäohjauksessa. (Nummenmaa & Lautamatti, 2004, s. 61 – 62.)

Svinhufvud (2015) soveltaa sosiodynaamista ohjausta puolestaan pro gradu -tutkielman tekstin tuottamisen ohjauksessa. Koen, että hänen näkemyksensä sopii hyvin myös ammattikorkeakoulun opinnäytetyön ohjaukseen. Peavyn (2006) näkemykseen pohjautuen Svinhufvud (2016) esittää, että kirjoittamisen näkökulmasta opiskelijan tulee itse valita, mitä tämä työllään tavoittelee. Opiskelijan valitsemat tavoitteet määrittävät tason, joka tämän tulee saavuttaa ollakseen riittävän hyvä kirjoittaja. Esimerkiksi tavoitteena korkeakoulututkinto on valinta, joka vaatii tiettyjen normien ja kirjoitustavan opettelun. Se minkä opiskelija kokee riittävän hyväksi opinnäytetyöksi, voi kuitenkin vaihdella. Sosiaalisten tavoitteiden saavuttamiseksi opiskelijalta ei vaadita hyvää tekstiä, jos opiskelijan omana tavoitteena on ”päästä läpi”. Voidaan puhua riittävän hyvästä kirjoittamisesta, kun opiskelija saavuttaa omat tavoitteensa, vaikka ne eivät yltäisi muiden standardeihin. (Svinhufvud, 2016, s. 62.) Opiskelijan omien tavoitteiden mukaisesti tulisi edetä ja määrittää se, mikä on riittävän hyvää kirjoittamista.

Sosiodynaamisen ohjauksen lisäksi opinnäytetyön ohjauksessa voidaan tarkastella sitä, kuka tukea antaa. Yhteisistä käytänteistä ja opinnäytetyöprosessin ohjauksesta riippumatta opinnäytetyön kirjoittamisen ohjaus voi vaihdella ammattialan ja ohjaajan mukaan (ks. esim. Vehviläinen 2003; Svinhufvud, 2013; Gunhild ym. 2021). Muun muassa Gunhild ym. (2021) esittävät, että vaikka akateemiset tekstitaidot nähdään osana akateemista yhteisöä, sen sisällä eri aloilla on vakiintunut erilaisia normeja.

Heidän mukaansa ohjauksessa voidaan erottaa lähestymistapoina tieteenalan sisältä tuleva tuki (*writing in the disciplines*, WID) ja yleinen tuki, joka tulee tieteenalojen ulkopuolelta (*writing across the curriculum*, WAC). Tieteenalan sisältä tulevan tuen lähestymistavassa kirjoittaminen nähdään jatkuvana prosessina, joka yhdistyy alan opintoihin. Tieteenalojen ulkopuolelta tulevan tuen lähestymistavan nähdään puolestaan keskittyvän kirjoittamisen yleisiin näkökulmiin. (Gunhild ym. 2021.) Jamkissa ammattialan ohjaajien tuki voidaan nähdä alan sisäisenä (WID) ja viestinnän opettajan tuki ulkopuolisena (WAC).

Myös tietyn ammattialan ulkopuoliset yleisluontoiset opinnäytetyön kirjoittamisen oppaat voidaan nähdä ulkopuolisen (WAC) lähestymistavan mukaisesti. Näissä oppaissa, kuten Jamkin opinnäytetyön raportointiohjeessa, on kuitenkin pitkälti näkökulmana opinnäytetyöprosessi kokonaisuudessaan, josta erilliseksi vaiheeksi erotetaan konkreettinen kirjoittaminen (vrt. luku 2.1). Oppaissa avataan sitä, miten tulisi toimia, mutta ohjaus jää enemmänkin suunnittelun ja teorian tasolle. Svinhufvudin (2015) näkökulma on näihin verrattuna erilainen, sillä hän esittelee teoksensa *Gradutakuun* nimenomaan kirjoittamisen työkirjana, jonka harjoitusten avulla opinnäytetyö konkreettisesti valmistuu. Vaikka Svinhufvudin (2015) teos tarjoaa sisällöltään pro gradu -tutkielman tekstin tuottamiseen rajatun näkökulman, voi ammattikorkeakouluopiskelijalta jäädä tarttumatta siihen juuri yliopistokontekstin takia. Lisäksi opiskelijat lukevat paljon opinnäytetyötään varten, jolloin kynnys tarttua tekstimuotoiseen oppaaseen kasvaa.

Jamkillä opinnäytetyön ohjaus painottuu opinnäytetyöprosessiin, josta itse tekstin tuottaminen ja kirjoittaminen erotetaan omaksi työvaiheekseen. Tässä tutkielmassa keskitytään erityisesti opinnäytetyön tekstin tuottamisen tukemiseen, sillä se että opiskelija osaa manuaalisesti kirjoittaa, ei tarkoita sitä, että tämä hallitsisi akateemisten tekstintaitojen tekstin tuottamisen strategiat ja merkityksen. Lisäksi audiitiivisella podcast-muodolla pyritään ulkopuolisena (WAC) tukimuotona sosiodynaamisen ohjauksen periaattein kohtaamaan useita opiskelijoita eri aloilta. Tarkoituksena on näin luoda vaikutelmaa yksilöllisestä tuesta kohdennetuilla resursseilla.

3 KIRJALLISUUSKATSAUKSET

3.1 Opinnäytetyö osana ammattikorkeakoulun tekstikäytänteitä

Tekstien ja oppimiskäsitysten uudistuminen ovat vaikuttaneet myös käsityksiin tekstitaidoista ja kirjoittamisesta. Siinä missä valtavirtana aiemmin on ollut lähtökohtana kirjoittaminen yksilölähtöisenä taitona, nykyisen sosiokulttuurisen tutkimuksen (*New literacy studies*, NLS) lähtökohtana on, että tekstitaitoihin liittyy aina jonkinlainen vuorovaikutus, konteksti ja sosiaalinen käytänne. Yksilö nähdään osana sosiaalisia prosesseja ja toimintayhteisöjä. Sosiokulttuurisena ilmiönä tekstitaidoilla tarkoitetaan sosiaalistumista yhteisön käytänteisiin, asiantuntijuuden kasvamista, kulttuuristen puhetapojen ymmärtämistä, tulkintaa ja omaksumista sekä genre-tietoisuutta. (Ks. esim. Street, 1984, 2003; Gee, 1996, 2015; Barton & Hamilton, 1998, 2000; Barton, 2007; Perry, 2012.)

Sosiokulttuurisen näkökulman taustalla on lähtökohta tekstitaidoista (*literacies*), joilla tarkoitetaan niiden kokonaisuuden hallintaa. Tekstitaitojen kokonaisuuden hallinta liittyy kontekstuaalisuuteen, jolla tarkoitetaan sitä, että kirjoittaminen ei tapahdu tyhjiössä, vaan se on sosiaalista toimintaa yhteisöissä. Sekä Barton ja Hamilton (1998) että Gee (2015) määrittelevät tekstitaidot yksilöiden aktiivisena ja vuorovaikutuksellisenä toimintana. Heidän näkemystensä mukaan aktiivisuus ei ole vain päänsisäistä, opittavia taitoja tai fyysiseen muotoon tuotettuja tekstejä vaan tilannesidonnaista toimintaa.

Myös Perryn (2012) mukaan sosiokulttuurisessa lähestymistavassa nähdään, että tekstitaidot ovat lähtökohtaisesti ihmisten välistä vuorovaikutusta. Sosiaaliset normit ja arvot ovat tällöin sidoksissa tekstitaitoihin, jolloin tekstitaitojen tarkastelussa on aina yhteisöllinen näkökulma. Tavoitteena ei ole niinkään ymmärtää tekstitaitoja vaan tekstikäytänteitä. Sosiokulttuurisessa lähestymistavassa nähdään siten

olevan useita tekstitaitoja, konteksteja ja universaaleja tekstitaitokäsityksiä. (Perry, 2012.)

Tekstitaitojen kontekstuaalisuus voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen: tekstiin (*genre*), tekstitapahtumaan (*events*) ja tekstikäytänteeseen (*practice*). Teksti nähdään kaiken keskiössä tekstilajin näkökulmasta. (Barton & Hamilton, 2000, s. 8; Barton, 2007; Perry, 2012, s. 56.) Esimerkiksi tekstinä opinnäytetyöhön liittyy tiettyjä muotoseikkoja muun muassa rakenteen ja lähteiden käytön osalta, joiden perusteella sen tunnistaa tekstilajina opinnäytetyöksi. Perryn (2012, s. 66) mukaan huomio on tällöin myös yksilön kognitiivisissa prosesseissa, joita tilanne- ja kulttuurikontekstit muokkaavat. Myös Ivanič (2004, s. 223) tuo esille kognitiivisen prosessin näkökulman, mutta erottaa sen puolestaan omaksi osa-alueekseen tekstin ja tekstitapahtuman väliin.

Tekstitapahtuma eli tilannekonteksti tarkoittaa sitä tilannetta, jossa tekstiä tuotetaan ja tulkintaan (Perry, 2012, s. 55). Opinnäytetyön kirjoittamisen osalta voidaan tekstitapahtumana tarkastella esimerkiksi tekstin tuottamisen hetkeä. Tekstikäytänne eli kulttuurikonteksti tarkoittaa puolestaan niitä käytänteitä, arvoja ja asenteita, jotka vaikuttavat tiedostetusti tai tiedostamattomasti kyseisen tekstin tuottamiseen muutoinkin kuin tekstitapahtumahetkellä (Barton & Hamilton, 2000; Barton, 2007). Opinnäytetyön kirjoittamisessa tekstikäytänteisiin vaikuttavat muun muassa ammattikorkeakoulun toimintasäännöt ja ohjaajan odotukset. Vertailen seuraavaksi vielä esimerkein tarkemmin AMK-opinnäytetyön kirjoittamisen tekstitapahtumaa ja tekstikäytänteitä.

Tekstitapahtuma vastaa siis siihen, miten tekstin kanssa toimitaan tilannekontekstissa eli tekstin tuottamisen ja tulkinnan hetkellä (Perry, 2012, s. 55). Tekstitapahtumana opinnäytetyön kirjoittamista voidaan tarkastella osallistujien, tilanteen, toimintojen ja materiaalien esineiden näkökulmasta. Opinnäytetyön kirjoittamisen tekstitapahtumaan osallistuu opinnäytetyötä kirjoittava opiskelija, ja tekstin fyysisenä ympäristönä voi toimia opiskelijan koti. Opiskelija tuottaa tekstiä konkreettisesti tietokoneella näppäimistöä käyttämällä. Tietokoneen lisäksi opiskelijalla on tekstitapahtumassa käden ulottuvilla kynä ja paperia, joita tämä voi hyödyntää esimerkiksi ajatuskarttojen tekemiseen.

Tekstikäytänne vastaa puolestaan siihen, millainen merkitys tekstin tuottamisella, kuluttamisella ja käytön tavoilla on yhteisössä eli kulttuurikontekstissa (Perry, 2012; Barton & Hamilton, 2000). Tekstikäytänne osalta opinnäytetyön kirjoittamiseen vaikuttaa edellä esitettyä yksittäistä tekstitapahtumaa laajempi konteksti, tietyn yhteisön arvot ja arvostukset, käsitykset ja tiedonmuodostuksen käytänteet, kuten rutiinit ja toimintasäännöt sekä muut resurssit ja mahdolliset piilo-osallistujat. Laajempina kontekstina opinnäytetyön kirjoittaminen liittyy yksilön elämänkentässä opiskeluun ja yhteisöllisestä näkökulmasta tietyn ammattikorkeakoulun yhteisöön ja tarkemmin oman ammattialan kontekstiin. Tällöin opinnäytetyöhön liittyviä rutiineja ja

toimintasääntöjä määrittävät muun muassa korkeakoulun käytänteet tutkimusprosessin etenemisestä ja ammattialan omat odotukset. Resursseina opinnäytetyön kirjoittamiseen vaikuttavat opiskelijan tiedot, taidot, asenteet, tunteet ja ajattelutavat, joita tämä on oppinut aiemmista elämäkokemuksistaan. Piilo-osallistujina opinnäytetyön tekstin tuottamiseen, tulkintaan ja jakeluun osallistuvat yleensä opiskelija ohjaaja ja toimeksiantaja sekä mahdolliset vertaispalautteen antajat. Tekstitaitojen kontekstilla ei siis tarkoiteta vain tilannekontekstia vaan myös erilaisia kulttuurisia konteksteja, joissa omat käytänteet, arvot ja asenteet vaikuttavat tekstin odotuksiin (Gee, 1996, s. 1; Barton & Hamilton, 2000; Perry, 2012).

Korkeakoulumaisessa kirjoittamisessa vaaditaan akateemisia tekstitaitoja, jotka Gunhildin ym. (2021) mukaan ovat akateemiseen yhteisöön tulevalle uudelle jäsenelle vaikeita ymmärtää. Lisäksi akateemisen yhteisön kirjoituskäsitykset ja standardit usein vaihtelevat eri tieteenalojen välillä ja niiden sisällä, jolloin opiskelija voi turhautua ja ahdistua helposti. (Gunhild ym. 2021.) Lisäksi Vuorijärven (2013, s. 214) mukaan ammattikorkeakoulussa haasteita lisäävät työelämälähtöiset opinnäytetyöt, joiden tekstin jäsenys ja kielelliset piirteet voivat vaihdella. Tällöin opiskelijat eivät usein tiedä, mitä heiltä odotetaan, koska valmista mallia lopputuloksesta ei välttämättä ole. (Vuorijärvi, 2013.) Akateemisten tekstitaitojen toteuttaminen on osa monimutkaisten sosiaalisten käytäntöjen verkostoa, eli akateemista yhteisöä. Lopputulosten monimuotoisuus sekä odotusten ja kirjoittajan omien kirjoituskäsitysten ristiriita voivat kuitenkin aiheuttaa haasteita opinnäytetöiden kirjoittamiseen.

Bartonin (2007) mukaan käsitykset tekstitaidoista pohjautuvat aiempiin kokemuksiin tekstitapahtumista Näin opitut asenteet ja arvot kirjoittamisen suhteen ohjaavat asenteita ja arvoja itse toiminnassa. (Barton, 2007, s. 47–49.) Sisäiset interaktiot eivät siis ole syntyneet ilman ulkopuolisia ja yhteisöllisiä käsityksiä tekstitaidoista. Aiemmat käsitykset ja se, miten meille on opetettu kirjoittamista ja puhuttu siitä, vaikuttavatkin siihen, kuinka siihen suhtaudutaan. Suhtautuminen voi puolestaan muodostaa kirjoittamiseen liittyviä vääristyneitä käsityksiä, jotka voivat estää itse kirjoittamisen.

Ivaničnin (2004, s. 225) mukaan kirjoittamiskäsitykset voidaan yleisesti jakaa kuu-teen osaan. Näiden käsitysten mukaan voidaan havainnollistaa sitä, miten kirjoittamista on muun muassa opetettu eri aikoina ja millaisia asioita kirjoittamisessa on arvostettu. Hänen mukaansa kirjoittaminen voidaan käsittää taitona, luovuutena, prosessina, tekstilajin tuottamisena ja sosiaalisena sekä sosiopoliittisena toimintana. Seuraavaksi avaan näitä käsityksiä opinnäytetyön kirjoittamisen näkökulmasta. Vaikka osa käsityksistä onkin kognitiivisia, käsitykset itsessään liittyvät sosiokulttuurisesti tekstikäytänteisiin.

Kirjoittaminen nähdään sosiaalisena toimintana, kun tarkastellaan opinnäytetyötä, sillä se oikeastaan pitää sisällensä kaikki muut käsitykset. Kun kirjoittaminen

nähdään sosiaalisena toimintana, tarkastellaan tekstejä ja niiden tuottamista laajemmin tekstikäytänteistä käsin, ja tällöin kirjoittaminen nähdään tavoitehakuksena toimintana aina jossakin tietyssä sosiaalisessa ympäristössä (Ivanič, 2004, s. 234). Käsitukseen peilaten opinnäytetyön kirjoittajan tulee hallita kielioppi, olla tietoinen tekstilajin vaatimuksista, osata tunnistaa ja hyödyntää kirjoitusprosessin erilaisia työvaiheita sekä olla luova tuottaessaan uutta tietoa. Näin hän saa oman äänensä kuuluviin ja osoittaa siten paikkansa osana korkeakouluyhteisöä. Kaikki tämä kulminoituu siihen, että kirjoittamiseen liittyy sosiaalisia odotuksia ja toimintatapoja (Ivanič, 2004, s. 225). Opinnäytetyön kirjoittamisen monisyisyys hahmottuu etenkin sosiaalisen toiminnan käsityksen näkökulmasta. Tähän vedoten ei ole ihme, että opiskelija kokee usein haasteita kirjoittamisessa tasapainotellessaan käsitysten ja vaatimusten kanssa.

Haasteeksi opinnäytetyön kirjoittamisessa muodostuu lisäksi se, ettei kirjoittamista usein käsitetä sosiaalisena toimintana, vaan käsitykset kirjoittamisesta on opittu aiemmista kokemuksista (ks. Barton 2007). Ivaničin (2004) mukaan etenkin kouluopetuksessa käsitys kirjoittamisesta taitona on perinteinen, mikä vaikuttaa myöhempään käsityksiin. Kun kirjoittaminen nähdään taitona, se ajatellaan nimensä mukaisesti käytännöntaitona. Käsityksen mukaan teksti on hyvää, kun se on oikeaoppista ja virheetöntä, sillä huomio kiinnitetään kirjoittamisen lopputuloksena valmiiseen, usein yhdeltä istumalta kirjoitettuun tekstiin, joka arvioidaan. (Ivanič, 2004, s. 227 – 228.)

Kirjoittamisen käsityksenä luovuus yhdistetään puolestaan usein proosaan eikä niinkään koulukontekstiin, sillä luovuuden käsityksessä korostetaan yksilön omaperäisyyttä (Ivanič, 2004, s. 229). Tällainen virheellinen käsitys luovuudesta osana vain proosaa voi aiheuttaa sen, ettei opinnäytetyössä uskalleta käyttää omaa ääntä. Opiskelija ei ymmärrä tuottaa tekstiä luovasti ja luonnokseksi, sillä ei käsitä sen kuuluvan osaksi opinnäytetyötä. Svinhufvud (2015, 2016) on kuitenkin yhdistänyt luovuuden käsityksen osaksi myös korkeakoulumaista kirjoittamista, sillä opinnäytetyössä on paljon piirteitä, joita luovassa kirjoituskäsityksessä arvostetaan. Kun kirjoittaminen käsitetään luovuutena, arvostetaan kirjoittajan ”oman äänen” etsimistä ja löytämistä, jonka nähdään tapahtuvan vain kirjoittamalla. Huomio kiinnitetään erityisesti sisältöön kielen sijaan. (Svinhufvud, 2016, s. 34, 35.) Opinnäytetyössä opiskelijan tulee tuottaa uutta tietoa ja sitä varten yhdistellä aiempaa tietoa ja omia havaintojaan luovilla tavoilla.

Kun kirjoittaminen käsitetään prosessina, tarkastellaan usein kirjoittamisen opetuksen mallia. Käsityksessä lähtökohtana on se, että kirjoitusprosessi koostuu kognitiivisista prosesseista ja työvaiheista. Kirjoittamisen eri vaiheisiin sisältyy erilaisia tapoja työskennellä eikä tekstin tarvitse valmistua kerralla. Tällöin kirjoittaminen on ennen muuta tiettyjen työtapojen oppimista. (Ivanič, 2004, s. 231.) Tämä käsitys on oleellinen osa opinnäytetyön kirjoittamista. Kirjoittamisprosessia on kuitenkin hankalaa arvioida, sillä kirjoitusprosessi voi jokaisella kirjoittajalla olla erilainen, kun

kirjoittajan omat käsitykset ja persoona sekä tavat ajatella ja sitä kautta kirjoittaa vaikuttavat siihen (Liukko, 2009). Opinnäytetyön kirjoittamisen haasteeksi tässä käsityksessä muodostuu se, että opinnäytetyö arvioidaan pääasiassa valmiina tekstinä eikä prosessina (Arviointikriteerit, 2023). Tällöin opiskelijan voi olla vaikeaa työstää ja muokata tekstiään pitkäjänteisesti uudestaan, vaikka työtapana suositaan ja pyritään ohjaamaan prosessikirjoittamista. Avaan kirjoittamisprosessia kognitiivisesta näkökulmasta laajemmin luvussa 3.2.

Tekstilajin tuottamisen näkökulmasta kirjoittamisessa kiinnitetään huomio puolestaan tekstilajin vaatimuksiin, jota voidaan kutsua myös genrepedagogiikan opetuksen malliksi. Koska genrepedagogiikassa nähdään opetettavan hyödyllisiä ja käytännöllisiä tekstejä, muun muassa opettajat, päättäjät ja opetussuunnitelmat suosivat tätä mallia. Malli on kuitenkin yksinkertaistava, sillä käytännössä tekstilajeja ei voi aina määrittellä tiettyinä ilmiöinä. (Ivanič, 2004, s. 232 – 233.) Esimerkiksi AMK-opinnäytetöiden monimuotoisuus ja dynaamisuus aiheuttavat sen, että vaikka opinnäytetyöt noudattavat tiettyä rakennetta ja yhteisön normeja, mitään yhtä mallia opinnäytetyöstä ei ole (Vuorijärvi, 2013). Opiskelijalle aiheuttaa haasteita tuottaa tekstilajina opinnäytetyö, jos tämä ei tiedä, mitä tältä odotetaan.

Opinnäytetyöhön vaikuttavat kaikki kuusi käsitystä kirjoittamisesta, mutta niistä ei välttämättä olla tietoisia. Opinnäytetyö on taidon näkökulmasta valmis teksti, joka arvioidaan, mutta toisaalta prosessin näkökulmasta tekstin ei ajatella valmistuvan kerralla. Opinnäytetyö käsitetään yhteisön normien mukaisen tekstilajin tuottamisena, mutta se vaatii kuitenkin luovuutta eikä opinnäytetyön dynaamisuuden vuoksi yhtä mallia tekstilajina opinnäytetyöstä ole. Lisäksi sosiopoliittinen toiminta kirjoittamiskäsityksenä tuo vallan näkökulman, kun kirjoittajan tulee ymmärtää, miten valtarakenteet määrittävät opinnäytetyön kirjoittamista mutta kuinka kirjoittamalla voidaan myös vaikuttaa sosiaalisiin rakenteisiin (ks. mm. Ivanič, 2004, s. 238). Esimerkiksi opiskelijalta odotetaan vapautta tuottaa uutta tietoa ja tuoda ”omaa ääntään” esille, mutta samaan aikaan tällä ei kuitenkaan ole täyttä vapautta, kun korkeakoulun normit ja valtarakenteet sitovat tämän tuottamaan tietynlaista tekstiä, jos tämä haluaa saada tutkinnon. Opinnäytetyön kirjoittaja on siis aina alisteinen muun muassa korkeakoulun opinnäytetyön arviointikriteereille ja ohjaajan kirjoituskäsityksille, sillä tämä arvioi työn. (Svinhufvud, 2016, s. 50.) Svinhufvud (2016, s. 51) tiivistää, että ”Kirjoittamisen opiskeleminen on siis paljolti sitä, että yritetään tulla tietoisiksi kielellisistä ja sosiaalisista valinnoista ja rajoituksista.”

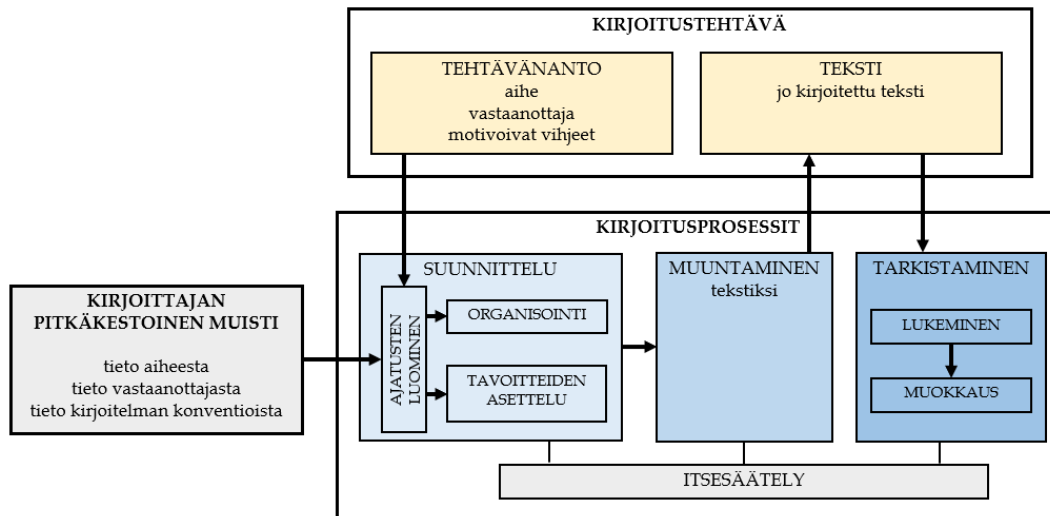
Kootusti voidaan todeta, että kirjoittaminen sisältää monia sosiokulttuurisia tasoja. Svinhufvud (2016) käyttää tästä käsitettä kokonaisvaltainen kirjoittaminen. Jos kirjoittamisen jossakin osa-alueessa on haasteita, toiminta häiriintyy (Svinhufvud, 2016, s. 101). Lisäksi kirjoittamiseen liittyy paljon niin sanottua hiljaista tietoa, jotka tulee itse omaksua, havainnoida ja oppia. Kaikkea on vaikeaa muotoilla ohjeiksi tai

opetukseksi. (Svinhufvud, 2016, s. 103.) Monitahoisuus tekee kirjoittamisesta herkkä myös ulkoisille häiriöille, kuten stressille, joka voi ilmetä yksilön elämänkentän muillakin kuin opiskelun osa-alueella (Svinhufvud, 2016, s. 101; Peavy, 2006). Käsittelen seuraavassa luvussa 3.2 tarkemmin opinnäytetyön kirjoittamisessa vaadittavia yksilön kognitiivisia taitoja kirjoitusprosessin näkökulmasta. Lisäksi kirjoitusprosessiin liittyviä virheellisiä käsityksiä, jotka voivat aiheuttaa kirjoittamisen esteitä.

3.2 Opinnäytetyön kirjoitusprosessi ja sen haasteet

Kirjoittaminen on kognitiivista taitoa vaativaa toimintaa, kun ajattelua ja sen abstrakteja polkuja jäsennetään ja pyritään hahmottamaan kokonaisuutena (Svinhufvud, 2013, s. 55). Tekstitaitojen kognitiivisen teoriamallin mukaisesti tekstitaidot käsitetään psykologisesti muun muassa teknisenä taitona, jolla vaikutetaan yksilöön itseensä. Kognitiivisessa lähestymistavassa lähdetään liikkeelle yksilöstä, ja kirjoittamista voidaan tarkastella siitä näkökulmasta, kuinka yksilö ymmärtää ja sen myötä tuottaa kirjoitettua tekstiä. Kirjoittaminen sisältää muun muassa yksilön osataitoja, jolloin kyseessä on sisäinen interaktio. (Ks. esim. Flower & Hayes, 1981; Bereiter & Scardamalia, 1987; Kintsch & van Dijk, 1978; Rumelhart, 1977.)

Tunnetuimpia kirjoitusprosessin teoriamalleja ovat Flowerin ja Hayesin (mm. 1981; 1980) ja Bereiterin ja Scardamalian (1987) mallit. Flowerin ja Hayesin (1980, s. 370) mallissa on erotettavissa kolme eri osa-aluetta: kirjoitustehtävä (*task environment*), kirjoitusprosessit (*writing processes*) ja kirjoittajan pitkäkestoinen muisti (*the writer's long-term memory*). Pääasiallinen toiminta tapahtuu kirjoitusprosessissa, jotka on jaettu suunnitteluun (*planning*), muuntamiseen (*translating*) ja tarkistamiseen (*reviewing*). Näitä kirjoitusprosessin työvaiheita ohjaa itsesäätely (*monitor*), joka toimii kirjoittajan reflektioivana kontrollina työvaiheiden valinnalle. Suunnitteluvaiheessa kirjoittaja jäsentää tehtävänantoa, lajittelee tietoa ja asettaa tavoitteita. Konkreettinen teksti tuotetaan antamalla suunnittelussa syntyneille ajatuksille fyysinen tekstimuoto muuntamisen vaiheessa, jota muokataan viimeisessä vaiheessa. Kyseessä on kuitenkin työvaiheiden karkea erittely, sillä ne ovat käynnissä usein samanaikaisesti, ja niihin vaikuttavat kirjoittajan muistitoiminnot. (Ks. kuvio 1 seuraavalla sivulla.)

KUVIO 1. Kirjoitusprosessin teoriamalli (Flower & Hayes, 1980, s. 11, muokattu)

Kuviosta 1 ilmenee, että kognitiiviset prosessit ovat ajattelun prosesseja, joita kirjoittaja käy läpi kirjoittaessaan, muun muassa muistin näkökulmasta sekä itsesäätelyn keinoina. Svinhufvud (2016) kuitenkin avaa, että siinä missä kirjoitusprosessi voidaan vaiheistaa esimerkiksi suunnitteluun, tekstin tuottamiseen ja editointiin, kognitiiviset prosessit eroavat siinä, että ne ovat mielen sisäisiä toimintoja eivätkä erillisiä työvaiheita. Vaikka kognitiiviset prosessit tapahtuvat kirjoittamisen prosessien kanssa lommittain, ja niiden lähtökohtana on yksittäisen tekstin tuottaminen, kirjoitusprosessi ja kognitiiviset prosessit voidaan erottaa toisistaan. (Svinhufvud, 2016, s. 22.) Kirjoittaminen itsessään voidaan näin käsittää ajattelun ja sen kehittämisen työkaluna, kun ajatukset tehdään näkyväksi fyysiseen tekstimuotoon.

Vaikka Flowerin ja Hayesin (1980) malli osoittaa kirjoitusprosessin ja yksilön kognitiivisten prosessien suhdetta tekstin tuottamisessa moniulotteisesti, tekstin tuottaminen erotetaan usein yleisesti virheellisesti kirjoitusprosessin yhdeksi vaiheeksi. Esimerkiksi opinnäytetyön kontekstissa kirjoittaminen nähdään usein viimeisenä vaiheena tutkimuksellisen prosessin jälkeen (ks. esim. Hakala, 2017, s. 33, 130, 177; Hirsjärvi ym., 2013, s. 28), mikä voi aiheuttaa väärintähtäyksiä kirjoittamisesta. Opinnäytetyön kirjoittaja voi luulla, että tekstin tuottaminen on valmiiksi käsiteltyjen ajatusten kirjaamista, jolloin kirjoittamisen aloittamiseen voi muodostua korkea kynnyks (ks. esim. Nummenmaa & Lautamatti, 2004, s. 81; Ivanič, 2004).

Lisäksi asiantuntijoiden kirjoitusprosesseja tutkinut Koskela (2001) huomauttaa, että Flowerin ja Hayesin (1981) malli antaa kirjoitusprosessista yksinkertaistetun kuvan, kun tavoitteena on kuvata kokonaisvaltaisesti erilaisten tekstien tuottamista ja abstraktiotasoa. Koskela toteaa, että vaikka yksilöiden kirjoitusprosesseissa on yhtäläisyyksiä, niissä on myös yksilöllisiä piirteitä esimerkiksi asiantuntijoiden ja aloittelijoiden välillä. Koskelan mukaan Bereiterin ja Scardamalin (1987) malli erottaa eri

lähtökohdista tulevien kirjoitusprosessit toisistaan ja pyrkii selittämään, miksi yksilöt kirjoittavat eri tavoin. (Koskela 2001, s. 375, 385.)

Bereiterin ja Scardamalin (1987) kirjoitusprosessin malleja on kaksi: tiedosta kertova malli (*the knowledge-telling model*) ja tietoa luova malli (*the knowledge transforming model*). Aloittelijat toteuttavat yleensä tiedosta kertovaa mallia, jossa ajatukset kirjataan fyysiseen muotoon siinä järjestyksessä, missä ne tulevat tämän mieleen. Mallia käytetään usein niin sanotuissa helppoissa kirjoitustehtävissä, joissa raportoidaan muun muassa tapahtumista tai henkilökohtaisista kokemuksista. Tietoa luovassa mallissa tämä tiedosta kertova malli on vain yksi osa. Vaativimmissa teksteissä, joissa tarkoituksena on ratkaista tietoisesti sisältöongelmia tai retorisia ongelmia, ongelmanratkaisu nähdään yksilön ajatustyönä. (Bereiter & Scardamal, 1987, s. 7 – 12.)

Opinnäytetyön kirjoittamisessa tarvitaan tietoa luovan mallin käyttöä, sillä etenkin AMK-opinnäytetyön tavoitteena on ongelmanratkaisu. Opinnäytetyön kirjoittaminen eroaa näin aiempien koulutusasteiden ja työelämän tekstilajeista siinä, että kirjoitusprosessiltaan se on ajallisesti pidempi. Tällöin ei riitä, että ajatuksista kertoo siinä järjestyksessä, kun ne tulevat mieleen. Jos kirjoittajalla ei ole aiempaa kokemusta tietoa luovan kirjoittamisen mallista, tämän omat aiemmat kokemukset ja käsitykset kirjoittamisesta voivat olla ristiriidassa odotusten ja vaatimusten kanssa (ks. mm. Boice, 1985; Barton, 2007).

Opinnäytetyön kirjoittaja voidaan nähdä sekä aloittelijan että asiantuntijan roolissa työelämään siirtymisen kynnyksellä, vaikka Julkusen (2004, s. 102) mukaan opiskelijat jäävät liian usein tietoa toistavalle kirjoittamisen tasolle. Opiskelija on aloittelija, kun tämä ei ole kirjoittanut aiemmin laajaa opinnäytetyötä. Toisaalta opiskelija on asiantuntija, sillä opintojensa loppuvaiheessa tällä on jo kokemusta ja osaamista tuottaa korkeakoulumaisten käytänteiden ja konventioiden mukaisia tekstejä. Koskelan (2001) tutkimuksen mukaan kirjoittaminen on itse asiassa haastavampaa asiantuntijalle, sillä tämä on tietoinen tekstikäytänteiden vaatimuksista. Näin ollen tälle ei enää riitä pelkästään ajatusten kertominen siinä järjestyksessä kuin ne tulevat hänen mieleensä. Ohjaajina kirjoitusprosessien eri malleista tulisikin olla tietoinen, jotta voidaan tunnistaa, missä vaiheessa kirjoittaja on aloittelijan ja asiantuntijuuden rajalla. (Koskela, 2001.) Tällöin voidaan esimerkiksi opinnäytetyön kirjoitusprosessi ymmärtää erilaisia kirjoittajia ja heidän haasteitaan, jolloin ohjaus suunnata opiskelijälähtöisesti ja siten antaa tukea, joka ohjaa kohti asiantuntijuutta.

Kirjoittajan omat virheelliset käsitykset kirjoittamisesta aiheuttavat ongelmia, jotka voivat estää kirjoittamisen (Svinhufvud, 2016, s. 116). Yleisimpiä virheellisiä käsityksiä kirjoittamisesta ovat muun muassa käsitys, että teksti tuotetaan yhdeltä istumalta tai kirjoittamisen voi aloittaa vasta, kun oikea mielentila löytyy, siihen saa uuden luovan idean, käytössä on pitkä yhtenäinen ajanjakso (Svinhufvud, 2016, s. 104). Boicen (1993) mukaan näistä virheellisistä kirjoituskäsityksistä voi ongelmina ilmetä

esimerkiksi sisäistä sensuuria, epäonnistumisen pelkoa, perfektionismia ja lykkäämistä. Haitallisia ajatuksia kirjoittamisesta on myös tuotteliailla ja kokeneilla kirjoittajilla, sillä kirjoittamisen haasteet ovat osa kirjoitusprosessia, kun omia ajatuksia jäsennellään. Tuotteliaat kirjoittajat osaavat kuitenkin ajatuksistaan huolimatta työstää tekstiä (Svinhufvud, 2016, s. 127).

Käytännön apuna kirjoittamisen esteisiin ja niiden ennaltaehkäisyyn toimii yksinkertaisesti tekstin tuottaminen jossakin muodossa säännöllisesti. Tekstin tuottaminen säännöllisesti mielentilasta tai inspiraatiosta riippumatta konkretisoi sitä, että kirjoittaminen on ajattelun työväline ja osa kirjoitusprosessin kaikkia vaiheita. Tällöin tietynlaista vireyttä tekstin tuottamiseen ei tarvita. Säännöllinen kirjoittaminen auttaa myös ymmärtämään, etteivät ulkoiset olosuhteet estä kirjoittamista. Tekstin säännöllisestä tuottamisesta muodostunut rutiini murtaa lisäksi virheellistä käsitystä siitä, että kirjoittaminen on mahdollista vain, jos sille on varattavissa pidempi ajanjakso.

Säännölliseen tekstin tuottamiseen liittyy vahvasti se, ettei tarkoituksena ole tuottaa valmista tekstiä yhdeltä istumalta. Opinnäytetyön työstäminen on oppimista eikä vain osaamisen näyttämistä (Leinonen, 2012, s. 488). Kirjoittaminen nähdään ennen kaikkea ajattelun työvälineenä. Hyvin muotoiltu kirjoitusasu on kirjoitusprosessin viimeinen vaihe ennen tekstin julkaisua, mutta sitä ennen kirjoitetaan muilla tavoin. Tekstin työstäminen esimerkiksi vapaan kirjoittamisen menetelmällä, miellekartan avulla tai luvallisesti huonona auttaa vähentämään kirjoittamisen esteenä sisäistä sensuuria, epäonnistumisen pelkoa, perfektionismia ja lykkäämistä. Muun muassa vapaan kirjoittamisen eli ajatuksenvirta-kirjoittamisen tavoitteena on kytkeä kirjoittaminen osaksi ajatteluprosessia ja synnyttää luottamusta siihen, että kirjoittaminen on toimiva työkalu omien ajatusten kehittämiseen, jolloin se otetaan rutiininomaisesti käyttöön. Miellekartta auttaa kirjoittajaa puolestaan hyväksymään, että ajatukset tulevat tietyssä järjestyksessä ja toisinaan ne eivät liity toisiinsa. (Nummenmaa & Lautamatti, 2004, s. 69, 182 – 183; Svinhufvud, 2016.)

Siinä missä tutkimuksen työprosessit liittyvät tutkimuksen eri vaiheisiin, kuten tutkimussuunnitelmaan, aineiston keruuseen ja analysointiin, itse kirjoitusprosessin työvaiheet liittyvät tekstin tuottamiseen. Vaikka tutkimuksen työprosessien jaotellussa kirjoittaminen erotetaan omaksi vaiheekseen, opinnäytetyöhön kuuluvat tieteelliset työprosessit lomittuvat todellisuudessa kirjoitusprosessin kanssa. Tutkimukselliset työprosessit ja kirjoittamisen prosessit eroavat toisistaan siinä, että tutkimukselliset työprosessit tulee käydä läpi tietyssä järjestyksessä, mutta kirjoittajan henkilökohtaiset ajatteluprosessit ja työskentelytavat vaikuttavat siihen, että kirjoitusprosessin eri vaiheet käydään läpi yksilöllisesti.

Tämän tutkielman podcast-materiaalissa keskitytään nimenomaan opinnäytetyön kirjoittamisen tukemiseen tekstin tuottamisen eri muotojen näkökulmasta osana kirjoitusprosessin eri vaiheita. Aloittelijana opinnäytetyön kirjoittajaa tulee ohjata ja

tukea tuottamaan tekstiä alusta alkaen, ja valmistaa jo opinnäytetyön alkuvaiheessa siihen, että omaa tekstiä joutuu kirjoittamaan kurinalaisesti eri tavoin useaan kertaan (Nummenmaa & Lautamatti, 2004, s. 72; Hirsjärvi ym. 2013, s. 46). Näin kirjoittajaa opastetaan yhteisön, kuten ammattikorkeakoulun, tekstikäytänteisiin.

4 PODCAST-MATERIAALI

4.1 Podcast-materiaalin tavoite ja suunnittelun lähtökohdat

Tämän podcast-materiaalin päätavoitteena on tukea opinnäytetyön kirjoittajien itsestä kirjoitusprosessia tekstin tuottamisen näkökulmasta. Podcast-jaksojen avulla pyritään tukemaan opiskelijan kognitiivisia tekstitaitoja yhteisöllisen kirjoittamisen keinoin. Isojärvi ja Lindholm (2023) määrittelevät, että yhteisöllinen kirjoittaminen tarkoittaa yhdessä kirjoittamisen lisäksi sitä, miten kirjoittamisen prosesseista ja tavoitteista puhutaan. Podcast-materiaalin tavoitteena on, että tekstin tuottamiseen liittyviä käsityksiä, strategioita ja haasteita avataan. Näin voidaan purkaa kirjoittamiseen liittyviä vääristyneitä käsityksiä, jotka horjuttavat opiskelijan minäpystyvyyttä ja estävät ja hidastavat opinnäytetyön valmistumista.

Podcast-materiaalin tavoitteena on saada opiskelija yksinkertaisesti kirjoittamaan jotakin. Tähän tavoitteeseen on pyritty vastaamaan podcast-materiaalin teemoilla ja niihin liittyvillä konkreettisilla neuvoilla, esimerkeillä ja harjoituksilla. Näin tavoitteena on tukea opinnäytetyön kirjoittamista ja opiskelijan valmistumista. Lisäksi tavoitteena on yhdistää kirjoittaminen osaksi ammattialan omia opintoja ja tarjota muun muassa opinnäytetyön ohjaajille tukimateriaalia opinnäytetyön kirjoitusprosessiin.

Vaikka opinnäytetyön kirjoittamista käsitellään tässä podcast-materiaalissa yleisellä tasolla, se on suunnattu Jamkin opiskelijoiden tarpeeseen. Jamkin tarpeet on huomioitu vertaamalla aiempia opinnäytetyön kirjoittamisen oppaita ja työkirjoja Jamkin omaan opinnäytetyön raportointiohjeeseen (ks. Liukko & Perttula, 2023) ja opinnäytetyötä tukevaan ohjaukseen (ks. Opinnäytetyö, ei pvm.). Linkit avoimeen oppimateriaaliin lisätään mahdollisesti myös Jamikin Tekstitaidot haltuun -oppimateriaalin

verkkosivuille sekä Opinnäytetyön kirjoittamisen opintojakson Moodlen työtilaan. Jank ei kuitenkaan toimi toimeksiantajana eikä aineiston jakelijana.

Toissijaisena tavoitteena voidaan pitää uusien näkökulmien antamista kirjoittamiseen myös eri alojen ammatillisille opettajille ja näin kehittää heidän asiantuntijuuttaan opinnäytetöiden ohjaajina. Muun muassa Sulkunen ym. (2023) nostavat esille, että perusopetuksessa aineenopetukseen liittyvät vahvasti tiedonalan kieli- ja tekstikäytänteet, eikä sisällön oppimisesta voi erottaa tiedonalan kielen oppimista. Tätä näkökulmaa voidaan soveltaa myös ammattikorkeakoulun kontekstiin, sillä ammatillan opinnäytetyön ohjaajien käsitykset kirjoittamisesta heijastuvat opiskelijoiden käsityksiin. Ohjaajan kielitietoiset käsitykset kirjoittamisesta tukevat ja/tai muuttavat opiskelijan käsityksiä kirjoittamisesta ennakkoluulottomampaan suuntaan, mikä ennaltaehkäisee kirjoittamisen esteitä. Kirjoittamista vähättelevät tai virheelliset käsitykset voivat puolestaan vaikuttaa negatiivisesti opiskelijoiden käsityksiin, mikä voi aiheuttaa haasteita opinnäytetyön kirjoittamisessa. Opiskelijan voi olla haastavaa kyseenalaistaa auktoriteettina oman alansa ammatillisen opettajan näkemyksiä, mikä voi olla haitallista opinnäytetyön kirjoittamiselle. Ohjaajien itsereflektio ja sitä kautta oppimiskäsitysten ja ohjaajan roolin uudistaminen sekä jatkuva ammattiosaamisen päivittäminen edistävät opinnäytetöiden laatua (Frilander-Paavilainen, 2005, s. 188; Rissanen, 2003, s. 247 – 248). Podcast-materiaalin tarkoituksena ei ole korvata opinnäytetyön kirjoittamisen ohjausta tai sitä tukevia opintojaksoja, vaan saada sidotuksi kirjoittamisen ulottuvuudet käytäntöön substanssiosaamisessa.

Viestinnän opettajana henkilökohtaisena tavoitteenani on lisäksi kehittää omaa asiantuntijuuttani korkeakouluopettajana. Tavoitteenani on kehittää digipedagogiikan taitojani etenkin opiskelijan kohtaamisessa etäyhteyksin. Sisällön osalta tavoitteeni on ymmärtää kokonaisvaltaisemmin opinnäytetyön kirjoitusprosessi ja yleisesti kirjoittamiseen liittyviä käsityksiä ja haasteita. Koen tärkeänä toteuttaa sivututkielmani monimuototutkielmana, jotta voin paremmin ymmärtää opiskelijoiden toiminnallisen opinnäytetyön kirjoittamisen prosessia.

Kohderyhmän valinnassa lähtökohtana on ollut se, että vaikka opinnäytetyötä kirjoittava opiskelija kykenee itsenäiseen toimintaan ja tältä odotetaan sitä, ei se tarkoita, että tämän tulisi jäädä tekstin tuottamisen kanssa yksin. Muun muassa Isojärvi ja Lindholm (2023) korostavat, että yhteisöllinen kirjoittaminen tukee itsenäistä kirjoitusprojektia. Yhteisöllisellä kirjoittamisella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että ryhmänä kokoonnutaan samaan tilaan, jossa jokainen kirjoittaja työstää omaa tekstiään. (Isojärvi & Lindholm, 2023.)

Opintojensa alussa opiskelijoilla on usein opiskelukavereita, joiden kanssa voi kokoontua kirjoittamaan oppimistehtäviä yhdessä ja jakamaan ajatuksiaan. Opintojen loppuvaiheessa yhteisöllinen kirjoittaminen kuitenkin vähenee, kun opiskelijoiden elämänkenttänä opinnot eivät vie yhtä suurta osaa arjesta kuin aiemmin. Esimerkiksi

työelämään siirtyminen tai perhe-elämä voivat vaatia enemmän huomiota kuin opinnot, jolloin opiskelutovereista vähitellen etäännyttään eivätkä kaikki ystäväpiirin jäsenet välttämättä valmistu samaan aikaan. Näin ollen oppinnäytetyön kirjoitusvaiheessa opiskelijan voi olla haastavampaa löytää ryhmää, jossa yhteisöllisesti kirjoittaa. Toisaalta ammattikorkeakoulussa on myös paljon monimuoto-opiskelijoita, jotka suorittavat opintonsa esimerkiksi joustavasti töiden ohella. Tällöin tiivistä ja aktiivista opiskelijapiiriä ei välttämättä edes synny, kun opintoja suoritetaan eri paikkakunnilta.

Lähtökohtana avoimen podcast-materiaalin muodossa on se, että oppinnäytetyön kirjoittamiseen voidaan antaa tukea yksilöllisesti aikaan ja paikkaan sitomattomasti (ks. mm. Ifedayo ym., 2021). Avoimet oppimateriaalit ovat erilaisia digitaalisia aineistoja, jotka on tarkoitettu oppimiseen ja opetukseen avoimella lisenssillä kaikkien saataville (Opetushallitus, 2020). Näin kirjoittamisen tuki on sovellettavissa opiskelijälähtöisesti ammattialan omaan ohjaukseen. Digitaalisuus ja muuttuvat oppiympäristöt ovat 2010-luvulle tultaessa mahdollistaneet sen, että oppisisältöjä voidaan opiskella uudenaikaisissa muodoissa ja uudenaikaisilla tavoilla (Cantell, 2016, s. 156). Sekä Cantellin (2016, s. 156) että Korhosen ja Koiviston (2007) mukaan monimuotoiset oppimateriaalit mahdollistavatkin oppialojen ylittävät opetusmenetelmät ja samalla haastavat vanhoja oppimiskäsityksiä. Lisäksi ne luovat mahdollisuuden joustavalle ja opiskelijälähtöiselle opiskelukulttuurille. (Korhonen & Koivisto, 2007, s. 61.)

Avointen oppimateriaalien kaltaiset digitaaliset aineistot, kuten podcastit, sopivat mainiosti aikuisten opettamiseen, sillä muun muassa Merriamin ja Bieremanin (2013) mukaan aikuisten itseohjautuvuus mahdollistaa tiedon etsinnän, silloin kun tämä sitä tarvitsee. Digitaalisen aineiston etuna onkin, ettei se ole yhteen paikkaan sidottua, vaan aikuinen opiskelija voi perehtyä tarvitsemiinsa aineistoihin itsenäisesti elämäntilanteidensa mukaan. (Ks. Merriam & Biereman, 2013; Peavy 2006.) Podcast-muoto antaa opiskelijalle mahdollisuuden valita itse oppimisympäristönsä entistä vapaammin, sillä julkaisujen nauttiminen on mahdollista muunkin kuin ruudun äärellä. Tällainen kuunnelmamuotoinen julkaisu on vastaanottajan helppoa nauttia esimerkiksi tiskatessa tai ulkoillessa itse määrittämäänsä ajankohtana, jolloin tieto limittyy entistä vahvemmin osaksi arkea ja elämän kentän eri osa-alueita (ks. esim. Peavy, 2006; Svinhufvud, 2013, s. 191; RadioMedia, 2020).

Paavilainen, Rantanen ja Torikka (2016, s. 89) tuovat kuitenkin esille, että digitaalisen oppimisympäristön haasteena on usein opiskelijan kohtaaminen ja yhteisöllisyyden luominen. Lisäksi Vuorelan (2016, s. 123) mukaan AMK-opiskelijat kaipaavat konkreettista ohjausta myös digikampuksella. Lähtökohtana auditiivisessa podcast-muodossa on se, että opettajan oman persoonallisen äänen avulla (ks. esim. Kortesus, 2019; Meinzer, 2019) opiskelijaan voitaisiin luoda henkilökohtaisempi ohjaussuhde etäyhteyksin. Podcastille tyypillisenä piirteenä tietoa kerrotaan puolestaan usein viihdyttävästi. Verkkomediassa käytetäänkin usein tarinoita asiantuntijalausuntojen

pohjalla, siellä tieto pyritään tuomaan lähelle kuulijaa (Järvi, 2013, s. 122). Vaikka podcasteissa ei voida olla suoranaisesti vuorovaikutuksessa kuulijoiden kanssa, kohteliaan neutraalein käsky- ja kysymysmuodoin sekä kuulijan puhuttelulla me- ja sinäpassiivilla, voidaan kuitenkin luoda dialogin ja läsnäolon tuntua (ks. esim. Lampinen, 1990; Kelomäki, 2019; Suomalainen, 2020).

Tiivistetysti tavoitteena voidaan nähdä AMK-opinnäytetöiden ohjausmenetelmien ja oppimisympäristöjen rikastaminen. Podcast-materiaali on rakennettu tukemaan nimenomaan kirjoittamista jatkuvan tekstin tuottamisen näkökulmasta. Näin pyritään huomioimaan tuen antaminen opinnäytetyön kirjoittamisen osa-alueelle, eli tekstin tuottamiselle, jota pidetään osin itsestäänselvyytenä ja johon ei juurikaan ole aiempaa materiaalia. Kun puhutaan opinnäytetyöstä omana tekstilajinaan, mekaaninen kirjoitustaito ei vielä takaa valmista työtä, vaan opiskelija tarvitsee ohjausta laajan tekstin tuottamisessa ja käsittelyssä (ks. esim. Svinhufvud, 2013, s. 50, 55). Podcast-oppimateriaalin teossa huomio on kiinnitetty itsenäiseen opiskeluun ja opettajan tekemiseen helposti lähestyttäväksi muuttuvissa oppimisympäristöissä.

4.2 Podcast-materiaalin rakenne ja sisältö

Tuotoksena syntynyt *Kirjoita, kirjoita, kirjoita* -podcast-sarja on rakennettu siten, että pääteemana opinnäytetyön tekstin tuottamista käsitellään alateemoina kirjoittamisen suunnittelun, rutiinien ja haasteiden selättämisen näkökulmista. Sarja sisältää kolme noin 35 minuutin jaksoa, jotta halutessaan kuulija voi lähteä kävelylle kirjoitusprosessin lomassa. Tutkitusti nimenomaan puoli tuntia kestävä liikunta edistää muun muassa kognitiivisia taitoja (ks. mm. Kantomaa ym., 2018, s. 17 – 18), joita myös kirjoittamisessa tarvitaan. Jaksot ovat seuraavat:

1. jakso "Miten kirjoittamisessa pääsee alkuun?"
2. jakso "Miten kirjoittamista ylläpidetään?"
3. jakso "Miten kirjoittamisen haasteista selviää?"

Tekstin tuottamista käsitellään podcast-jaksojen asiasisällön lisäksi toiminnan kautta ja kirjoituskäsitysten reflektoinnin pohjalta. Aikuiset opiskelijat on otettu materiaalissa huomioon sosiodynaamisen ohjauksen näkökulmasta, jonka lähtökohtana on ohjattavalähtöisyys: omaehtoisuus ja minuutta konstruoiva ote vuorovaikutuksen ja dialogin keinoin (ks. Peavy 2006). Sosiodynaaminen ohjaus ilmenee etenkin kielellisten keinojen kautta.

Podcast-jaksojen kirjallisissa kuvauksissa on avattu aina kyseisen jakson sisältö, esitelty lyhyesti podcast-sarja ja ilmoitettu aikaleimatut harjoitukset sekä koottu jaksossa käytetyt lähteet (ks. liite 4). Lähteet toimivat myös oheismateriaalina, johon

kuulija voi halutessaan tarkemmin perehtyä. Podcast-jaksojen täsmälähteiden lisäksi jaksot pohjautuvat kirjallisuuskatsauksiin, jotka on esitelty luvussa 3. Podcast-jaksojen käsikirjoitukset löytyvät tämän tutkielman liitteistä 1, 2 ja 3 tekstimuodossa.

Jaksojen teemojen järjestyksen valitsin kronologisesti tekstin tuottamisen vaiheiden ja löyhästi kirjoitusprosessin kolmen ydintoiminnan mukaan (ks. mm. Hayes & Flower, 1980; Sharples, 1993). Ensimmäisen jakson teema johdattaa kirjoittamisen suunnitteluun tavoitteiden ja kirjoitusstrategioiden näkökulmasta. Toisessa jaksossa tarkastellaan teemana kirjoitusprosessia rutiinien ja niiden luomisen pohjalta, jotta tekstin tuottaminen olisi säännöllistä. Kolmannen jakson teemana on kirjoittamiseen liittyvät haitalliset käsitykset, jotka aiheuttavat tekstin tuottamisessa haasteita (ks. esim. Boice, 1985; Barton, 2007; Ivanič, 2004). Lähtökohtana podcast-materiaalissa on se, että kirjoittamista ja kirjoitusstrategioita suunnitellaan etukäteen, jotta voidaan ennaltaehkäistä ja ymmärtää kirjoittamisen haasteita ja avata kirjoittamiseen liittyviä käsitteitä.

Podcast-jaksojen rakenne on klassinen: alkuosa (intro), käsittelyosa ja loppuosa (outro). Introt ja outrot ovat samat kaikissa jaksoissa, ja ne on erotettu jaksojen muusta sisällöstä äänielementeillä osoittamaan, milloin jakso alkaa ja päättyy. Yhdessä musiikin kanssa intro toimii alkuteemana, joka erottaa sen muista podcast-sarjoista. Introssa esitellään lyhyesti podcast-sarja sekä sen taustat, ja outrossa vielä kerrataan ne. Jaksojen 2 ja 3 lopuissa outron jälkeen ohjeistetaan lyhyet yhteiskirjoitushetket. Käsittelyosissa pohjustetaan rakenteellisesti ensin jakson aihetta käsitteillä ja kannustetaan kuulijaa esimerkiksi kävelyllä podcastin kuuntelun ajaksi. Tämän jälkeen annetaan tarkemmin konkreettisia vinkkejä ja harjoituksia opinnäytetyön tekstin tuottamiseen osallistavien elementtien muodossa. Lopuksi käsittelyosassa tehdään lyhyt yhteenveto jakson sisällöstä. (Ks. liite 1, 2, 3.)

Kuulijaa osallistavat elementit esitetään tässä työssä muodoiltaan harjoitustehtävinä, ideoina ja kysymyksinä. Vaikka osallistavien elementtien muotoja ei podcast-jaksoissa aina kiennetä, kaikkia eri muotoja löytyy jokaisesta jaksosta ja niitä yhdistää se, että ne liittyvät jollakin tavalla tekstin tuottamiseen. Harjoitustehtävät ovat muodoltaan laajempia ja usein vaihteittaisia kokonaisuuksia, joiden avulla kuulijan odotetaan toimivan (heti tai myöhemmin). Esimerkiksi ensimmäisessä jaksossa kuulijaa ohjeistetaan luomaan jakson aikana tavoite oman opinnäytetyön valmistumiselle seuraavasti: "Eli otappa nyt kalenteri esille ja merkkää sinne - - kirjaa ylös ensimmäisenä, että - - Toiseksi tavoitteeksi kirjaa ylös seuraava - - Ja kolmantena oletan, että tavoitteesi on valmistua, niin kirjaa myös - -". (ks. liite 1). Harjoitustehtävät on aikaleimattu podcast-jaksojen kirjallisten kuvauksien yhteyteen, jotta kuulija voi halutessaan palata niihin myöhemmin (ks. liite 4).

Siinä missä harjoitustehtävien avulla pyritään aktivoimaan kuulijaa suoraan toimintaan, ideoilla ja kysymyksillä ohjataan toimimaan jollakin tavalla

vapaamuotoisesti ajatuksen tasolla. Ideat ja kysymykset esitetään ohimennen jaksojen lomassa, mutta välitöntä toimintaa ei odoteta. Ideoilla opiskelijalle annetaan esimerkiksi omaisesti ehdotuksia toimia vaihtoehtoisesti esimerkiksi jossakin harjoituksessa, kuten: "Voit myös yhdistää kirjoittamisen menetelmänä opinnäytetyökuukauden ja lumihiihtäjämenetelmän siten, että kirjoitat opinnäytetyösi kuukaudessa lumihiihtäjämenetelmällä" (ks. liite 1). Suorilla ja retorilla kysymyksillä sekä kysyvillä sivulauseilla opiskelijaa herätellään puolestaan pohtimaan jotakin tiettyä asiaa (ks. esim. Lampinen, 1990). Kysymykset toimivat muun muassa podcast-jakson alussa aiheeseen orientoivina, kuten: "Aloitetaan sillä, että tarkastellaan ensin sitä, mitä tarkoitetaan, kun puhutaan opinnäytetyön olevan projekti" tai lopussa kokoavina: "Noh, mitä tästä opimme?".

Edellä esiteltyt osallistavat elementit voidaan jakaa kahteen tehtävätyyppiin: toimintatehtävään ja pohdintatehtävään. Toimintatehtävien pohjautuvat kinesteettiseen oppimiseen, jolloin oppiminen tapahtuu kokemuksen kautta, itse tekemällä. Toimintatehtävillä kuulijan tulee tuottaa konkreettisesti tekstiä jonkinlaiseen fyysiseen muotoon. Harjoitustehtävät esiintyvät sekä toiminta- että pohdintatehtävinä, mutta ne usein myös yhdistyvät, kun omia ajatuksia tehdään näkyviksi tekstimuotoon. Näin kognitiivisia prosesseja yhdistetään kokemukselliseen ja osallistuvaan toimintatapaan, jolloin oppimisen ja opettamisen keino ei ole pelkästään verbaalinen.

Pohdintatehtävien taustalla toimii puolestaan näkökulmana reflektointi. Pohdintatehtävät haastavat kuulijaa refleктоimaan kirjoittajaminäänsä ja omia aiempia käsityksiään kirjoittamisesta. Näin heitä kannustetaan myös kyseenalaistamaan haitallisia käsityksiään kirjoittamisesta ja itsestään kirjoittajana, mikä vahvistaa kirjoittajaintiteettiä ja minäpystyvyyttä. (Ks. esim. Nummenmaa & Lauttamatti, 2004; Peavy, 2006; Svinhufvud, 2015.)

Kaikkia podcast-jaksoja yhdistää se, että tekstin tuottamista käsitellään kirjoittajalähtöisesti opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden ja elämäntilanteen mukaan. Podcast-materiaali perustuu aikuisen opiskelijan itseohjautuvuuteen, mikä mahdollistaa Merriamin ja Bieremanin (2013) mukaan tiedon etsinnän, silloin kuin tämä sitä itse tarvitsee. Muun muassa ohjattu reflektointi mahdollistaa sen, että kuulija tulee tietoiseksi omista tuen tarpeistaan sekä siitä, mikä omaa kirjoittamista voisi tukea. Sosiodynaamisen ohjauksen tapaan ideat tarjoavat kuulijalle vaihtoehtoja soveltaa osallistavia elementtejä omaan elämäntilanteeseensa sopivaksi. Tällöin kuulija pystyy omaehtoisesti valitsemaan, mikä podcast-jaksoista tai niiden sisällöistä auttaa oman tekstin työstämisessä. Myös auditiivinen podcast-muoto mahdollistaa itsenäisen ja vapaaehtoisen opiskelun. Kuulija voi itse valita, milloin ja missä podcast-jaksoja kuuntelee, koska podcastit eivät ole aikaan tai paikkaan sidottuja.

Vaikka podcast-materiaali on suunnattu itsenäiseen opiskeluun, kuulijan kohtaaminen ja yhteisöllisyyden luominen on otettu huomioon kielellisin keinoin. Näin

kuulijan on mahdollista saada vaikutelma yksilöllisestä kirjoittamisen ohjauksesta itsenäisen työskentelyn ohessa. Kirjoittajayhteisön rakentaminen näkyy siten, että käsittelen lopputyön kirjoittamista omien kokemusteni ja ajatusteni kautta. Podcast-materiaalissa tuon omaa haavoittuvaisuuttani esille sillä, että refleктоivalla otteella kerromista kirjoittamisen käsityksistä ja kokemuksistani antaen näin esimerkkejä ammattilaisen naamion takaa, mikä Peavyn (2006, s. 11) mukaan on lähtökohtana aidon läsnäolon luomiselle. Näin voin myös mallintaa reflektointia (ks. mm. Linna, 2000, s. 64; Peavy, 2006, s. 113).

Lisäksi oman reflektointini kautta voin luoda tunnetta siitä, ettei kuulija ole kirjoittamiseen liittyvien ajatustensa kanssa yksin. Kirjoittamisen haasteet ovat osa kirjoitusprosessia kirjoittajasta ja tämän lähtökohdista riippumatta (Koskela, 2001). Vaikka kuulija onkin fyysisesti itsekseen podcast-jakson ja tekstinsä kanssa, osallistavien elementtien ja kielen keinojen avulla pyritään rakentamaan vaikutelmaa vertaisuudesta. Tekstin tuottaminen on sinänsä itsenäistä puuhaa, mutta taustalla on ajatus, ettei kirjoittamisen tai omien kirjoitusajatusten kanssa tarvitse olla yksin. Muun muassa jaksojen 2 ja 3 lopuissa olevat podcast-jaksoista selkeästi erotetut yhteiset ”Kirjoita mun kanssa” -kirjoitusharjoitukset on suunniteltu ”Study with me” -tyyliseksi kirjoitushetkeksi. Jakson 2 lopussa kirjoitushetkeä on ohjeistettu muun muassa näin (ks. liite 2):

Noniin nyt sitten seuraavaksi sulla on mahdollisuus kirjottaa mun kanssa yhdessä. Ja ajatushan tässä on se, että ainaki ite koen yksin kirjottamisen tylsänä, niin kokeillaan nyt sitten kirjottaa näin etänä yhdessä. Mä siis kirjotan sun kanssa samaan aikaan ja varmaan kuuletkin mun näppäimistön nakutuksen täältä. Ja siis toki tässä me ei nyt samaa tekstiä kirjoteta yhdessä, vaan mulla on täällä oma teksti, jota pitäis tuottaa ja sulla siellä oma. Ja ainakin itse myönnän, että yksin jää helposti haahuilemaan, niin aattelin nyt täällä sun kaverina kirjottaa. - - Pysäytäppä tässä vaiheessa tää tallenne, jos et oo vielä saanu välineitä esille, koska nyt mennään. [tauko] Eli än yy tee nyt ja kello käy. - - Ja nyt soi pi kello. Koen ite, että sain kirjotettua - - Kannattaa lisäks pohtia sitä, voisko tämmösestä etänä yhdessä kirjoittamisesta olla hyötyä tai auttaako ns. yleisesti se, että tietää, että joku muukin kirjottaa? - -

Kirjoittajayhteisön ja vuorovaikutuksen rakentumista luodaan podcast-jaksoissa jutustelevalla sävyllä ja kuulijan puhuttelulla, kuten edellä olevasta sitaatista ilmenee. Kuulija tervehditään ja puhutellaan muun muassa me- ja sinä-passiivilla sekä nolla-persoonan avulla (Lampinen, 1990; Kelomäki, 2019; Suomalainen, 2020). Varsinkin verbin imperatiivilla eli käskymuodolla kehoitetaan neutraalin kohteliaasti kuulijaa ohjeistamaan ja toimimaan jollakin tavalla. Tuttavallista sävyä luodaan myös liitepartikkeleilla, kuten *-han*, *-pa*, ja *-kin*, joilla käskymuotoja pehmennetään. Myös kysymysmuodot osallistavat kuulijaa vuorovaikutukseen (Lampinen, 1990.) Näin kuulijalle luodaan helposti lähestyttävää vaikutelmaa ja tuntua, että tekijä on juuri kuulijan kanssa. Kirjoittajayhteisön rakentumisen taustalla vaikuttaa ajatus myös siitä, että opettajana voidaan olla helposti lähestyttäviä fyysisestä välimatkasta ja digikampuksesta huolimatta (Vuorela, 2016, s. 123).

5 POHDINTA

Tämän monimuototutkielman tuotoksena syntyi kolme jakson mittainen *Kirjoita, kirjoita, kirjoita* -podcast-sarja AMK-opinnäytetyön kirjoittamisen tueksi. Podcast-materiaalin kantavana teemana on tekstin tuottaminen kirjoittamisen suunnittelun, rutiinien ja haasteiden selättämisen näkökulmista. Vaikka materiaali on suunnattu itsenäisen opiskelun tueksi, tuntua vuorovaikutuksesta ja yhteisöllisyydestä luodaan osallistavilla elementeillä ja kielellisin keinoin Peavyn (2006) sosiodynaamiseen ohjaukseen pohjautuen. Luvussa 2 taustoitin opinnäytetyön kirjoittamista ja ohjausta ammattikorkeakoulun kontekstissa. Luvussa 3 esiteltiin kirjallisuuskatsauksiin nojaten olen puolestani perustellut, miten monimutkainen prosessi kirjoittaminen on ja miksi muun muassa opinnäytetyön kirjoittamiseen tarvitaan tukea myös tekstin tuottamisen tasolla. Luvussa 4 esittelin itse podcast-materiaalin tavoitteet ja lähtökohdat sekä rakenteen ja sisällön. Tässä luvussa reflektoin tuotoksen onnistumista analyytisesti ja kriittisesti sekä arvioin tavoitteiden täyttymistä.

Podcast-materiaalin päätavoitteena oli tukea opinnäytetyön kirjoittajien itsenäistä kirjoitusprosessia tekstin tuottamisen näkökulmasta. Tuotoksena syntynyt podcast-materiaali vastaa näihin edellytyksiin äänitallenteen ja -elementtien sekä paikan sitomattomuuden muodossa ja tekstin tuottamisen teemojen ja harjoitusten avulla, joita on avattu tarkemmin luvussa 4.2. Lopputuloksena podcast-jaksot toimivat hyvänä esimerkkinä siitä, miten muun muassa opinnäytetyön kirjoittamisen ohjausta voidaan monipuolistaa.

Vaikka podcast-jaksojen suunnittelun lähtökohtana ovat olleet Jamkin suomenkielisten opiskelijoiden tarpeet, podcast-jaksot on tarkoitettu julkaista JYXissä tämän tutkielman yhteydessä avoimena oppimateriaalina, joka lisensoidaan avoimella lisenssillä. Podcastien käsikirjoitukset löytyvät puolestaan tutkielman liitteinä 1, 2 ja 3. Tuloksena podcastia voivat hyödyntää näin muidenkin korkeakoulujen lopputyötä tekevät. Linkit avoimeen oppimateriaaliin lisätään mahdollisesti Jamkin Tekstitaidot

haltuun -oppimateriaalin verkkosivuille sekä Opinnäytetyön kirjoittamisen opintojakson Moodlen työtilaan.

Podcast-materiaalin rajaus tekstin tuottamiseen pohjautuu luvun 3 teoreettisiin kirjallisuuskatsauksiin sosiokulttuurisesta ja sosiokognitiivisesta näkökulmasta. Tekstin tuottamista ei opinnäytetyön ohjauksessa ja oppilaitosten omissa materiaaleissa tai opinnäytetyön kirjoittamisen oppaissa tunnuta painottavan siinä laajuudessa kuin opiskelija tarvitsisi (ks. mm. Nummenmaa & Lautamatti, 2004, s. 71). Ammattikorkeakouluissa ohjataan lähinnä opinnäytetöiden tutkimusprosesseja, josta konkreettinen kirjoittaminen erotetaan yhdeksi vaiheeksi. Materiaalin sisällön avulla pyritään muuttamaan opiskelijan käsityksiä opinnäytetyön tekstikäytännöistä.

Pääteemana tekstin tuottamista fyysiseen muotoon käsitellään kirjoitusprosessiin peilaten kronologisesti etenevien alateemojen, kuten kirjoittamisen suunnittelun, rutiinien ja haasteiden selättämisen näkökulmista. Näin kirjoittamista normalisoidaan ajattelun työkaluksi ja osaksi kaikkia kirjoitusprosessin työvaiheita (ks. mm. Flower & Hayes, 1980, 1981; Bereiter & Scardamalin, 1987; Svinhufvud, 2013, s. 55). Ensimmäisessä jaksossa käsitellään opinnäytetyötä projektina ajanhallinnan ja tavoitteiden näkökulmasta. Jakson lähtökohtana on tilan tekeminen kalenteriin kirjoittamiselle, vaikka se ei suoranaisesti ole tekstin tuottamista. Sen avulla kuitenkin mahdollistetaan oppiminen, eli että kirjoittamiselle on ylipäätään aikaa (ks. mm. Linna, 2000, s. 69; Karjalainen ym., 2003). Toisessa jaksossa avataan puolestaan säännöllisen tekstin tuottamisen merkitystä ja esitellään vapaan ja kontrolloidun vapaan kirjoittamisen menetelmien lisäksi opinnäytetyöpäiväkirjan pitäminen, joiden avulla kuulijaa kannustetaan kirjoittamaan jopa päivittäin jotakin. Vaikka säännöllinen kirjoittaminen ennaltaehkäisee kirjoittamisen ongelmia, kirjoittamisen haasteet ovat osa kirjoitusprosessia (ks. mm. Boice, 1985; Koskela, 2001; Svinhufvud, 2016, s. 100). Kolmannessa jaksossa käsitelläänkin kirjoittamisen haitallisia käsityksiä, jotka estävät kirjoittamisen. Lisäksi jaksossa annetaan erilaisia konkreettisia esimerkkejä tekstin tuottamiseen haasteiden ylipääsemiseksi.

Podcast-materiaalin tavoitteena konkreettista apua tekstin työstämiseen tarjotaan osallistavilla elementeillä, kuten harjoituksilla, ideoilla ja kysymyksillä. Harjoitustehtävät ovat laajempia ja vaihteittaisia kokonaisuuksia, joilla pyritään aktivoimaan kuulijaa suoraan toimintaan. Ideat ja kysymykset ohjaavat puolestaan toimimaan vapaamuotoisemmin ajatuksen tasolla eikä välitöntä toimintaa odoteta. Ideoilla muun muassa tarjotaan tapoja soveltaa erilaisia tekstin tuottamisen tapoja, ja kysymyksillä kirjoittamiseen liittyviä käsityksiä avataan reflektioivalla otteella. Lisäksi jaksojen 2 ja 3 outrojen jälkeen podcast-materiaalista irrallisena osuutena ohjeistetaan ”Kirjoita mun kanssa” -harjoitukset, jotka toimivat nimensä mukaisesti yhteisöllistä kirjoittamista rakentavasti. Harjoitusten aikana kirjoitan myös itse, mikä tukee kuulijan

itsenäistä kirjoitusprojektia, kun kuulijalle luodaan vaikutelmaa siitä, että tämä ei kirjoita yksin (ks. mm. Isojärvi & Lindholm, 2023).

Vaikka podcast-materiaalissa on paljon konkreettisia harjoituksia kuulijalle, podcastien aikarajojen takia jotkin tekstin työstämisen tavat jouduin esittelemään hieman pintapuoleisesti. Muun muassa jaksossa kolme esiteltyjä erilaisia tekstin työstämisen tapoja en ehtinyt ohjeistaa vaiheittaisina harjoituksina. Tekstin tuottamisen tapojen laajemmat ohjeistukset olisivat vaatineet vähintään yhden jakson lisää, mutta siihen ei tämän sivututkielman laajuus riittänyt. Toisaalta podcast-jaksot olisivat voineet olla lyhyempiä, jolloin niitä olisi voinut olla enemmän. Tällöin jokaisessa jaksossa olisi voitu syventyä paremmin yhteen harjoitukseen. Lyhyiden podcastien kuuntelu ei olisi kuitenkaan ollut enää mielekäästä esimerkiksi kävelyllä, minkä takia luovuin ratkaisusta.

Tarkoituksena ei ollut podcast-muodossa korvata aiempia tapoja ohjata ja tukea opinnäytetyön kirjoittamista, vaan toimia sen rinnalla ja siten rikastaa olemassa olevia käytänteitä. 2020-luvulla toimintaympäristöt ovat muuttuneet entistä visuaalisimmiksi, ja visuaalista oppimateriaalia tarjotaan muun muassa multimodaalisten tekstien, kuten videoiden ja kirjoittamisoppaiden muodossa (ks. mm. Cantell, 2016, s. 156; Korhonen & Koivisto, 2007). Ulkoisina ärsykkeinä visuaalisten materiaalien rinnalle tarjotaan podcast-muodossa hieman erilaista lähestymistapaa ja vaihtoehtoa.

Auditiivisessa podcast-muodossa kielelliset keinot korostuvat. Puhujan persoonallisen äänen ja jutusteleavan sävyn avulla voidaan luoda vaikutelmaan vuorovaikutuksesta ja helposti lähestyttävyydestä myös etäyhteyksin. Näin podcast-jaksoissa rakennetaan kirjoittajayhteisön tuntua ja kuulijalle kokemusta siitä, että vaikka hän on fyysisesti yksin tekstinsä kanssa, se ei tarkoita, että hänen pitäisi jäädä yksin ajatusensa kanssa tekstin tuottamisesta ja kirjoituskäsityksistä.

Podcast-materiaalin mahdollisuutena on dialogiin ja toimintaan kutsuvampi ote kuin opinnäytetyön kirjoittamisen oppaissa ja työkirjoissa, sillä kuulija voi halutesaan toteuttaa harjoitustehtäviä samalla, kun kuuntelee ääntä. Tällainen toimintatapa ei ole mahdollista silloin, jos luetaan esimerkiksi opasta, sillä lukeminen tulee keskeyttää viimeistään siinä vaiheessa, kun harjoitusta aletaan toteuttaa.

Toisaalta aidon vuorovaikutuksen ja dialogin käsite voi johtaa harhaan, sillä podcast alustana ei mahdollista samanlaista vuorovaikutusta kuin esimerkiksi blogitekstien jälkeen viestikeskustelut. Näin ollen podcastin tekijä on vastuussa vastavuoroiseen vuorovaikutukseen kannustamisessa jollakin siihen sopivalla alustalla. Podcast-muotoisen opetusmateriaalin suunnitteluvaiheessa olisi jatkossa syytä ottaa huomioon tarkemmin se, miten ja missä opiskelijat voivat myös osallistua keskusteluun. Lisäksi tällöin tulisi myös laatia esimerkiksi viestintästrategia siihen, miten keskusteluun osallistuminen ohjeistetaan ja miten ja missä määrin tullessiin yhteydenottoihin vastataan tai verkkokeskustelua monitoroidaan.

Siinä missä auditiivinen muoto mahdollistaa muun muassa visuaalisten ärsykeiden pois jättämisen ja kuulijan huomion suuntaamisen nimenomaan esitettyyn asiaan, sen kääntöpuolena opetuskäyttöä ajatellen on visuaalisen havainnollistamisen puute. Auditiivinen muoto haastoiakin itseäni pohtimaan tarkasti sitä, miten kielellisesti havainnollistan asioita tarpeeksi yksityiskohtaisesti, vaikka jaksoissa viitataankin oheismateriaaliin, josta kuulija voi halutessaan katsoa tukimateriaalia. (Ks. mm. Mikkilä-Erdmann, 2017, s. 24.) Kuulijan ymmärrettävyyden varmistamiseksi palautetta käsikirjoituksiin pyydettiin yhdeltä ammattikorkeakoulun viestinnän opettajalta ja sekä alaa tuntemattomalta ulkopuoliselta lukijalta. Palautteen pohjalta toisaalta varmistettiin materiaalin tarpeellisuus ja toisaalta kielellisten keinojen täsmällisyys. Palautteesta ilmeni, että auditiivisessa muodossa erilaiset luovat esimerkit samasta aiheesta ovat keskeisessä asemassa ymmärrettävyyden varmistamiseksi, mutta eivät saa muodostua toistoksi siinä määrin, että kuulijan mielenkiinto herpaantuu.

Huomio monipuolisen havainnollistamisen puutteista toimii perusteluna sille, ettei podcast-muotoinen opetusmateriaali yksinään riitä opiskelijan ohjauksessa. Digitaalisten oppimateriaalien, kuten podcastien, tarkoituksena ei ole korvata läsnäolevaa vuorovaikutusta, vaan täydentää opetuksen sisältöä aina pedagogisin perustein (McGarr, 2009; Sutton-Brady ym., 2009; Mikkilä-Erdmann, 2017, s. 25). Auditiivisen podcastin vaihtoehtona videopodcast ei myöskään toisi uutta näkökulmaa, sillä opetusvideoiden voidaan nähdä jo toteuttavan tällaista muotoa. Vaikka podcast-tallenteita voidaan havainnollistaa ja tukea jakson kuvausten yhteydessä olevan oheismateriaalin avulla, podcast-materiaalin paikka on silti muun ohjauksen rinnalla.

Digitaalisten jakelukanavien kasvu mahdollistaa sen, että opiskelija voi kuunnella podcast-muotoista materiaalia aikaan ja paikkaan sitomattomasti ja valita itse oppimisympäristönsä ja tuen tarpeensa (Gronow, 2012, s. 252; Korhonen ym., 2016, s. 225; Ifedayo ym., 2021). Auditiivisessa muodossa podcastia voi kuunnella esimerkiksi luonnossa liikkuen, jonka tiedetään parantavan oppimista (Kantomaa ym., 2018; Kangas, 2021; Liikkuva opiskelu, 2024). Tällaista visuaalinen, kuten teksti- tai videomuotoinen, materiaali ei tarjoa, kun katseen tulee suuntautua konkreettisesti materiaaliin. Liikkumisen lisäksi podcast-jaksojen osallistavat elementit, kuten harjoitustehtävät mahdollistavat kuitenkin sen, että opiskelijan on mahdollisuus oppia myös kinesteettisesti. Podcast-jaksojen harjoitukset ovat aikaleimatut podcast-jaksojen kuvausten yhteyteen siten, että kuulija voi palata esimerkiksi metsäkävelyn jälkeen suoraan ohjattuun harjoitukseen (ks. liite 4). Voidaankin todeta, että materiaali pohjautuu auditiiviskinesteettiseen oppimiseen, jossa yhdistyvät oppiminen kuulohavaintojen sekä kokemuksen ja tekemisen kautta.

Kriittisesti tulee kuitenkin tarkastella sitä, ovatko podcast-jaksot helppokäyttöisiä kuunnella JYXistä tai oppilaitoksen Moodlesta. Berryn (2015) mukaan podcastien tulee olla saatavilla helposti saavutettavien alustojen ja laitteiden kautta. Tällaisia

alustoja voisivat olla mobiilisovellukset. (Berry, 2015, s. 304, 305; ks. myös Mikkilä-Erdmann, 2017 s. 25.) JYX toimii kuitenkin verkkoselaimen kautta, josta podcast-jaksot tulee ladata. Tällöin kuuntelualusta voi rajoittaa kynnystä kuunnella jaksoja tai sitä, missä ja millä laitteella niitä kuuntelee.

Podcast-materiaalin kohderyhmänä ovat ensisijaisesti suomeksi AMK-opinnäytetöitään kirjoittavat, jotka ovat yleensä korkeakouluopintojensa lopussa. Materiaalin toteutuksessa on huomioitu, että korkeakouluopintojensa aikana opiskelija on kehittänyt omaa ajatteluaan ja asiantuntijuuttaan kirjoittamalla erilaisia oppimistehtäviä. Tällöin opintojensa loppuvaiheessa opiskelijalla on kykyä tarkastella itseään akateemisena kirjoittajana monipuolisemmin ja avarakatseisemmin kuin ensimmäisen vuoden opiskelijana (vrt. Koskela, 2001). Näin ollen tällä on valmiuksia reflektoida omaa toimintaansa itsenäisen tukimateriaalin avulla.

Koska käsittelen tekstin tuottamista muun muassa oman reflektointini kautta, pystyn mallintamaan ajattelun ja tekstin tuottamisen prosesseja sekä omia kokemuksiani, mikä kehittää oppimisen laatua (ks. mm. Linna, 2000, s. 64; Leinonen, 2012, s. 486). Lisäksi reflektointi mahdollistaa vaikutelman vertaistuesta ja kanssa kirjoittajasta (vrt. Peavy, 2006, s. 108, 113). Tässä podcast-materiaalissa kirjoittajayhteisöä rakennetaankin siten, että kuulijalla on mahdollisuus yhteisölliseen kirjoittamiseen aikaan ja paikkaan sitomattomasti. Materiaali vastaa osaltaan Leinosen (2012) tutkimuksen tuloksena tarpeeseen kehittää opinnäytetyön pedagogiikassa opiskelijan sisäistä ymmärrystä ja tietoisuutta refleктоivaan kehittämiseen, tavoitteiden tiedostamista, yhteisöllisyyden ja dialogisuuden merkitystä, oppimisen syväsuuntaamista sekä optimistisen kehittymisen tukemista.

Podcast-materiaalin käytettävyydessä on otettu huomioon vuorovaikutuksen rakentaminen, jotta kuulijat kokevat tulevansa kohdatuiksi. Kuulijoita puhutellaan ja tehtävät on ohjeistettu täsmällisesti vaiheittain, minkä lisäksi niistä annetaan monesti myös soveltavia suoritustapoja. Näin sisällössä on huomioitu se, että kirjoittajalla voi olla haasteita eri asioissa, jolloin tämä voi valita materiaalista itselleen tarpeelliset teemat ja tehtävät. Kuten jo aiemmin esitettiin, viimeisen vuoden opiskelijoilla voi olla elämänkentän eri osa-alueilla asioita, joihin he priorisoivat opinnäytetyön kirjoittamista enemmän. Podcast-materiaalissa opiskelijoiden elämänkentän eri osa-alueita ei sinänsä tarkastella, mutta ne otetaan huomioon siinä, että opiskelijoita pyritään kannustamaan kohti heidän omia tavoitteitaan, joiden pohjalta tarjotaan muun muassa sovellettavia kirjoitusstrategioita.

Tämä podcast-materiaali on suunnattu suomea äidinkielenään käyttäville tutkinto-ohjelman kielestä riippumatta. Suomea toisena kielenä käyttäviä ei ole otettu podcast-materiaalin teossa huomioon, vaikka hekin varmasti tarvitsevat tukea opinnäytetyön tekstin tuottamiseen. Ammattikorkeakouluissa ulkomaalaisten

opiskelijoiden osuus kaikista opiskelijoista on vuonna 2021 ollut vajaa reilu 6 prosenttia (Opetushallitus, 2024), joten voidaan olettaa, että tämä podcast-materiaali hyödyttää kuitenkin laajaa käyttäjäryhmää tällaisenaan. Kuitenkin ulkomaalaisia opiskelijoita aloittaa ammattikorkeakouluissa vuosi vuodelta enemmän (Opetushallitus, 2024), joten materiaalin mahdollisessa jatkojalostuksessa tulisi ottaa kohderyhmänä heitäkin huomioon.

Podcast-materiaalin tavoitteiden toteutumisen kannalta tulee kriittisesti tarkastella sitä, että tutkielmassa ei ole selvitetty, kokeeko opiskelija materiaalista olevan konkreettista hyötyä. Tavoitteena oli purkaa kirjoittamiseen liittyviä haitallisia käsityksiä, jotka horjuttavat opiskelijan minäpystyvyyttä ja hidastavat tai jopa estävät opinnäytetyön valmistumisen. Podcast-materiaalin tavoitteena oli saada opiskelija yksinkertaisesti kirjoittamaan. Näihin tavoitteisiin on pyritty vastaamaan materiaalin teemoilla ja niihin liittyvillä konkreettisilla neuvoilla, esimerkeillä ja harjoituksilla, mutta tietoa tavoitteiden saavuttamisesta ei ole.

Jatkotutkimuksena olisikin mielekästä tarkastella sitä, onko podcast-muotoinen materiaali ja sisällöltään tekstin tuottamisen tukeminen käytännössä hyödyllinen opiskelijalle. Vastausta tähän voitaisiin etsiä tarkastelemalla podcast-jaksojen kuunteludataa ja tekemällä opiskelijoille esimerkiksi kysely podcast-jaksojen yhteyteen. Lisäksi olisi syytä tutkia tarkemmin sitä, onko tällaisen podcast-muotoisen materiaalin tuottaminen kustannustehokasta opettajan käytettävissä olevilla resursseilla suhteessa opiskelijoiden kokemaan hyötyyn. Toisaalta Gronow (2012, s. 253) esittää, että digitaaliset jakelukanavat mahdollistavat jakelun ja tuottamisen pienin kustannuksin, mutta Ruuska (2016, s. 180) lisää, että digitaaliset oppimateriaalit sähköisiä kirjoja lukuun ottamatta ovat kalliita ja vaativat muun muassa pedagogisia oivalluksia. Jatkossa asiaa voitaisiin selvittää tarkastelemalla opettajalle annettavaa aikaa materiaalin valmistamiseen suhteessa podcast-jakson kuuntelukertoihin ja opiskelijoiden työn laatuun.

Toissijaisena tavoitteena oli uusien näkökulmien antaminen kirjoittamiseen myös alojen ammatillisille opettajille. Taustalla tässä tavoitteessa oli se, että koska ohjaajan omat käsitykset kirjoittamisesta vaikuttavat ohjausprosesseihin ja sitä kautta ohjattavaan, on tärkeää, että myös ohjaaja on tietoinen erilaisista kirjoituskäsityksistä (ks. mm. Sulkunen ym., 2023). Koen, että tämä podcast-materiaali voi lisätä ammatillisten opettajien tietoisuutta kirjoittamisesta, mikä tukee heitä opinnäytetöiden ohjaajina. Lisäksi tätä podcast-materiaalia voisi hyödyntää sovelletusti refleктоivan ohjauskeskustelun pohjana käänteisen oppimisen menetelmän (engl. flipped learning) tapaan. Käänteisessä oppimisessä opittavaan aiheeseen tutustutaan ensin itsenäisesti esimerkiksi podcast-tallenteen avulla, jonka jälkeen aihetta käsitellään yhdessä opettajan ja muiden kanssa vuorovaikutteisesti (ks. esim. Bergmann & Sams, 2012; Ifedayo

ym., 2021). Podcast-materiaalia voisiki mainostaa kohdennetusti ammatillisille opettajille organisaation henkilökunnan intran kautta.

Jatkokehittelynä podcast-muotoinen materiaali voi mahdollistaa myös poikkitieteellisen yhteistyön alan ammatillisen opettajan ja viestinnän opettajan välillä (ks. mm. Cantell, 2016; Korhonen & Koivisto, 2007). Podcast-jaksoissa kirjoittamisen teemoista voisi keskustella vieraan, kuten ammatillisen opettajan kanssa. Näin kirjoittamista voitaisiin tukea laajemminkin osana alakohtaisia opintoja alalle tyypillisten tekstitaitojen näkökulmasta.

Myös opintojensa alkuvaiheessa olevat opiskelijat voivat soveltaen hyödyntää tätä podcast-materiaalia muissa oppimistehtävissä. Toisaalta on perusteltua harkita tekstin tuottamiseen liittyvän podcast-materiaalin toteuttamista koko ammattikorkeakouluopintojen ajalle, sillä akateemiseen yhteisöön tulevalle uudelle jäsenelle akateemiset tekstitaidot voivat olla haastavia (ks. mm. Gunhild ym., 2021). On siis tärkeää, että korkeakoulumaista tekstin tuottamista tuettaisiin heti opintojen alussa ja pitkin opintoja. Näin opiskelijat pystyisivät vähitellen harjoitella opinnäytetyössäkin vaadittavia tekstitaitoja.

Viestinnän opettajana henkilökohtaisena tavoitteenani oli kehittää omaa asiantuntijuuttani kirjoittamisen opettajana korkeakoulussa. Omaa asiantuntijuuttani kehitti teoreettisiin kirjallisuuskatsauksiin syventyminen sekä monimuotoisen sivututkielman tekeminen. Ajattelin aiemmin, että sivututkielman tekeminen ei vaadi itseltäni suuria ponnistuksia, sillä olen käynyt tutkielmaproessin läpi aiemman kandidaatin ja pro gradu -tutkielmani myötä. Sivututkielman kirjoittaminen kuitenkin konkretisoi itselleni, että tekstin tuottamiseen liittyy aina haasteita kirjoittajan lähtökohdista riippumatta, sillä kirjoittaminen on ongelmanratkaisua uudesta aiheesta. Lisäksi päätoimisen työn ohella opiskelu ja uutena tekstilajina monimuototutkielma auttoivat ymmärtämään, millaisten prosesseja ammattikorkeakoulussa toiminnallisia opinnäytetöitä tekevät opiskelijat voivat kohdata ja millaisia priorisointeja elämäntöiden osa-alueilla he joutuvat välillä tekemään. Koen voivani jatkossa antaa yksilöllistetympää tukea kirjoitusprosessiin eri lähtökohdista tuleville kirjoittajille sosiodynaamisen ohjauksen tapaan (ks. mm. Koskela, 2001; Peavy, 2006). Lisäksi voin pyrkiä ohjaamaan opiskelijoita tietoa toistavan kirjoittamisen tasolta tietoa muokkaavaan ja uutta tietoa luovaan suuntaan (ks. mm. Bereiter & Scardamalia, 1987; Julkunen, 2004, s. 102). Oma kirjoitusprosessini opetti, että etenkin kirjoittamisen opettajan minun tulee itse tuottaa säännöllisesti tekstejä, jotta muistan, millaisia haasteita kirjoitusprosessi voi aiheuttaa ja toisaalta millaisia työkaluja sen selättämiseen voi käyttää.

Lisäksi tavoitteenani oli kehittää digipedagogiikan taitojani, sillä ammattikorkeakoulussa opettajat tuottavat pääasiassa itse opetusmateriaalit. Olen ollut aiemmin tekemässä Jamkin ylemmän ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kirjoittamisen tueksi verkko-oppimateriaalia *Tekstitaidot haltuun* (2023), joten

opetusmateriaalin työstäminen ei ollut täysin uutta. Auditiivisen podcast-muodon havainnollistamisen haasteet antoivat itselleni kuitenkin uutta näkökulmaa siihen, kuinka tärkeää on suunnitella etukäteen kielellinen havainnollistaminen, jos nonverbaalisen viestinnän keinoina voi hyödyntää oikeastaan vain paralingvistiikkaa ja kronemiikkaa. Näihin näkökulmiin koen tärkeäksi kiinnittää jatkossa huomiota myös webinaarien osalta, sillä kuulijan laite voi rajoittaa nonverbaalista viestintää. Lisäksi sain materiaalia tuottaessa käsitystä tekijänoikeuksista ja materiaalin eettisyydestä itsenäisen toimijan näkökulmasta.

Eettiset periaatteet (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2013) on huomioitu tämän tutkielman prosessissa sekä materiaalissa. Tässä raportissa muun muassa lähteiden käyttö on ilmaistu eettisten periaatteiden mukaisesti selkeästi, ja tuotoksen lopputulosta reflektoidaan kriittisesti ja läpinäkyvästi tässä luvussa. Podcast-jaksoissa avataan suullisesti keskeisimpien lähteiden käyttöä, ja lisäksi jaksokohtainen lähdeluettelo on ilmoitettu jakson kirjallisessa kuvauksessa. Vaikka Svinhufvud (2015) on yhdistänyt muun muassa sosiodynaamisen ohjauksen ja proosan kirjoittamisen tavat osaksi lopputyön tekstin tuottamista, tähän podcast-materiaaliin ovat vaikuttaneet monet muutkin olemassa olevat materiaalit ja kirjoitusharjoitukset.

Podcast-materiaali ei siis ole periaatteessa saanut vaikutteita mistään tietystä aiemmasta materiaalista, joten lupia lähteiden käyttöön ei ole haettu, sillä kyseessä on avoin podcast-materiaali eikä kaupallisiin tarkoituksiin laadittu aineisto. Podcast-muotoista materiaalia opinnäytetyön tekstin tuottamisen rajauksella ei ole tiedettävästi vastaavassa muodossa tuotettu aiemmin. Tarkoituksena ei ollut tuottaa uusia tehtävämuotoja, vaan tehdä rajattu katsaus, jonka pohjalta materiaali tuotettiin uuteen, helposti lähestyttävämpään, muotoon. Lisäksi Teostolta on varmistettu, että podcastien introissa ja outroissa käytetty musiikki on tekijänoikeusvapaata.

Podcasteja voi pitää 2020-luvun pedagogiikan osalta uutena ja yllättävänä opetusmenetelmänä (Ifedayo ym., 2021, s. 7). Muun muassa tämän podcast-materiaalin avulla on luotu monipuolisuutta ammattikorkeakouluopiskelijan opinnäytetyön tekstin tuottamiseen laajalle joukolle, mikä rikastuttaa ohjausmenetelmiä ja oppimisympäristöjä. Opetus- ja kulttuuriministerien tavoitteena onkin, että ammattikorkeakoulu ylläpitävät ja lisäävät koulutuksen laatua uudistamalla muun muassa opetusmenetelmiä, oppimisympäristöjä ja opettajien osaamista myös digitalisaation mahdollisuuksien myötä (Opetus- ja kulttuuriministeriö, ei pvm.; 2017). Korkeakoulupedagogiikan kehittäminen on samalla korkeakoulutuksen kehittämistä.

LÄHTEET

- Aalto-yliopiston psykologiryhmä (toim.) (2021 alkaen). *Paras hetki päivässä* [podcast-sarja]. Aalto yliopisto. Viitattu 30.4.2024. <https://www.aalto.fi/fi/podcastit/paras-hetki-paivassa-podcastit>
- Ahonen, S. (2023) *Opinnäytetyö jumissa. Mitä tehdä kun opinnäyte ei etene*. Vastapaino.
- AOA. Computer vision syndrome. Viitattu 29.4.2024. <https://www.aoa.org/healthy-eyes/eye-and-vision-conditions/computer-vision-syndrome?sso=y>
- Arsiola, U. (toim.) (2021). Opinnäytetyö - uhka vai mahdollisuus? (jakso 10) [podcast-jakso]. Sarjassa *Savonian legendat*. Savonia-ammattikorkeakoulu Viitattu 30.4.2024. <https://www.savonia.fi/savonia-stage/podcast/savonian-legendat-jakso-10-opinnaytetyo-uhka-vai-mahdollisuus/>
- Arsiola, U. & Purmonen, K. (toim.) (2020). *Onnistunut opinnäytetyöprojekti* [podcast-sarja]. Savonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 30.4.2024. <https://soundcloud.com/user-756029406/sets/onnistunut-opinnaytetyoprojekti>
- Arviointikriteerit (luku 4.4.1). (2023). *Opinnäytetyö-ohjesivusto*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 28.4.2024. <https://help.jamk.fi/opinnaytetyo/fi/opinnaytetyon-suunnittelu/arviointikriteerit/>
- Barton, D. (2007). *Literacy. An Introduction to the Ecology of Written Language*. Blackwell.
- Barton, D. & Hamilton, M. (1998). *Local literacies: Reading and writing in one community*. Routledge.
- Barton, D. & Hamilton, M. (2000). Literacy practices. Teoksessa D. Barton, M. Hamilton, & R. Ivanič (toim.), *Situated literacies: Theorising Reading and Writing in Context* (s. 7–15). Routledge.
- Behm, A.-M. & Liukko, H. (toim.) (2021 alkaen). *Metsäinen podcast sarja* [podcast-sarja]. Ammattiopisto Samiedu. <https://finna.fi/L1Record/aoe.1822?sid=4705559864&lng=en-gb>
- Bereiter, C. & Scardamalia, M. (1987). *The psychology of written composition*. Erlbaum.
- Bergmann, J. ja Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day*. International Society for Technology in Education.
- Berry, R. 2015. Serial and ten years of podcasting: Has the medium grown up? Teoksessa M. Oliveira & F. Ribeiro (toim.), *Radio, sound and internet* (s. 299 – 309). LASICS, University of Minho.
- Boice, R. (1985). Cognitive components of blocking. *Written Communication*, 2 (1), 91 – 104.
- Boice, R. (1993). Writing blocks and tacit knowledge. *Journal of Higher Education* 64 (1), 19 – 54.
- Cantell, H. (2016). Sanotaanko oppiaineille hyvästi? Näkökulmia monialaisesta oppimisesta ja opettamisesta. Teoksessa H. Cantell & A. Kallioniemi (toim.), *Kansankynttilä keinulaudalla. Miten tulevaisuudessa opitaan ja opetetaan?* (s. 153 – 169). PS-kustannus.
- Coles-Brennan, C. & Sulley, A. & Young, G. (2018). Management of digital eye strain. *Clinical and experimental optometry*, 102 (1) 18–29. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/cxo.12798>
- Elbogen, E. B., Lanier, M., Griffin, S. C., Blakey, S. M., Gluff, J. A., Wagner, H. R. & Tsai, J. (2022). A national study of Zoom fatigue and mental health during the COVID-19 pandemic: Implications for future remote work. *Cyberpsychology, behavior and social networking*, 25 (7), 409–415. <https://doi.org/10.1089/cyber.2021.0257>
- Fauville, G., Luo, M., Queiroz, A. C. M., Bailenson, J. N. & Hancock, J. (2021). Zoom exhaustion & fatigue scale. *Computers in human behavior reports*, 4. <https://doi.org/10.1016/j.chbr.2021.100119>
- Flower, L. & Hayes, J. R. (1980). Identifying the organization of writing processes. Teoksessa L. W. Gregg & E. R. Steinberg (toim.), *Cognitive processes in writing* (s. 3–30). Erlbaum. https://www.researchgate.net/publication/200772468_Identifying_the_organization_of_writing_processes
- Flower, L. & Hayes, J. R. (1981). A Cognitive Process Theory of Writing. *College Composition and Communication* 32 (4), 365–387. <https://blogs.baruch.cuny.edu/baruchteachingpracticum2015/files/2015/08/A-Cognitive-Process-Theory-of-Writing.pdf>
- Frilander-Paavilainen, E.-L. (2005). *Opinnäytetyö asiantuntijuuden kehittäjänä ammattikorkeakoulussa* [väitöskirja, Helsingin yliopisto]. Helda-julkaisuarkisto. <https://helda.helsinki.fi/items/2515115f-eb25-40ea-a099-2a12739db430>

- Gee, J. P. (1996). *Social linguistics and literacies: Ideology in discourses* (2. p.). Taylor & Francis.
- Gee, J. P. (2015). The new literacy studies. Teoksessa J. Rowsell & K. Pahl (toim.), *The routledge handbook of literacy studies* (s. 35–48). Routledge.
<https://blogs.baruch.cuny.edu/eng2100f20muhlbauer/files/2021/03/The-New-Literacy-Studies-James-Paul-Gee.pdf>
- Gronow, P. (2012). Äänilevy. Teoksessa K. Nordenstreng & O. A. Wiio (toim.), *Suomen mediamaisema* (s. 237 – 254). Vastapaino.
- Gunhild, M. R., Wallin, P., Hybertsen, I. D. & Stenøien, J. M. (2021). Learning from contrasts: first-year students writing themselves into academic literacy. *Journal of Further and Higher Education*, 45 (6), 758–770. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0309877X.2020.1813264>
- Hakala, J. T. (2017). *Tulevan maisterin graduopas*. Gaudeamus.
- Heikkinen, H. (2007). Tieteen ja tietämisen yhteinen alkuperä. Teoksessa H. Heikkinen, E. Rovio & L. Syrjänen (toim.), *Toiminnasta tietoon: Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat* (s. 187 – 202). Kansanvalistusseura.
- Heinonen, J. E. A. (2006). *Suomalaisten tiede- ja ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt ohjaajien silmin* [väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Trepo-julkaisuarkisto.
<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/67678/951-44-6726-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2013). *Tutki ja kirjoita*. (15. – 17. painos). Tammi.
- Honkanen, E. & Heikkanen, S. (toim.) (2023). *ONT - opintojen timantti* [podcast-sarja]. Haaga-Helia. (Sole-hanke). Viitattu 30.4.2024. <https://soundcloud.com/user-845933239/sets/ont-opintojen-timantti>
- Ifedayo, A. E., Ziden, A. A. & Ismail, A. B. (2021). Podcast acceptance for pedagogy: the levels and significant influences. *Heliyon*, 7 (3), 1 – 9. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2021.e06442>
- Isojärvi, J. & Lindholm, C. (toim.) (27.4.2021). *Väitöksen jälkeen* [podcast-sarja]. Radio Suomi. Viitattu 30.4.2024. <https://www.radio-suomi.com/podcastit/vaitoksen-jalkeen>
- Isojärvi, J. & Lindholm, C. (2023). *Yhteisöllisen kirjoittamisen opas*. Art House.
- Ivanič, R. (1998). *Writing and Identity: The discursal construction of identity in academic writing*. Benjamins.
- Ivanič, R. (2004). Discourses of Writing and Learning to Write. *Language and education*, 18, (3) 220-245.
<https://core.ac.uk/download/pdf/71299.pdf>
- Jamk = *Jyväskylän ammattikorkeakoulu*. (2024). Opinnäytetyön kirjoittaminen, AMKLaajuus (2 op). Opetussuunnitelmat. Peppi-tietojärjestelmä. Viitattu 27.4.2024.
<https://opetussuunnitelmat.peppi.jamk.fi/offerings/17/49174/48629>
- Jamk = *Jyväskylän ammattikorkeakoulu*. Podcast-opas sisällöntuottajille. Viitattu 30.4.2024.
<https://oppimateriaalit.jamk.fi/fi/podcast/podcast/>
- Julkunen, J. (2004). Ammatin ja akateemisuuden liitto: Tekstityön arkipäivää ammattikorkeakoulussa. Teoksessa M.-R. Luukka & P. Jääskeläinen (toim.), *Hiiden hirveä hiihtämässä: hirveä(n) ihana kirjoittamisen opetus* (s. 99 – 110). Äidinkielen opettajain liitto.
- Järvi, U. (2013). Lehtijuttu. Teoksessa U. Strellman & J. Vaattovaara (toim.), *Tieteen yleistajuistaminen* (s. 119–137). Gaudeamus.
- Kananen, J. (2015). *Opinnäytetyön kirjoittajan opas: Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kangas, S. (30.8.2021). Miksi liike on tärkeää? – Lisää liikettä opetukseen. *LAB Pro*. Viitattu 30.4.2024.
<https://www.labopen.fi/lab-pro/miksi-liike-on-tarkeaa-lisaa-liiketta-opetukseen/>
- Kantomaa, M. T., Syväoja, H. J., Sneck, S., Jaakkola, T., Pyhältö, K. & Tammelin, T. H. (2018). *Koulupäivän aikainen liikunta ja oppiminen: Tilannekatsaus tammikuu 2018*. (Raportit ja selvitykset 2018:1). Opetushallitus. <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/koulupaivan-aikainen-liikunta-ja-oppiminen>
- Karjalainen, A., Alha, K. & Jutila, S. (2003). *Anna aikaa ajatella. Suomalaisten yliopistojen mitoitussuunnitelma*. Oulun yliopisto. <http://bcbu oulu.fi/Syomitja.pdf>
- Kelomäki, T. (2019). Suomen passiivin ja impersonaalien määrittämisestä ja keskinäisistä suhteista. *Virittäjä* 1/2019 (s. 110 – 134). <https://journal.fi/virittaja/article/view/49512/40701>

- Kintsch, W. & van Dijk, T. A. (1978). Toward a model of text comprehension and production. *Psychological Review*, 85 (5) 363–394.
- Kirjoittamisen opintojaksot (AMK 2 op, YAMK 3 op) (luku 4.5). *Opinnäytetyö-ohjesivusto*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 27.4.2024. <https://help.jamk.fi/opinnaytetyo/fi/kirjoittaminen/>
- Kivelä, M. (2021). *Podcasteja Opintojaksolle: Miten Tehdään Oma Podcast?* Tampereen ammattikorkeakoulu. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/704007/Podcasteja_opintojaksolle_miten_tehdaan_oma_podcast.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Korhonen, V. & Koivisto, M. (2007). Muuttuvat oppimisympäristöt ja yliopisto-opettajan asiantuntijuus. Teoksessa V. Korhonen (toim.), *Muuttuvat oppimisympäristöt yliopistossa?* (s. 59–77). Tampere University Press.
- Korhonen, T., Lavonen, J., Kukkonen, M., Sormunen, K. & Juuti, K. (2016). Päätössanat: Innovatiivinen koulu ja tulevaisuuden opettajuus. Teoksessa H. Cantell & A. Kallioniemi (toim.), *Kansankynttilä keinulaudalla: Miten tulevaisuudessa opitaan ja opetetaan?* (s. 215–230). PS-kustannus.
- Kortesuo, K. (2019). *Kaikenkattava sisällöntuotannon opas yrityksille: Tee teksti, kokoa kuva, puhu podcast*. Kauppakamari.
- Koskela, M. (2001). Filosofilta toiselle: Näkemyksiä asiantuntijan kirjoitusprosessista. Teoksessa M. Charles & P. Hiidenmaa (toim.), *Tietotyön yhteiskunta - kielen valtakunta* (s. 371–387). AFinLAN vuosikirja 2001. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisuja nro 59.
- Kukkola, A., Korkiakangas, M. & Aho, H.-R. (28.2.2023). Podcast opinnäytetyönä: uusi muoto tuo uutta oppimista. *Centria-ammattikorkeakoulun verkkolehti*. Viitattu 30.4.2024. <https://centriabulletin.fi/podcast-opinnaytetyona/>
- L 255/1995. Laki ammattikorkeakouluopinnoista. Annettu 3.3.1995. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1995/19950255>
- LAB-ammattikorkeakoulu. (2021). *Rakennusalan työturvallisuus, podcast-sarja* [podcast-sarja]. LAB-ammattikorkeakoulu. <https://finna.fi/L1Record/aoe.1816/Details?sid=4698520457>
- Lampinen, A. (1990). Suomen kielen kohteliaisuusstrategiat. *Sananjalka*, 51 (1), 77–92. <https://journal.fi/sananjalka/article/view/86526>
- Leinonen, R. (2012). *Ammattikorkeakoulupedagogiikan kehittäminen: Opiskeluorientaatiot ja opinnäytetyön vertaistilanteet opiskelijoiden asiantuntijuuden kehittymisen tukena* [väitöskirja, Oulun yliopisto.] OuluREPO-julkaisuarkisto. <https://oulurepo oulu.fi/bitstream/handle/10024/37643/isbn978-951-42-9844-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Liikkuva opiskelu. (2024). Opetus- ja kulttuuriministeriö, Jamk Likes, Opetushallitus & Suomen Olympiakomitea. Viitattu 30.4.2024. <https://liikkuvaopiskelu.fi/liikkuva-opiskelu>
- Linna, H. (2000). *Prosessikirjoittaminen: Kirjoittamisen suuri seikkailu*. WSOY.
- Liukko, S. (2009). *Ammattikorkeakouluopiskelijoiden kirjoittamisen prosessit ja kirjoittamisen opiskelu: tutkimuskirjoittamisen verkko-opintojakso kehittämiskohteena* [Lisensiaatintyö, Jyväskylän yliopisto].
- Liukko, S. & Perttula, S. (2023). *Opinnäytetyön raportointi*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 31.1.2024. <https://help.jamk.fi/raportointi/>
- McGarr, O. (2009). A review of podcasting in higher education: Its influence on the traditional lecture. *Australasian Journal of Educational Technology*, 25 (3), 309–321. <https://ajet.org.au/index.php/AJET/article/view/1136/385>
- Meinzer, K. (2019). *So you want to start a podcast: Finding your voice, telling your story, and building a community that will listen*. William Morrow.
- Merriam, S. B. & Biereman, L. L. (2013). *Adult learning: Linking theory and practice*. Jossey-Bass. <https://download.e-bookshelf.de/download/0003/9722/52/L-G-0003972252-0002483324.pdf>
- Metropolia Ammattikorkeakoulu. Opiskelu. *Ammattikorkeakouluun-verkkosivusto*. Viitattu 30.4.2024. <https://www.ammattikorkeakouluun.fi/opiskelu/>
- Mikkilä-Erdmann, M. (2017). Digitaalisen oppimateriaalin mahdollisuudet. Teoksessa H. Savolainen, R. Vilkkö & L. Vähäkylä (toim.), *Oppimisen tulevaisuus* (s. 17–26). Gaudeamus.
- Mykkänen, E. (toim.) (2017 alkaen). *Kirjoittamisesta* [podcast-sarja]. Viitattu 30.4.2024. <https://www.supla.fi/podcast/kirjoittamisesta>

- Määttä, J., Pohjanmäki, T. & Timonen, P. (toim.) (2016). *Kohti digikampusta*. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Humanistinen ammattikorkeakoulu, julkaisuja 22.
- Neuvonen-Rauhala, M.-L. (2009). *Työelämälähtöisyyden määrittäminen ja käyttäminen ammattikorkeakoulun jatkotutkintokokeilussa* [väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/21622>
- Nordlund, N. & Uotila, T. (toim.) (20.6.2023). Kirjan kirjoittaminen haaveena monelle: mistä aloittaa ja mitä sillä tienaa? (jakso 98) [podcast-jakso]. Sarjassa *Rahamania*. Viitattu 30.4.2024. <https://www.supla.fi/episode/b88a2dfe-ab75-5cde-be3c-ef6a8a7cb019>
- Nummenmaa, A. R. & Lautamatti, L. (2004). *Ohjaajana opinnäytetöiden työprosesseissa: Ryhmäohjauksen käytäntöä ja teoriaa*. Tampere University Press.
- Oducado, R. M. F., Dequilla, Ma. A. C. V. & Villaruz, J. F. (2022). Factors predicting videoconferencing fatigue among higher education faculty. *Education and information technologies*, 27 (7), 9713–9724. <https://doi.org/10.1007/s10639-022-11017-4>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. Korkeakoulu- ja tiedepolitiikka ja sen kehittäminen. <https://okm.fi/korkeakoulu-ja-tiedelinjaukset>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2017). *Korkeakoulutus ja tutkimus 2030-luvulle VISION TIEKARTTA*. https://okm.fi/documents/1410845/12021888/Korkeakoulutus+ja+tutkimus+2030-luvulle+VISION+TIEKARTTA_V2.pdf
- Opetushallitus. Ammattikorkeakoulututkinnot. Opintopolku-portaali. Viitattu 4.1.2024. <https://opintopolku.fi/konfo/fi/sivu/ammattikorkeakoulututkinnot>
- Opetushallitus. (9.3.2020). Avointen oppimateriaalien kirjasto on avattu. Viitattu 24.10.2023. <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2020/avointen-oppimateriaalien-kirjasto-avattu>
- Opetushallitus. (2024). *Ulkomaalaiset opiskelijat ja uudet ulkomaalaiset opiskelijat korkeakouluissa 2011–2021*. <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Ulkomaalaiset%20opiskelijat%20ja%20uudet%20ulkomaalaiset%20opiskelijat%20korkeakouluissa%202011-2021.pdf>
- Opinnäytetyö. *Opinnäytetyö-ohjesivusto*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 21.4.2024. <https://help.jamk.fi/opinnaytetyo/fi/>
- Opinnäytetyön ohjaus ja vertaistuki (luku 4.2.3). *Opinnäytetyö-ohjesivusto*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 28.10.2023. <https://oppimateriaalit.jamk.fi/opinnaytetyo/opinnaytetyon-aloittamista-edeltavat-tehtavat/ohjaus/>
- Opinnäytetyöprojekti (luku 4). *Opinnäytetyö-ohjesivusto*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 30.4.2024. <https://help.jamk.fi/opinnaytetyo/fi/opinnaytetyoprojekti/>
- Paalosalo-Jussinmäki, M., Jalava, A. & Rastas, O. (toim.) (2021 alkaen). *Eevan kirjaklubi* [podcast-sarja]. A-lehdet. Viitattu 30.4.2024. <https://www.eeva.fi/jutut/kirjaklubi-podcast>
- Paavilainen, S., Rantanen, M. & Torikka, S. (2016). Opiskelijat verkkoympäristössä. Teoksessa J. Määttä, T. Pohjanmäki & P. Timonen (toim.), *Kohti digikampusta* (s. 89–95). Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Pasanen, M. (toim.) (2021). *Opinnäytetyön eettisiä kysymyksiä* [podcast-sarja]. Karelia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 30.4.2024. <https://soundcloud.com/karelianpodcast/sets/podcast-sarja-opinnaytetyon-eettisia-kysymyksia>
- Peavy, R. V. (2006). *Sosiodynaamisen ohjauksen opas* (suom. P. Auvinen). Psykologinen kustannus.
- Perry, K. (2012). What is literacy? – A critical overview of sociocultural perspectives. *Journal of language and literacy education*, 8 (1), 50–71. https://www.researchgate.net/publication/303176202_What_is_literacy_A_critical_overview_of_sociocultural_perspectives
- RadioMedia. (2020). *Podcast-tutkimus 2020*. Viitattu 6.10.2023. <https://radiomedia.fi/tutkimukset/podcast-tutkimus-2020/>
- Reinman, H. (toim.) (9.11.2021). Kirjoittaminen on ajattelemista (jakso 33) [podcast-jakso]. Sarjassa *Aamukahvilla*. Viitattu 30.4.2024. <https://play.acast.com/s/aamukahvilla/33.kirjoittaminenonajattelemista>

- Rissanen, R. (2003). *Työelämälähtöinen opinnäytetyö oppimisen kontekstina: Fenomenografisia näkökulmia tradenomin opinnäytetyöhön* [väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Trepo-julkaisuarkisto. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/67321>
- Rumelhart, D. E. (1977). Toward an Interactive Model of Reading. *Theoretical Models and Processes of Reading* (s. 722–750). International Reading Association.
- Ruuska, H. (2016). Tarvitaanko oppikirjoja? Oppikirja käsitteiden oppimisen perustana. Teoksessa H. Cantell & A. Kallioniemi (toim.), *Kansankynttilä keinulaudalla. Miten tulevaisuudessa opitaan ja opetetaan?* (s. 171 – 182). PS-kustannus.
- Sarasvuo, J. (toim.) (27.12.2023). Tarkastele elämäsi kirjoittamalla säännöllisesti (jakso 18) [podcast-jakso]. Sarjassa *Jari Sarasvuo podcast*. Viitattu 30.4.2024. <https://podcasters.spotify.com/pod/show/trainers-house6/episodes/20--Tarkastele-elmsi-kirjoittamalla-snnllisesti-e2dn4tv>
- Saure, K. & Häkkinen, M. (toim.) (2021 – 2022). *FAQ - Opintopsykologit Saure & Häkkinen* [podcast-sarja]. Kakkoois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk. Viitattu 30.4.2024. <https://soundcloud.com/xamkpodcast/sets/faq-opintopsykologit-saure>
- Sharples, M. (1999). *How We Write: Writing as Creative Design*. Routledge.
- Street, B. V. (1984) *Literacy in Theory and Practice*. Cambridge University Press.
- Street, B.V. (2003). What's "new" in New Literacy Studies? Critical approaches to literacy in theory and practice. *Current issues in comparative education*, 5 (2), 77–91. https://docs.ufpr.br/~clarissa/pdfs/NewInLiteracy_Street.pdf
- Sulkunen, S., Nikula, T. & Kääntä, L. (2023). Kielen ja sisällön integrointi: alakohtaiset kieli- ja tekstikäytänteet aineenopetuksessa. Teoksessa A. Pitkänen-Huhta, K. Mård-Miettinen & T. Nikula (toim.), *Kielikoulutus mukana muutoksessa - Language education engaging in change* (s. 202–222). AFinLA-teema n:o 16. <https://journal.fi/afinla/article/view/126226>
- Suomalainen, K. (2020). *Kuka sinä on? Tutkimus yksikön 2. persoonan käytöstä ja käytön variaatiosta suomenkielisissä arkikeskusteluissa* [väitöskirja, Turun yliopisto]. UTUPub-julkaisuarkisto. <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/150796/Annales%20C%20499%20Suomalainen.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Sutton-Brady C., Scott K. M., Taylor L., Carabett a G., & Clark S. (2009). The value of using short-format podcasts to enhance learning and teaching. *Research in Learning Technology*, 17 (3), 219 – 232. <https://journal.alt.ac.uk/index.php/rlt/article/view/912/1163>
- Svinhufvud, K. (2013). *Opinnäytteen kirjoittaminen vuorovaikutuksena: Keskustelunanalyttinen tutkimus graduseminaarien ja gradunohjaustapaamisten vuorovaikutuksesta* [väitöskirja, Helsingin yliopisto]. Helda-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-9314-2>
- Svinhufvud, K. (2015). *Gradutakuu* (3. uud. ja täyd. laitos). Art House.
- Svinhufvud, K. (2016). *Kokonaisvaltainen kirjoittaminen*. (3. uud. ja täyd. laitos). Art House.
- Teirikko, K. (20.4.2020). *Podcast toimii opetuksen sisältönä ja välineenä* (Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisuja 20). Oulun ammattikorkeakoulu. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/335431/ePooki%2020_2020.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Tekstitaidot haltuun* (2023). Verkko-oppimateriaali. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 30.4.2024. <https://help.jamk.fi/tekstitaidot/fi/>
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2013). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa* (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012). Viitattu 21.4.2024. <https://tenk.fi/fi/ohjeet-ja-aineistot/HTK-ohje-2012>
- Tieteen termipankki (6.5.2016). Soveltavat tieteet. *Filosofia*. Viitattu 12.4.2024. https://tieteentermipankki.fi/wiki/Filosofia:soveltavat_tieteet
- Tieteen termipankki (15.12.2022). Konstruointi. *Kielitiede*. Viitattu 29.4.2024. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:konstruointi>
- Tilastokeskus. (12.6.2012) *Peruskoulun oppilaista 11,4 prosenttia sai tehostettua tai erityistä tukea*. Viitattu 27.4.2024. https://stat.fi/til/erop/2011/erop_2011_2012-06-12_tie_001_fi.html
- Tilastokeskus. (8.6.2021). *Tehostettu tai erityinen tuki joka viidennellä peruskoululaisella*. Viitattu 27.4.2024. https://stat.fi/til/erop/2020/erop_2020_2021-06-08_tie_001_fi.html
- Vehviläinen, S. (2003). *Ohjaus vuorovaikutuksena* (2. p.). Gaudeamus.

- Vilka, H. & Airaksinen, T. (2003). *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Tammi.
- Vuorela, A.-M. (2016). Opiskelijan motivaation tukeminen digikampuksella. Teoksessa J. Määttä, T. Pohjanmäki & P. Timonen (toim.), *Kohti digikampusta* (s. 116 – 126). Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Vuorijärvi, A. (2013). *Tekstilaji ja yhteisö – Ammattikorkeakoulun opinnäytetyön diskussio tekstinä* [väitöskirja, Helsingin yliopisto]. Helda-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-8928-2>

LIITTEET

LIITE 1

(Podcast AMK-opinnäytetyön kirjoittajille, kesto n. 35 min)

Jakso 1: Miten kirjoittamisessa pääsee alkuun?

INTRO: [musiikki alkaa] Moikka! Mä oon Anna Jokelainen Jyväskylän yliopistosta, ja sä kuuntelet parhaillasi "Kirjoita, kirjoita, kirjoita" -podcastia. Tää sarja sisältää kolme jaksoa, joissa käsitellään kirjoittamisen edistämistä tekstin tuottamisen lähtökohdista ja annetaan siihen konkreettisia esimerkkejä pääasiassa ammattikorkeakoulun opinnäytetyön näkökulmasta. Toki ajatukset ovat sovellettavissa myös muiden pidempien tekstien tuottamiseen. Tää podcast on itse asiassa tuotettu osana mun suomen kielen syventävien opintojen sivututkielmaa, ja jakson esimerkit pohjautuu omiin kokemuksiini sen kirjoittamisesta. Lisäksi työskentelen ammattikorkeakoulussa viestinnän ja kirjoittamisen opettajana. Sen takia tää podcast sisältää myös sellaisia opettajan näkökulmia opinnäytetyön kirjoittamiseen. Itse asiassa aloin tekemään tätä podcastia, koska opettajana olin havainnu, että tämmöstä tukea nimenomaan opinnäytetyön tekstin tuottamiseen tarvitaan. Vaikka tarkoituksena tässä podcastissa on antaa konkreettisia vinkkejä, niin lähteitäkin on käytetty, ja niihin voit halutessasi tutustua jakson kuvauksen yhteydestä löytyvän lähdeluettelon avulla. **[musiikki päättyy]**

Heipä hei, mä oon tosiaan Anna, ja tää jakso toimii ns. tän *Kirjoita, kirjoita, kirjoita* -sarjan johdantona. Tässä jaksossa käsitellään opinnäytetyötä projektina, ja lähtökohdiana on se, **miten kirjoittamisessa pääsee alkuun**. Aluksi tarkastelen hieman sitä, mitä tarkoitetaan, kun opinnäytetyöstä puhutaan projektina, jonka jälkeen keskityn avaamaan sitä, kuinka tavoitteet ja aikataulut liittyvät projektinhallintaan osana kirjoitusprosessia. Jaksossa käsitelläänkin opinnäytetyön kirjoittamisen kokonaisaika-aulua ja tarkemmin myös viikko- ja päiväaikatauluja, joiden avulla ylipäätään kalenteriin tehdään tilaa sille konkreettiselle kirjoittamiselle eli tekstin tuottamiselle. Lopuksi esittelen kaksi kirjoittamisen strategiaa, jotka on opinnäytetyön kirjoittaminen kuukaudessa ja lumihiutalemenetelmä. Eli tässä jaksossa tarkastellaan kirjoittamisen suunnitelmallisuutta ja sen merkitystä työn edistämisessä. Tän jakson tavoitteisiin ja aikatauluun liittyvät vinkit eivät suoranaisesti oo välttämättä tekstin tuottamista, mutta tarkastellaan näitä hieman, sillä ne on hyvinkin oleelliset osat sille, että opinnäytetyö joskus valmistuu. Eli tässä jaksossa tarkastellaan opinnäytetyön kirjoittamisen projektihallinnan osalta nyt nimenomaan kirjoittamisen tavoitteiden ja aikataulun merkitystä tekstin tuottamisessa.

Ennen ku jatketaan, niin sen vielä haluan sanoa, että koska taukojen pitäminen ja liikkuminen tunnetusti parantaa muun muassa oppimista, niin suosittelen lämpimästi, että kun kuuntelet tätä jaksoa, niin lähet käymään esimerkiksi kävelyllä. Koska yhä useemmin istutaan ruudun äärellä pitkiä aikoja, niin kannustan vähintäänkin, että nouse läppäris tai mahdollisen muun laitteen äärestä muualle kuuntelemaan tätä jaksoa ja kokeilet pyöritellä vaikka vähän olkapäitä ja venytellä.

No niin aloitetaan sillä, että tarkastellaan ensin sitä, mitä tarkoitetaan, kun puhutaan opinnäytetyön kirjoittamisen olevan projekti. Yleisestihän projektilla tarkoitetaan suurempaa ainutlaatuista hanketta, jolla on tietty päättymispäivä. Projektia varten tehdään suunnitelma, jota tarvittaessa päivitetään, jotta saadaan kokonaiskuva etenemisestä ja päämäärään joskus päästään.

Ja opinnäytetyötä pidetäänkin myös projektina, joka vaatii projektinhallintataitoja, kuten mikä tahansa muukin projekti. Jotta projekti etenee ja joskus valmistuu, niin oleellista on suunnitelmallisuus. Ja tähän liittyy nyt vahvasti se, että on tavoitteita ja aikataulu, joita säännöllisesti päivitetään.

Ihan ensimmäisenä on syytä määritellä päämäärä eli tavoite, jota kohti on menossa. Ja kun puhutaan opinnäytetyöstä, niin ihan keskeinen tavoite on opinnäytetyön loppuun saattaminen, jotta se työ joskus valmistuu. Muistankin, että muu aikanaan tsemppattiin lopputyön kirjoittamisessa sillä, että paras lopputyö on valmis lopputyö.

No toiveet siitä, että opinnäytetyö joskus toteutuu, niin ei toteudu, jos ei tätä toivetta muuta tavoitteeksi. Svinhufvud mm. tiivistää hyvin, että vasta toiveen muotoileminen konkreettiseksi tavoitteeksi muuttaa toiveen tai ajatuksen toiminnaksi. Ja kuten jo vähän mainitsin, niin hyvin asetetun tavoitteen tulee olla konkreettinen. Eli jos ajatellaan, että tavoitteeksi asettaa, että opinnäytetyö valmistuu keväällä, niin se on vielä aika ympärilyöreä tavoite, ja ite oon mm. tämmöseen meinannu kompastua. Eli konkreettisempaa on jo se, että asettaa jonkun tarkkan päivämäärän sille, milloin työn jättää esimerkiksi arviointiin.

Kun puhutaan opinnäytetöistä, niin tässä on ihan yhteiskunnallisena ja korkeakoulujärjestelmien tasolla haasteena se, että sille valmistumiselle ei oo usein lopullista ja semmosta täsmällistä deadlinea. Eli kun korkeakoulutasolla ei vaadita opinnäytetyön jättämiselle tarkkaa ja ehdotonta aikarajaa, niin sitte pitäis löytää itsekuria siihen. Ja täähän on helpommin sanottu, ku tehty, koska usein me tartutaan helposti muihin konkreettisempiin asioihin, kuten töihin, joissa niitä deadlineja on.

Hakala esittelee tapauksen, jossa opiskelijan lopputyö on ollu jo tosi hyvällä mallilla, ja Hakala on aatellu, että se on jo 95 prosenttisesti valmis, mutta parin kuukauden (ja itse asiassa parin vuoden) kuluttua opiskelija on vielä sitä kuitenkin hionu. Tässä tapauksessa kukaan ulkopuolinen taho ei tosiaan ollut määritellyt opiskelijan työlle

palautuspäivää eikä opiskelijalla itselläkään ollut mikään kiire, jollonka sitä työtä jäätettiin hiomaan loputtomiin. Tunnistan itteni tän opiskelijan kohtalontoveriksi sillä, että olin mm. määrittänyt omalle tutkielmalleni hyvinkin lavean "jätän palautukseen keväällä" -tyyppisen deadlinen, jota kevään mittaan pikkuhiljaa päivitin, tai jos rehellisiä ollaan, niin pitkitin. Eli luulin päivittäväni konkreettisia aikoja, kuten "huhtikuun lopussa esim. vikana sunnuntaina, jätän esitarkastukseen", joka myöhemmin muuttui, että "vapun tienoilla jätän esitarkastukseen", ja lopulta "vappuviikolla palautan". Mä siis jäin nysväämään omaa tekstiäni ennen kuin sain itteni kiinni tästä lykkäilystä. Aattelen ite, että koska olin pettänyt itteni jo useamman kerran, niin alitajuntaisesti en sitte enää ehkä uskonukkaan uusiin määräaikoihin, joita ittelleni asetin.

Myönnän siis, että kun teen näitä suomen kielen syventäviä opintoja töiden ohella, niin kyllä olen lykännyt mm. kirjoittamista aina tulevaisuuteen, kun on tullu vaikka töiden osalta tehtäviä, jotka on pitänyt hoitaa tiettyyn päivämäärään mennessä. Eli oon tarttunut ensimmäisenä tämmösen työtehtävän tekemiseen, jolla on ollu se täsmällinen päivämäärä, jollon tulee olla valmista. Nyt kun oma opinto-oikeus lähestyy loppua ja tiedän, että en voi hakea jatkoaikaa, niin yhtäkkiä se ehdoton takaraja näille opinnoille on saanu vipinää mun kinttuihin. Ja tähän ei nyt liity mitenkään se, että olisin jotenkin kehittynyt kirjoittajana tai oppinu kirjoittamaan paremmin opinto-oikeuden lopussa, vaan valmiudet tehdä sivututkielma mulla on ollu jo erillisen opinto-oikeuden alusta alkaen, kun taustalla on jo aiempi tutkinto, ja oon mm. pro gradu tutkielman kerran tehnyt. Eli tää konkreettinen tavoite on nyt ollu se, mikä on saanu mut toimimaan.

Näiden esimerkkien pohjalta on jo ehkä sanomattakin selvä, että opinnäytetyötä projektina ajatellen on syytä luoda kokonaisaikataulu. Tässä vaiheessa on hyvä muistutella, että Parkinsonin lain mukaan työhön käytetään sen verran, kun siihen on varattu aikaa. Eli lähtökohtaisesti jos opinnäytetyöhön varaa aikaa kuukauden, niin sen tekee kuukaudessa ja jos puolestaan puol vuotta, niin sen tekee puolessa vuodessa. Ja tässä onkin se muka pieni, mutta suuri merkitys sille, että miksi se opinnäytetyön tekeminen tulee aikatauluttaa kokonaisuudessaan. Tämmösen kokonaisaikataulutuksen voi tuntua varmasti haastavalta, jos ei oo aiemmin tehnyt opinnäytetyötä ja ei oo sitä kautta käsitystä siitä, miten kauan tämmösen itselle uuden työn tekeminen vie aikaa. Mutta Parkinsonin lain mukaan oleellisempaa on kuitenkin se, että päättää, kuinka paljon aikaa on käytettävissä. Ja usein korkeakouluissa ohjataan sitä opinnäytetyön työprosessia ja sitä kautta tekemistä jollain tavalla, esim. opinnäytetyötä tukevien opintojaksojen osalta on aikataulutettu, että mitä tehdään missäkin vaiheessa. Varmasti alasta ja aiheesta tai työn toteutuksesta riippuen sopiva aika koko työn tekemiselle voisi olla puolesta vuodesta yhteen lukuvuoteen. Mielenkiintoista onkin Svinhufvudin mukaan, esim. gradun kirjoittamiseen ei kannattais varata puolta vuotta

enempää aikaa. Toki tähän vaikuttaa ne elämän osa-alueiden muut kuviot, että voiko täyspäiväisesti työstää opinnäytetyötä vai onko arjessa muita juttuja, mitkä vie aikaa.

No, nyt jos oot sellasessa tilassa, että voit pysäyttää tässä välissä tän jakson, niin kirjaa muistiin ittelles konkreettiset tavoitteet sen oman opinnäytetyön kokonaisaika-
taululle, tai tarkista ja täsmennä niitä, kohta esittelemäni tiivistyksen avulla. Ja jos oot jossakin metsässä kävelyllä, niin ns. aikaleima tähän kohtaan nimellä ”Työn kokonais-
aikataulu” löytyy tän podcast-jakson kuvauksesta. **[aikaleima]** Eli otappa nyt kalen-
teri esille ja merkkää sinne, millon jätät työn arvioitavaksi. Ja ota huomioon myös mahdolliset oman alan tietyt esitarkistusajat. Eli kirjoita esim. seuraavat Svinhufvudin vinkkaamat virkkeet ylös, ja täytä x-kohdat omilla tavoitteilla. Kirjaa ylös ensimmäisenä että: **[tauko]** ”Opinnäytetyön ensimmäinen tekstiversio on xx sivua pitkä, ja se valmistuu xx päivään mennessä.” Toiseksi tavoitteeksi kirjaa ylös seuraava: **[tauko]** ”Jätän opinnäytetyöni tarkastettavaksi xx päivään mennessä.” Ja kolmantena oletan, että tavoitteenasi on valmistua, niin kirjaa myös sille tarkka päivämäärä tavoite. Eli **[tauko]** ”Valmistun xx päivään mennessä.”

Hienoa! Voit taputtaa itseäs nyt olalle, kun oot asettanu opinnäytetyön projektilles kokonaisaika-
taulun. Nää päivämäärät voit rustata vaikka muistilapulle ja kiinnittää johonkin näkyvälle paikalle, jotta ne muistuttaa sua siitä, että mitkä on ehdottomat takarajat työlle, ja että paras opinnäytetyö on valmis opinnäytetyö.

No niin, eli kokonaisaika-
taulu on niin ikään opinnäytetyöprosessin aikataulu, mutta myös välitavoitteita on syytä olla, jotta saadaan itse tekemisestä säännöllistä, mikä on lähtökohtana sille, että ne tavoitteet muuttuvat myös toiminnaksi. Nummenmaa ja Lautamatti käyttää näistä välitavoitteista termiä mikroaika-
taulu, joilla tarkote-
taan sitä kokonaisaika-
taulun palastelua kuukausi-, viikko- ja päivätasolla. Eli itselle kannattaa luoda tavoitteita työviikoille ja -päiville ennakkoon, ja näin luoda ns. päiväohjelmaa. Koska sitte opinnäytetyön valmistuminen edellyttää tekstimuotoisen raportin valmistumista, niin tekstin tuottaminen on välttämätöntä, ja nimenomaan siitä kannattaa pyrkiä muodostamaan rutiini.

Lähtökohtana on, että kun kirjoittaminen on säännöllistä ja ns. automatisoitunut, niin päätöstä tarttua toimeen ei niinkään tarvitse tehdä, jolloin kynnys kirjoittaa madaltuu. Eli ajatus on, että kirjoitetaan jotakin jopa joka päivä, ja kun me saadaan kirjoittaminen osaksi arjen rutiineita, niin me voidaan sillä ennaltaehkäistä sitä, että kirjoittamisen kanssa tulis aloittamisen vaikeutta tai muita esteitä. Ajatuksena on siis se, että kun kirjoittamisen pystyy näkemään työtehtävän siinä missä minkä tahansa muunkin, niin me pystytään tuottamaan helpommin tekstiä ja se itse kirjoittamisen kynnys madaltuu.

Tätä vois verrata myös kakun syömiseen siinä mielessä, että kerralla on mahdollonta tunkea isoa juustokakkua suuhun, vaikka se kuinka hyvää ois. Jos sitte tällä lailla kuitenkin ahmi paljon kerralla, niin siitä tulee usein huono olo ja ahdistus, jonka

jälkeen sitte paastotaan. Eli säännöllisesti mieluummin joka päivä yks lusikallinen sitä kakkua, niin se sitten hupenee pikkuhiljaa ja jopa huomaamatta. Ja varmaan haaste tässä on siinä, että kun ottaa lusikallisen kerrallaan, niin sitä tulosta ei nää heti sormia napsauttamalla.

Kuitenkin jos ottaa tavoitteeks esim. sen, että joka päivä tuottaa puol sivua jonkinlaista tekstiä, niin se on jo vajaassa parissa viikossa 5 sivua tekstiä. Tämmöseen mikroaikatauluun voi mm. suunnitella sitä, että minä päivänä, missä ja miten työskentelee, vaikka ei vielä suoranaisesti tietäisi viikkojen päähän sitä, mitä kyseisenä päivänä tekee.

Svinhufvudin vinkkinä on jakaa viikon päivät kolmeen ryhmään työn intensiivisyyden mukaan. Nää kolme päivää on fokuuspäivät, puskuripäivät ja vapaapäivät. Ja fokuuspäivät tarkoittaa erityisen intensiivistä työskentelyä, jolloin tarkoituksena on työskennellä keskittyneesti 80 % työajasta. Tää tarkoittaa siis ensisijaisesti itse kirjoittamista. Puskuripäivinä sitten tarkoituksena on mm. suunnitella, käydä kirjastossa, keskustella jonkun kanssa siitä opinnäytetyöstä ja tehdä semmosta opinnäytetyön edistämisen oheistoimintaa, jolloin nää puskuripäivät mahdollistais fokuuspäivien toteutumisen. Ja vapaapäivinä ei sitte nimensä mukaisesti tehdä mitään opinnäytetyöhön liittyvää. Tavoitteena on, että viikosta eniten on fokus- ja vapaapäiviä suhteessa puskuripäiviin, jotta kirjoittamisesta tulee tavoitteellista ja tehokasta. Mutta kuten tuossa aiemmin mainitsin, niin on toki yksilöllistä ja elämäntilanteesta riippuvaista, että min-kälaisia päiviä voi jokainen pitää, mutta tavoitteena on maksimoida fokus- ja vapaapäivien määrä noiden puskuripäivien avulla.

Oon muodostanu ittelteni mm. Nummenmaan ja Lautamatin vinkistä rutiiniksi ottaa säännöllisiä palavereita itteni kanssa. Mm. sunnuntaina varaan vartin aikaa suunnitella seuraavan viikon mikrotavoitteita ja konkreettisesti sitä, mitä aion tehdä ja millon. Ja joka päivän päätteeks mulla on sitten pieni n. 5 min suunnitteluhetki sille, että kartotan, mitä päivän aikana tuli tehtyä ja mitä pitäis tehdä seuraavana päivänä, jotta aloittamisen kynnyks madaltuu, kun aina tietää, mitä tulee tehdä milloinkin. Tuon palaverin yhteyteen oon tehny rutiiniksi kirjata tehtävälisan, jonka mukaan sitten tuun seuraavana päivänä tai viikkona toimimaan. Työskentelypäivän alotan puolestaan aina tuon tehtävälisan läpikäymisellä. Eli aloittaminen ja tekstin tuottaminen on helpompaa, kun mun ei tarvii tehdä erikseen päätöstä joka päivä siitä, että kirjoitanko vai en, kun rutiinina on, että kirjoitan, mutta omassa palaverissa vaan kartotan, että millon ja mitä. Oon myös huomannu, että näiden omien pikkupalaverien avulla on sitte helpompi päästä irti päivän tai viikon töistä, ja säännöllisyydellä ja jatkuvalla tavoitteen suunnittelulla saa tekemisestä tehokasta, jotta aikaa jäis sitte muuhunkin. Tässähän on toki jokaisen syytä ottaa huomioon henkilökohtiaset muiden elämän osalueiden menot, jotta ne tavoitteet on realistisia. Jollakin saattaa olla koko viikko

pyhitettynä opinnäytetyön kirjoittamiselle ja toisella taas pari kokonaista päivää tai joka päivä muun elämän ohella tunteroinen.

Tiivistetysti siis opinnäytetyön kirjoittaminen ja työstäminen voi tuntua lähmäseltä, jos aina ennen kirjottamista joutuu pinnistelemään sen suhteen, että missä kirjottaa, milloin ylipäätään kirjoittaa ja mitä tai miten kirjoittaa. Elämäntilanteet voi meillä kaikilla olla erilaiset, minkä myötä myös sen oman opinnäytetyön kirjoittamisen rutiinit voi olla erilaisia. Kannattaa kuitenkin pohtia noita yleisimpiä kysymyksiä, kuten 1) missä kirjoittaa, 2) milloin kirjoittaa 3) mitä ja miten kirjoittaa sekä 4) miten itseään voi ilahduttaa tai palkita, sitten kun on saanu kirjoitettua. Eli näiden ympärille kannattaa muodostaa niitä rutiineja.

Svinhufvudin mukaan näistä rutiineista ei kuitenkaan tuu tehdä liian vaativia, vaan tavoitteena on saada tehtyä asioita säännöllisesti, jotta niitä pystyy ylläpitämään. Ja usein uus rutiini kannattaa pyrkiä muodostamaan osaksi jo olemassa olevaa rutiinia, jolloin sen muistaa tehdä helpommin aiemman rutiinin yhteydessä. Esim. illalla hampaiden pesu voi olla jo automaattinen toimintatapa, jolloin voi päättää, että aina ennen hampaiden pesun kirjoittaa seuraavan päivän tehtävälisan, tai aamulla olemassa oleva rutiini voi olla aamukahvin juonti, jolloin sen yhteyteen voi ottaa esim. kirjoituspäiväkirjan kirjoittamisen, jonka esittelen tarkemmin jaksossa 2.

Näillä palavereilla mahdollistan siis tilaa omasta kalenterista sille konkreettiselle kirjottamiselle. Huomaan lisäksi, että mulle on alkanu muodostua tietyt kaavat ja rutiinit riippuen siitä, minkälainen päivä on tulossa tai missä päivän hetkessä mulla on aikaa kirjottaa. Eli joskus oma viikko voi olla sellainen, että kirjoittamiseen pystyy vaaamaan kokonaiset pidemmät päivät, ja jos mulla on kokonainen päivä aikaa keskittyä sivututkielmaan, niin se etenee tietyn kaavan mukaan. Sitte toisinaan mulla voi olla kirjoittamiseen on aikaa vaan puoli tuntia päivässä töiden ohella, niin tämmöseen lyhyeen päivään mulla on muodostunu oma tietty kaava ja rutiini.

Mulla on esim. aamuun ja aamupäivään muodostunut tapa, että työskentelen sohvalla heti herättyä juoden kahvia. Lounaan jälkeen mulla on puolestaan tapana kirjottaa kodin aurinkoisimmassa huoneessa. Tai jos mulla on vaan päivästä aikaa kirjottaa lounaan jälkeen, niin mun ei tarte enää miettiä missä sen teen, koska mulle on muodostunu rutiiniksi, että jos kirjotan lounaan jälkeen, niin teen sen aina tässä huoneessa, jonne paistaa ihanasti aurinko, koska mulle aurinko tuo sillon lounaan jälkeen tarvittavaa lisäenergiaa. Eli huomaan ite, että mulla se kirjottaminen on tietoisin harjoittelun myötä jo automatisoitunu niin, että mun ei tarvii esimerkiks enää pohtia, missä kirjotan, jos tiedän vaan, mihin aikaan vuorokaudesta kirjotan.

Lisäksi omiin rutiineihini kuuluu nykyään, että kirjotan aina jotakin konkreettista päivän aikana, on ne sitte muistiinpanoja tai eheämpää tekstiä. Pääasia on se, että tuotan tekstiä jossakin muodossa. Etenkin jos kirjoittaminen on jähmeää tai takkuista, niin lämmittelen itseäni pienillä kirjoitusharjoituksilla, esim. vapaalla kirjoittamisella

10 min tai toimeen tarttumiseen ajanhallintatekniikkana käytän pomodoroa, jos tiedän, mitä minun tulisi kirjoittaa, mutta haasteena on aikaansaamattomuus. Esittelen tän vapaan kirjoittamisen tarkemmin jaksossa 2 ja pomodoron jaksossa 3.

Palkintoina itselläni on päivän päätteeksi merkitä pieni tarra kalenteriini, jollon nään konkreettisesti sen oman edistymisen tai vähintäänkin tekemisen meiningin. Tän myötä myös kynnyks jättää päivän tavoite tekemättä kasvaa, koska inhimillisesti haluan pitää kiinni tämmösistä trakkereiden jatkuvuuksista ja siitä, että tarraputki ei katkea. Ja huomaan, että tuo tarra kalenteriin on ns. pelillistänyt mulle kirjoittamista, mutta ei kuitenkaan käy kauheen kalliiksi tai terveydelle haitalliseksi päivittäin toteutettuna. Pidemmän aikavälin tavoitteilleni on palkintoina esim. pieni skumppapullo tai uuden kirjan tai neuleohjeen ostaminen. Nää ovat sellaisia arjen pieniä iloja, mutta ei kuitenkaan ainoita mukavia asioita arjessa. Eli palkitsen itseni jollakin sellaisella, mikä ei ole välttämätöntä hyvinvoinnilleni ja joka saattaisi viedä muutoin aikaa kirjoittamiselta. Kun olen tuottanut esim. x määrän sanoja tai saanut kirjoitettua x määrän sivuja tms. palkitsen itseni ajalla, kuten uuden neuleohjeen aloittamisella, joka muutoin veis aikaa kirjoittamiselta.

Nyt kun on tarkasteltu opinnäytetyön kokonaisuakataulun merkityksiä, eli tavoitteita ja aikataulua sekä mikroaikatauluja ja hieman kirjoittamisen säännöllisyyden merkitystä, niin voidaan pohtia sitä, miten käytännössä päästään niihin aiemmin asetettuihin tavoitteisiin. Eli mitä menetelmiä tai strategioita voidaan mm. valita opinnäytetyön kirjoittamiselle ja sille itse toiminnalle, koska jotta tavoitteet toteutuu, niin tulee toimia. Mä esittelen tässä seuraavaksi kaksi tämmöstä kirjoittamisen kokonaisstrategiaa, joista toinen on opinnäytetyökuukausi ja toinen lumihuutalemenetelmä.

[aikaleima] Kirjoittamisen tekniikkana tai metodina tämmöinen opinnäytetyökuukausi tarkoittaa sitä, että nimensä mukaisesti laaja teksti kirjoitetaan kuukaudessa. Eli valmiille tekstille laitetaan tavoiteajaksi kuukausi, jolloin aikaa mieltä kirjoittamista ei jää liikaa, kun kyseessä on tiukka aikaraja ja tavoite. Niin kun voi kuvitella, niin on siis pakko tarttua toimeen ja vaan kirjoittaa.

Tämmöstä metodia on jonkin verran käytetty mm. kaunokirjallisuudessa, kun kirjailijat kirjoittaa romaaneja. Tää tekniikka juontaakin juurensa Novel Writing Monthista eli kansallisesta romaanin kirjoittamisen kuukaudesta, josta tuttavallisemmin käytetään lyhennettä ja puhutaan NaNoWriMona. Tällaseen kansalliseen kirjoituskuukauteen liittyy myös sosiaalinen näkökulma, kun ns. yhteisöllisesti kirjoittajat työstää omia tekstejään, mutta samalla saavat vertaistukea muilta kirjoittajilta, jotka on ottaneet myös haasteeksi kirjoittaa valmiin tekstin kuukaudessa. Svinhufvud on soveltanu tätä kuukauden kirjoitusurkan menetelmää myös gradujen kirjoittamisen ohjauksessa, ja varmasti tätä voi hyödyntää myös muiden opinnäytetöiden kirjoittamisessa. Opinnäytetyön osalta tätä vois kokeilla vaikka jonkun kaverin kanssa.

Tässä opinnäytetyön kirjoittamisessa kuukaudessa on hyvä huomioida ja ehkä sanomattakin selvää, että tuotettu teksti ei laadullisesti oo välttämättä mitään parasta mahdollista tai varsinaisesti hyvää. Mutta tavoitteena tässä onkin koetella rajoja ja todella kirjoittaa jotakin valmiiksi fyysiseen tekstimuotoon. Svinhufvud nostaa lisäksi esille sen, että kun tavoitteena on saada opinnäytetyö valmiiksi kuukaudessa, niin ylipäätään sen kirjoittaminen ja asiat asettuu nopeesti oikeisiin mittasuhteisiin. Eli tällöin harjaantuu siinä, että tietää ite, mikä on tärkeintä ja mikä vähemmän tärkeitä. Ja toisaalta kaikki kirjoittajat ei tavoittelekaan opinnäytetöiden osalta laatua tai korkeita arvosanoja, jos esim. elämän muilla osa-alueilla on semmosia asioita, joihin tulee siinä elämäntilanteessa priorisoida enemmän, ja se on siis ihan ok. Silloinhan tää voi olla oikein toimiva ajankäytön tehostamisessa.

Toki ite näkisin, että tämmösen kuukauden rypistyksen ja aikarajan myötä kirjoittamiseen saa vauhtia, jos tuntuu, että tekstin tuottamista meinaa muuten lykätä. Itse sivututkielmaa tehdessä sovelsin tätä siten, että päätin jossakin vaiheessa kokeilla kirjoittaa 1. version eli ns. raakatekstin kuukaudessa. Tän jälkeen olin varannu toisen kuukauden tekstin uudelleen kirjoittamiseen. Tätä kirjoituskuukautta ennen oli itsellä ollu sellanen tilanne, että olin tehny hajatelmiä ja ettiny tietoa tutkielmasta useamman kuukauden, mutta jotenkin tuntu, että odottelin jotakin motivaatiota kirjoittamisen suhteen. Tässä välissä tulee juonipaljastus, että sitä motivaatiota palkkatöiden ohella ei tullu, joten päätin kokeilla tuota kuukauden raakatekstin rypistystä. Eli taustalla tässä on ajatus siitä, että sitten kun raakatekstiä ja kokonaisuutta saa hahmoteltua tavoiteltuun mittaan, niin sen fyysisen tekstimassan jäsentely ja hiominen on helpompaa. Käsitys, että kirjoittamisen vois alottaa vasta sitten, kun siihen tulee motivaatiota tai inspiraatiota tai tietää etukäteen, että mitä kirjoittaa, niin on kuitenkin vääristynyt käsitys kirjoittamisesta. Kirjoittaminen on siis myös ja ennen kaikkea ajattelun työväline. Ja välillä pitää tehdä sellasiakin asioita, joihin ei just silloin ois motivaatiota. Kirjoittamista ajattelun näkökulmasta tarkastellaan jaksossa 2 enemmän.

[aikaleima] Toinen opinnäytetyön kirjoittamisen tekniikka tai metodi vois sitte olla lumihitalemenetelmä. Tässä menetelmässä tekstiä tuotetaan lumihitaleen kuvion mukaisesti siten, että ensin muotoillaan tekstin ydinasia yhteen virkkeeseen, ja siihen sitte viisi pääsakaraa, joiden pohjalta tekstiä lihotetaan pikkuhiljaa sakara sakaralta. Eli ajatuksena on, että kirjoittaminen alotetaan yhdestä virkkeestä, jota sitten vähitellen laajennetaan. Alkujaan tää tekniikka on suunniteltu jännitysromaanien kirjoittamiseen, mutta Svinhufvud on soveltanu tätä gradun ohjauksessa. Ja kuten tuon opinnäytetyökuukauden osalta, niin näen, että tätä lumihitalemenetelmää voi hyvin hyödyntää myös muissa opinnäytetöissä.

Tää on menetelmänä hyvin systemaattinen ja sopii sellasille kirjoittajille, jotka tarvitsee ja haluaa kirjoittamiseen suunnitelmallisuutta ja peruskehikkoa. Tää poikkeaa kuitenkin siis jonkin verran tuosta aiemmasta opinnäytetyökuukaudesta. Svinhufvudin

mukaan tää menetelmä pitää sisällään 12 vaihetta, jotka kirjoittaessa käydään läpi suht kronologisesti. Sanoisin, että tässä menetelmässä noudatetaan jonkin verran yleisiä kirjoitusprosessin vaiheita, eli suunnittelua, kirjoittamista, palautetta, muokkausta ja viimeistelyä siten, että tätä kirjoitusprosessin perusrakennetta toistetaan tavallaan aina uudestaan ja siten, että jokaisessa vaiheessa kuitenkin keskeisenä ajatuksena on konkreettisesti tuottaa tekstiä. Vaiheisiin kannattaa varata aikaa, mutta niin, että mihinkään vaiheeseen ei jää jumittamaan. Ihan virtaviivanen ohjenuora tää ei oo, eli menetelmän aiempiin vaiheisiin saattaa joutua palaamaan, mutta pääasiassa ois hyvä muistaa, että suunta vaiheiden etenemisessä on kuitenkin eteenpäin. Seuraavaksi mä esittelen lyhyesti näistä Svinhufvudin vaiheista neljä ensimmäistä ja sivuan hieman loppuja. Jos tätä menetelmää ei halua vain soveltaa, vaan noudattaa kaikkia Svinhufvudin esittelemiä vaiheita, niin niihin kannattaa tutustua tarkemmin hänen teoksessaan *Gradutakuu*, ennen ku alkaa työstämään tekstiä, jotta saa kokonaiskuvan tästä menetelmästä.

Kaikki lähtee liikkeelle ensimmäisestä vaiheesta, eli ydinlauseesta. Tässä vaiheessa tulee siis muotoilla opinnäytetyön pääajatus yhteen lauseeseen vaikkapa tunnin aikana. Ja tää ydinajatus saa olla myös kysymysmuotoinen, kuten opinnäytetyön tutkimusongelma. Tähän vaiheeseen on tärkeätä käyttää aikaa, jotta omaa työtä saa rajattua, jolloin sitten työn toteuttaminen ja kirjoittaminen on helpompaa.

Toisena vaiheena on laajentaa sitä vaiheessa yksi muotoiltua pääajatusta viiden virkkeen avulla kappaleen mittaiseksi. Eli tarkoituksena on muotoilla noin viidessä virkkeessä se, mistä opinnäytetyössä on kyse. Hyvä ois vastata esim. kysymyksiin: Mikä on opinnäytetyön tutkimusongelma, -kysymys tai teesi? Miksi haluat tutkia tätä asiaa tai miksi sitä kannattaisi tutkia? Miten aiot suorittaa itse tutkimustyön? Millaisia arvelet tulosten olevan, eli onko sulla jo joku hypoteesi? Mitä muuta keskeistä tulee mieleen tutkimuksesta tai sen aiheesta? Ja näihin kysymyksiin vastausten kanssa ei kannata olla liian kriittinen, eli jos ei tiedä vastausta, niin hyvin voi myös esittää arvauksen tai ehdotuksen.

Kolmantena vaiheena on sitte laajentaa vaiheessa kaksi tuotettua tekstikappalletta yhden sivun mittaiseksi. Ja tää laajennus tapahtuu niin, että edellisen vaiheen jokaista virkettä avaa yhden tekstikappaleen verran. Eli tässä tulee tarkastella edellisen vaiheen kysymyksiä ja vastata niihin laajemmin muutamalla virkkeellä, jolloin lopputuloksena on noin yhen sivun tiivistelmä tai jonkinlainen suunnitelma opinnäytetyöstä. Tää tiivistelmä voi sitte toimia esim. pohjana opinnäytetyön johdantoluvulle.

Neljännessä vaiheessa taas laajennetaan edellisen vaiheen yhtä tekstisivua siten, että saadaan aikaiseksi viisi sivua tekstiä. Laajentaminen tapahtuu siten, että kirjoitetaan edellisen vaiheen jokaisesta tekstikappaleesta sivun verran tekstiä. Eli tässä laajennetaan opinnäytetyön keskeisiä osa-alueita sivun mittaiseksi, jolloin saadaan

karkeasti opinnäytetyölle päälukujen pohjat. Rakenteeseen ei tässä kannata kuitenkaan jäädä vielä liikaa jumittamaan.

Viidennessä ja kuudennessa vaiheessa tarkastellaan sitten aiemmin tuotettua tekstiä ja muokataan sitä tarpeen mukaan. Seitsemännessä vaiheessa hahmotellaan puolestaan alustavaa sisällysluettelo ja suunnitellaan tekstin kokonaisrakennetta otsikkotasolla, jotta saadaan luotua kehikko ja raamit, joita aletaan täyttämään tekstillä. Kaheksannessa vaiheessa kirjoitetaan jo työstä raakaversio ja yhdeksännessä vaiheessa keskitytään tarkemmin lukutasojen tekstin tuottamiseen.

Viimeistään kymmenennessä vaiheessa haetaan palautetta muilta. Jos aattelee nää kaikki menetelmän vaiheet eri kerroksina, niin tää kymmenesvaihe on ns. hissi, joilla hilaudutaan kerroksen välejä edelliseltä vaiheelta seuraavalle aina ylöspäin. Eli vaikka tää palautteen hakeminen on vasta kymmenes vaihe, niin tätä kannattaa hyödyntää jo aiemminkin vaiheelta toiselle siirtymiseen, etenkin jos se siirtyminen vaiheiden välillä tuntuu haastavalta tai omaan tekstiin meinaa jäädä muuten jumiin. Palauttehan on helppo tapa saada tekstistä parempaa, kun joku ulkopuolinen lukija kertoo, miten hän sen kokee ja miten sitä vois parannella.

Yhdestoista vaihe on sitte tekstin uudelleen kirjoitus mm. edellisen vaiheen palautteen pohjalta, ja viimeisessä kahdennessatoista vaiheessa sitten jo oikoluetaan sitä omaa tekstiä. Tää kahdestoista vaihe on todellakin sitten viimeinen vaihe, vaikka nuo muut vaiheet vois hieman limittyä. Joskushan oikoluku voidaan myös ulkoistaa esim. ammattilaiselle korvausta vastaan, jos itse oikoluvun tekeminen tuntuu aikaa vievältä tai haastavalta eikä lähipiirissä oo muita ulkopuolisia lukijoita, joilla luetuttaa tekstiä. Joskus yliopistojen kielen opiskelijat tekee myös pientä korvausta vastaan tämmöstä oikolukua. Oon esimerkiksi ite aikanaan oikolukenu kavereiden opinnäytetöitä ja merkannu punakynällä mm. monimutkaisia virkerakenteita pientä korvausta vastaan. Mutta haluan nyt kuitenkin painottaa vielä, että siis kirjoittaja on aina itse vastuussa opinnäytetyön kokonaisprojektista ja tekstin tuottamisesta ja muokkauksesta sekä eettisten periaatteiden noudattamisesta. Eli tällä oikoluvulla en tarkoita sitä, että pyydetään jotakuta toista kirjoittamaan se oma työ, se on siis eettisesti epäkorrektia ja suorastaan laitonta.

Tässä jaksossa käsiteltiin sitä, mitä tarkoitetaan, kun opinnäytetyöstä puhutaan projektina. Lähtökohtana jaksossa on se, miten kirjoittamisessa pääsee alkuun. No mitä opimme? Ainakin sen, että opinnäytetyön kirjoittaminen on projekti, mikä vaatii projektinhallintaa, ja projektin etenemisessä ja valmistumisessa oleellista onkin suunnitelmallisuus, eli että meillä on säännöllisiä tavoitteita ja jonkinlainen aikataulu ja päämäärä. Opinnäytetyön kokonaisuikataulun lisäksi kannattaa siis luoda myös mikrotavoitteita viikko- ja päiväkohtaisesti, jotta voidaan pitää huolta siitä, että mm. projektin työstäminen, eli tässä tapauksessa nimenomaan tekstin tuottaminen on

säännöllistä ja kalenterissa on sille tilaa, mikä on edellytys, että opinnäytetyö joskus valmistuu.

Ylipäätään opinnäytetyön kirjoittamiseen kannattaa valita jonkinlainen strategia, jolla voidaan seurata mm. kirjoittamisen etenemistä. Tekstin tuottamisen kokonaismenetelmänä voi toimia se, että opinnäytetyön tai sen luonnosversion kirjoittaa kuukauden aikana. Tällöin laatu voi kärsiä, mutta tekstiä saa tuotettua, jolloin ainakin pääsee alkuun. Toisena vaihtoehtona voi olla lumihiutalemenetelmä, jossa tekstin tuottaminen on lähtökohtaisesti strukturoidumpaa ja laadukkaampaa, mutta voi viedä enemmän aikaa. Toki nämä menetelmät voi yhdistää siten, että opinnäytetyön päättää kirjoittaa kuukauden aikana lumihiutalemenetelmällä.

OUTRO: [musiikki alkaa] Minä olen Anna Jokelainen, ja tämä on ”Kirjoita, kirjoita, kirjoita” -podcast. Kiitos kun kuuntelit. Jos haluat lukea jakson aiheista lisää, niin voit tutustua niihin jakson kuvauksen yhteydestä löytyvistä lähteistä. Jos pidit tästä jaksosta ja ammattikorkeakoulun opinnäytetyön kirjoittamiseen liittyvät aiheet muutoin kiinnostavat, niin muista kuunnella myös muut sarjan jaksot. **[musiikki päättyy]**

LIITE 2

(Podcast AMK-opinnäytetyön kirjoittajille, kesto n. 35 min + 15 min)

Jakso 2: Miten kirjoittamista ylläpidetään?

INTRO: [musiikki alkaa] Moikka! Mä oon Anna Jokelainen Jyväskylän yliopistosta, ja sä kuuntelet parhaillasi "Kirjoita, kirjoita, kirjoita" -podcastia. Tää sarja sisältää kolme jaksoa, joissa käsitellään kirjoittamisen edistämistä tekstin tuottamisen lähtökohdista ja annetaan siihen konkreettisia esimerkkejä pääasiassa ammattikorkeakoulun opinnäytetyön näkökulmasta. Toki ajatukset on sovellettavissa myös muiden pidempien tekstien tuottamiseen. Tää podcast on itse asiassa tuotettu osana mun suomen kielen syventävien opintojen sivututkielmaa, ja jakson esimerkit pohjautuu omiin kokemuksiini sen kirjoittamisesta. Lisäksi mä työskentelen ammattikorkeakoulussa viestinnän ja kirjoittamisen opettajana, ja sen takia tää podcast sisältää myös selasia opettajan näkökulmia opinnäytetyön kirjoittamiseen. Oikeestaan aloin tekemään tätä podcastia, koska opettajana olin havainnu, että tämmöstä tukea nimenomaan opinnäytetyön tekstin tuottamiseen tarvitaan. Vaikka tarkoituksena tässä podcastissa on antaa konkreettisia vinkkejä, niin lähteitäkin on käytetty, ja niihin voit halutessasi tutustua jakson kuvauksessa olevasta lähdeluettelosta. **[musiikki päättyy]**

Tässä jaksossa käsitellään sitä, **miten kirjoittamiselle luodaan rutiineja ja sen pohjalta ylläpidetään** tekstin tuottamista, jotta voidaan ennaltaehkäistä kirjoittamiseen liittyviä esteitä. Jaksossa avaan sitä, mitä kirjoitusprosessilla tarkoitetaan ja mikä rooli tekstin tuottamisella fyysiseen muotoon on ajattelun työvälineenä. Eli jaksossa näkökulmana on se, miten tekstin tuottamisesta saisi tehtyä säännöllistä ja miksi ylipäätään sen kirjoittamisen pitäisi olla säännöllistä. Lopuksi esittelen muutamia erilaisia kirjoittamisen tekniikoita, joiden avulla kirjoittamista voi ns. lämmitellä. Tekniikkoina esittelen vapaan kirjoittamisen, kontrolloidun vapaan kirjoittamisen ja kirjoituspäiväkirjan pitämisen. Eli tässä jaksossa tarkastellaan kirjoittamista lopputuloksen sijaan säännöllisesti käytettävänä työkaluna, jonka avulla kirjoittamisen kynnystä voidaan madaltaa ja ennaltaehkäistä mm. aloittamisen vaikeutta.

Ennen ku jatketaan, niin sen vielä haluan sanoa, että koska taukojen pitäminen ja liikkuminen tunnetusti parantaa muun muassa oppimista, niin suosittelen lämpimästi, että kun kuuntelet tätä jaksoa, niin lähet käymään esimerkiksi kävelyllä. Koska yhä useemmin istutaan ruudun äärellä pitkiä aikoja, niin kannustan vähintäänkin, että nouset läppäris tai mahdollisen muun laitteen äärestä muualle kuuntelemaan tätä jaksoa ja kokeilet pyöritellä vaikka vähän olkapäitä ja venytellä.

Alotetaan sillä, että tarkastellaan vähän kirjoitusprosessia ja sitä, mitä tarkotetaan, kun puhutaan, että kirjoittaminen on ajattelua ja toisaalta, mitä ylipäättään konkreettisella kirjoittamisella tarkoitetaan. Mm. opinnäyteyöstä puhuttaessa puhutaan usein siitä tutkimustyöstä ja tutkimusprosessin vaiheista, kuten suunnittelusta, joka pitää sisällään aiheen valinnan ja rajauksen tai toteutuksesta mm. aineiston hankinnan ja analysoinnin osalta, ja näistä vaiheista usein erotetaan kirjoittaminen vaan yhdeksi vaiheeksi, vaikka se kirjoittaminen itsessään itse asiassa toimii ajattelun työkaluna ihan jokaisessa prosessin vaiheessa.

No jotta kirjoitusprosessia ja ajatteluprosessia voidaan puolestaan vertailla, niin mä ensin vähän määrittelen, mitä niillä tarkoitetaan. Ja kun puhutaan kirjoitusprosessista, tarkoitetaan niitä työvaiheita, joita tekstiä kirjoittaessa käydään läpi. Nää työvaiheet voidaan jakaa karkeesti viiteen osaan, jotka ovat: 1) ideointi ja suunnittelu, 2) toteutus eli kirjoittaminen, 3) palautteen pyytäminen ja saaminen, 4) tekstin tarkastelu ja muokkaus mm. palautteen pohjalta ja 5) viimeisenä vaiheena tekstin julkaisu ja opinnäytetöistä puhuttaessa arviointi. Tässä on kyseessä nyt tosiaan karkea jako, ja ihan näin virtaviivaisesti ei voida aina siirtyä vaiheesta seuraavaan, sillä esimerkiksi siinä vaiheessa, kun tekstiä muokataan, niin voidaan huomata, että täytyykin vielä etsiä lähteitä omien ajatusten perustaksi, jolloin voidaan palata sinne suunnitteluun ja ideointiin.

Lisäksi näiden työvaiheiden läpikäynti voi olla hyvinkin yksilöllistä riippuen siitä, millanen kirjoittaja on kyseessä. Kirjoittajina meidät voidaan jakaa karkeesti puutarhureihin ja arkkitehteihin. Puutarhurit on niitä, jotka ei kauheesti tekstiä suunnittele, vaan saattaa kirjata muutaman ajatuksen paperille ja sitte alkaa vaan kirjoittamaan, ja antaa kaikkien kukkien kukkia. Puutarhurit usein muokkaa tekstiä lennosta, ja se itse tekstin tuottaminen ei niinkään tuota haasteita. Eli positiivista tässä tavassa on se, että tekstiä syntyy nopeesti, mutta sitten tekstin viimeistelyn vaiheisiin, kuten editointiin, kannattaa jättää aikaa, kun niitä rikkaruohoja pitää kitkeä.

No arkkitehtuurit sitte puolestaan käyttävät paljonkin aikaa tekstin ideointiin ja suunnitteluun, ennen kun lähtevät kirjoittamaan tekstiä, eli he niin ikään tarvii tietyt raamit. Arkkitehdeillä haasteena voikin sitten olla itse kirjoittamisen alottaminen, jos heillä on itsellä sellanen käsitys, että heti pitäis tuottaa ns. valmista tekstiä sen suunnitelman mukaan. Kun arkkitehtuurit sitten pääsevät kirjoittamaan, niin teksti voikin olla ns. hyvinkin valmista, mutta jos ja kun rakenteen osalta tekstiin tarvii kesken kaisen tehdä muutoksia, niin tällä voi olla haastavaa lähteä muokkaamaan jo niitä aiemmin valmiiksi suunniteltuja rakenteita. Toki tämmösen hyvinkin valmiin tekstin tuottamisessa ja suunnitelman noudattamisessa on se etu, että itse tekstin editointivaihe lopussa ei välttämättä vie kovinkaan paljon aikaa. Osittain tähän tapaan käy se sanonta, että: "hyvin suunniteltu on puoliksi tehty."

No näe esimerkit puutarhureista ja arkkitehdeistä on nyt ihan ääripää ja ainakin ite tunnistan, että tuotettavasta tekstistä riippuen mussa saattaa esiintyä kumpaa tahansa piirrettä. Mutta tärkeää on siis tunnistaa, että minkä tyylinen kirjoittaja on, jotta näitä kirjoitusprosessin vaiheita voi valjastaa omaan käyttöön ja löytää sen oman tavan käydä näitä työvaiheet läpi.

Muista ite, että kun tein ekaa tutkielmaani, niin jotenkin oli typistänyt kirjoittamisen liittyvän vaan kirjoitusprosessin yhdeksi vaiheeksi, eli että kirjoittaminen tarkoittaa sitä, että tuotetaan heti valmista tekstiä yhdeltä istumalta. Olinkin saattanu kalenteriin merkitä, että tänään kirjoitan sitä gradua ja sitte päivän aikana etsin tietoa, luin lähteitä ja tein ajatuskarttoja, mutta päivän päätteeks Word-tiedostossa ei ollu ollenkaan ns. valmista tekstiä. Muistan, että tuollon oon turhautunu ja ajatellu, että en oo saanu taaskaan mitään aikaseks, vaikka mulla olikin vinot pinot ajatuskarttoja ja olin niihin hahmotellu mm. tekstin sisältöä, rakennetta ja etenemistä. Eli kirjoittamista ei kannata typistää siihen, että se ois se hetki, kun istutaan koneen ääreen ja kirjoitetaan mekaanisesti sitä valmista tekstiä, vaan valmiin ja viimeistellyn tekstin kirjoittaminen on vain yksi vaihe ja sitä ennen kirjoitetaan muilla tavoilla. Tarkemmin näitä erilaisia tapoja tuottaa ja työstää tekstiä esittelen jaksossa 3.

Kirjoittaminen on siis itsessään ajattelua ja niitä erilaisia ajattelun prosesseja, joita me kirjoittajina käydään läpi. Ja kirjoitusprosessin vaiheista näe ajatteluprosessin osat eroaa siinä, että ne ajatteluprosessit on mielen sisäisiä toimintoja eikä erillisiä työvaiheita niin ku kirjoitusprosessin palaset, vaikka ne ajatus- ja kirjoitusprosessin vaiheet kulkeekin keskenään rinnakkain. Eli meillä siis on usein vääristynyt ajatus siitä, että kirjoittaminen voidaan erotella työn viimeiseksi vaiheeksi, jolloin valmiit ajatukset kirjataan vaan ylös. Ja jos tällä lailla ajatellaan esim. opinnäytetyön kirjottamisesta, niin ei oookkaan ihme, että kirjoittamisen aloittamiseen voi muodostuu korkea kynnyks.

Jos ajatellaan opinnäytetyötä, niin se itse kirjottaminen ei oo siis mikään koetilanne, että pitäis tuottaa heti täydellistä tekstiä, vaan työkalu näyttää esim. itselle, että millasia ajatuksia siellä omassa pääkopassa aiheesta on. Eli itse se tekstin tuottaminen ja jäsentäminen on nimenomaan sitä oman ajattelun ja asiantuntijuuden kehittämistä. Tekstin tuottaminen fyysiseen muotoon on siis ajattelun ja suunnittelun apuväline, ja kun kirjoittamisella tehdään omia ajatuksia näkyväksi, niin niitä on myös helppo tavallaan ulkopuolisen silmin tarkastella ja järjestellä sekä muokata. Ja tällä lailla, kun kirjoittamista ajatellaan ajattelun työkaluna, niin teksti voi ja saa työstövaiheessa näyttää keskeneräiseltä, koska ne meidän ajatuksetkin on keskeneräisiä tai irtonaisia. Mä annankin sulle nyt luvan kirjottaa ns. huonoa teksti siinä kirjoitusprosessin eri vaiheissa, ja oleellista on se säännöllinen tekstin tuottaminen, jotta sen kirjoittamisen sais automatisoitua.

Jaksossa 1 käsiteltiin hieman sitä, että kun tekstin tuottaminen on säännöllistä ja parhaimmassa tapauksessa muuttunu rutiiniksi eli automatisoitunu, niin päätöstä

tarttua toimeen ei niinkään tarvitse tehdä, jolloin kynnyks kirjottaa madaltuu. Kun me saadaan kirjoittaminen osaksi arjen rutiineja, niin me voidaan sillä ennaltaehkäistä sitä, että kirjoittamisen kanssa tulis ees aloittamisen vaikeutta tai muita esteitä. Ja tavoitteenahan tässä oli taustalla se, että kun tehdään säännöllisesti asioita, niin ne säännölliset asiat johtaa kohti sitä lopputulosta. Ja niin ku missä tahansa muussakin työssä, niin aina ei vaan huvittais tehdä, ja jos me ajatellaan esim. opinnäytetyön kirjottamista, niin aina ei varmastikaan huvittais kirjoittaa. Ainakin ite myönnän, että aina ei oo huvittanu tutkielmaa kirjottaa, vaikka työskentelenkin jopa kirjoittamisen alalla. Eli ei kannata elää kuvitelmassa, että sitä oikeaa kirjoitushetkeä, inspiraatiota ja motivaatiota pitäis odottaa, ennen ku voi kirjottaa. Ja säännöllinen kirjoittaminen auttaa myös murtamaan tämmösiä vääristyneitä käsityksiä kirjottamisesta. Oon muun muassa ite joutunu opettelemaan ajatusten kääntämistä toisinaan siihen, että se kirjoittaminen on vaan työtehtävä siinä missä mikä tahansa muukin.

Ite oon tän säännöllisen ja ns. automatisoituneen rutiininomaisen kirjoittamisen huomannu ihan avainkysymykseksi siinä, että saa tutkielmaa konkreettisesti vietyä eteenpäin. Ja oon sitte huomannu senkin, että jos jää päiviä väliin, jolloin ei kirjoita, ilman että on vapaapäivää suunnitellu, niin vertaisin sitä esim. salilla käyntiin. Että kun siitä omasta rutiinista poikkeaa ja ei meekään salille, niin päivä päivältä on helpompi jättää menemättä ja kohta onkin muodostunu kynnyks lähteä ollenkaan.

Tarkennetaan nyt vielä tässä välissä, että tarkoitan kirjottamisella siis tekstiä missä tahansa muodossa, enkä vaan kirjoitusprosessin viimeisenä vaiheena valmiin tekstin tuottamisena. Ja nää tekstit voi siis olla ihan vaikka muistiinpanoja ja hajatelmiä, joita mieleen tulee, mutta pyrin ite päivittäin kirjottamaan jotakin, kirjoitan mä sitten kirjoituspäiväkirjaan käsin tai puhelimen muistioon. Oon pyrkiny neutralisoimaan kirjottamisen siten, että esim. kävelyllä, jos mieleen tulee joku ajatus omaan tutkielmaan liittyen, niin kirjaan sen heti ylös. Ja useinhan ne ajatukset tuleekin mieleen silloin, ku tekee jotain ihan muuta, kun että istuu koneen ääressä Word-tiedosto auki.

Itse asiassa silloin kun oon liikkeessä, niin en kirjaa niitä näpyttäen tai ns. kirjoittamalla, vaan sanelemalla tavallaan ääniviestillä ittelleni. Tällöin saan äänitallenteen myös tekstimuotoon, jolloin saatan huomaamatta saada raakatekstiä tuotettua, kun sovellus muuttaa äänitallenteen tekstimuotoon, jota on sitten helpompi muokata ja jäsenellä ku pään sisäisiä ajatuksia. Eli puhun siis toisinaan itselleni ajatuksia ääneen siten, että tallennan ne ajatukset heti sen kummempaan niitä miettimättä, koska kirjoittamalla saatan joskus vahingossa typistää ja pelkistää niitä ajatuksia, kun alan miettiä, että mitenkä nyt tän asian muotoilen.

Svinhufvudin kolme periaatetta tuohon kirjottamisen automatisoitumiseen onkin, että 1) pyri kirjoittamaan säännöllisesti ja jopa päivittäin, 2) aloita se kirjottaminen nyt saman tien, vaikka et tietäis, mitä oot ees kirjottamassa ja 3) varaa viikosta säännöllisesti aikaa noita kirjoittamisen tuokioita varten, vaikka ne hetket ois lyhyitä. Eli

tärkeää on tehdä kirjoittamisesta rutiini ja automatisoida se toimintana mielentilasta ja vireydestä riippumatta, jolloin me voidaan kirjoittaa, vaikka ei etukäteen tiedettäis, mistä kirjoitettais. Toki tää auttaa myös tyhjänpaperin kammoon, kun säännöllinen kirjoittaminen madaltaa sitä kirjoittamisen kynnyistä ja ylläpitää itsessään vireyttä, jolloin tuloksena ollaan tuotteliaampia kirjoittajia, mikä sitte vähentää ahdistusta.

Ensimmäisessä jaksossa esittelin viikko- ja päiväsuunnitelmien tekemistä, ja siten kun ne on karkeesti luotu, niin on hyvä pohtia, miten sitä konkreettista kirjottamista voi automatisoida. Eli hienoistakaan suunnitelmista ei oo mitään hyötyä, jos niitä ei lähde konkreettisesti toteuttamaan. Ja opinnäytetyön kirjoittamisen osalta tää tarkoittaa sitä, että ruvetaan kylmän viileesti ja konkreettisesti tuottamaan tekstiä, vaikka ei edes tarkalleen tietäis, mistä kirjottais. Tuossa aiemmin mainitsin kirjottamisen lämmittelystä ja se kannattaa pyrkiä muodostamaan rutiiniks, oli se kirjottaminen sitte helppoa tai vaikeeta. Ja tällä lämmittelyllä tarkoitan sitä, että kirjottamista ajatteluna vois verrata urheiluun, joka vaatii kestävyyttä. Siinä missä ennen urheilua venytellään ja lämmitellään lihaksia, jotta ne ei revähdä, vaan toimii optimaalisesti, niin myös kirjottamista tulis lämmitellä, jotta välttyään tämmösiltä mielen nyrjähdyksiltä ja loukkaantumisilta, mitkä sitte pahimmassa tapauksessa hidastaa meidän kirjottamista tai jopa pysäyttää sen.

Seuraavaksi mä esittelen kolme eri kirjoitustapaa, joita voi hyödyntää lämmittelyyn ja ns. ajatusten sieppaamisessa, oli ne ajatukset sitten keskeneräisiä tai valmiita. Eli miten konkreettisesti tuottaa tekstiä säännöllisesti, varsinkin sillon, jos ei tiedä, mistä kirjottais, ja näillä sitä kirjoittamista voi pyrkiä ottamaan osaksi omia opinnäytetyön kirjoitusprosessin rutiineja. Ensimmäisenä kerron hieman vapaasta kirjoittamisesta ja sen jälkeen siitä varioidusta kontrolloidusta vapaasta kirjoittamisesta. Ja lopuksi tuon esille, miten tuota vapaata kirjoittamista voi hyödyntää esimerkiksi kirjoitus- tai tämmösen opinnäytetyön päiväkirjassa. Suosittelen ehdottomasti kokeilemaan näitä kaikkia, jotta löytää itselle sopivan työkalun tai vähintäänkin tiedostaa, mikä ei ainakaan toimi.

[aikaleima] Alotetaan tästä vapaasta kirjottamisesta, josta puhutaan myös joskus ajatuksenvirta-kirjoittamisena tai tajunnanvirtana. Tää vapaa kirjoittaminen toimii, missä tahansa kirjoitusprosessin vaiheissa, vaikka säännöllisesti käytettynä onkin hyvin hyödyllinen esim. lämmittelyssä. Vapaan kirjoittamisen tavoitteena on kytkeä konkreettisesti kirjoittaminen osaksi ajatteluprosessia ja lisätä luottamusta siihen, että kirjoittaminen itsessään on toimiva työkalu omien ajatusten kehittämiseen, jolloin se on luonnollista ottaa osaksi omia kirjoitusrutiineja. Tän jakson lopussa ohjeistan tämmösen "study with me" -tyylisen "Kirjoita mun kanssa" vapaan kirjoittamisen yhteisharjoituksen.

Tavoitteena on itse vapaan kirjoituksen harjoitusta tehtäessä, että koko ajan tuotetaan tekstiä ennalta määritetty aika, ja siis ihan mitä tahansa tulee mieleen.

Suunnitelmallisuuden ja sisällön sijaan tässä korostuukin arvaamattomuus ja ennakkoimattomuus, kun mitään sääntöjä ei muutoin noudateta. Itse huomaan tätä harjoitusta tehdessä toisinaan, että mielessä ei muka meinaa pyöriä mitään järkevää, ja oonki sitte saattanu kirjoittaa paperille, että ”en tiä mitä kirjoitan tai tässä pöydällä on vesilasi ja muistilappuja jne.” Tämmönen vapaan kirjoittamisen harjoitus toimii parhaiten säännöllisesti tehtynä, koska se osottaa meille, että on ihan mahdollista kirjoittaa ilman mitään aiheuttajaa eikä mielikuvitusta tai luovuutta myöskään tarvita. Tällöin vapaa kirjoittaminen opettaa myös siihen, että meillä kirjoittajilla ajatukset tulevat tietyssä järjestyksessä eikä ne aina liity toisiinsa. Eli vapaan kirjoittamisen avulla voidaan päästä irti niistä vaatimuksista, odotuksista ja omista käsityksistä, joita meillä kirjoittamiseen saattaa liittyä, ja tässä on lupa nyt kirjoittaa sitä huonoa tekstiä, jollon ainakin itellä just kirjoittamiseen liittyvät odotukset madaltuu. Eli tää harjoitus madaltaa etenkin säännöllisesti tehtynä kirjoittamisen kynnyistä ja tyhjänpaperin kammoa.

Itellä tää vapaa kirjoittaminen on auttanu ymmärtämään, että kirjoittamisen ei tarvii olla mitenkään tunteita suuntaan tai toiseen herättävää, vaan on ihan neutraali arjen asia, kuten nyt vaikka nukkuminen tai hampaiden harjaus. Ja mä käytän tätä harjoitusta usein ajattelun lämmittelyssä tai sillon, jos kirjoitusprosessin aikana nousee kynnys syystä tai toisesta tuottaa tekstiä. Eli kun huomaan tuijottaneeni esim. hyvän tovin tyhjää ruutua tai alan jatkuvasti poistamaan kirjoittamiani sanoja, niin sitte teen esim. 10 min. vapaan kirjoittamisen harjoituksen.

Kun lähetään kirjoittamaan vapaasti, kannattaa ensin kuitenkin päättää, kuinka kauan aikoo kirjoittaa. Ja sen jälkeen, kun esim. ajastimen laittaa päälle, niin tärkeintä on se, että todella kirjoittaa koko ajan. Jos ei mitään muuta päivän tehtävää tule mieleen, niin kirjoittaa vaikka sitten sanoja, joita ympäristöstä tulee mieleen, kuten tuossa jo aiemminkin mainitsin. Ja tällä lailla varmastikin jotakin saa paperille aikaiseksi, kirjoittaa sitten käsin tai koneella.

Jos kuitenkin tuntuu, että itsensä pitää pakottaa tässä vapaassakin kirjoittamisessa alkuun tai saattaa jäädä haahuilemaan ja hiomaan oikeinkirjoitusta loputtomiin siten, ettei teksti etene, niin kokeilemisen arvoinen työkalu on myös tämmönen kuin ”The most dangerous writing app”. Ja sinänsä kirjoittaminen ei oo tässä vaarallista, vaan nimenomaan se, että jos ei kirjota, koska tuossa sovelluksessa, jota itse käytän myös verkkoselaimessa, voi itse ajastaa ajan, minkä verran tulee kirjoittamaan taukoamatta, ja vaarallisuus tulee siitä, että jos kirjoittamisen lopettaa, niin kirjoitettu teksti alkaa kadota. Eli tää sovellus ajaa siihen, että koko ajan pitää pysyä liikkeessä. Suosittelen, että jos tätä haluaa kokeilla, niin kannattaa aluksi kokeilla ajastaa lyhyt aika, ihan vaikka pari minuuttia ja sitte pikkuhiljaa alkaa pidentää sitä.

Jos tämmönen vaarallinen sovellus tuo liikaa paineita, mutta on vaikeuksia kirjoittaa kuitenkin luvan kanssa huonoa, hiomatonta ja tämmöstä kirjoitusvirheitä

sisältävää tekstiä, niin voi myös kokeilla sitä, että koneella kirjoitettuna muuttaa tekstin värin valkoseksi, jolloin ei heti näe, mitä paperille kirjoittaa, esim. niitä kirjoitusvirheitä, joita jäis sitte korjaamaan. Ja tällön katse ei myöskään jää aiemmin kirjoitettuun tekstiin kiinni, vaan voi olla helpompaa kirjoittaa tekstiä eteenpäin. Ja sitte kun vapaan kirjoittamisen aika on kulunu, niin muuttaakin tekstin mustaksi.

Jos nyt sitten tää valkosella tekstillä kirjoittaminenkin tuntuu vaikeelta, niin mahdollinen tapa vois myös olla piilottaa sitä omaa tekstiä zoomaamalla näyttöä ja tekstiä siten, että näkee vaan aina muutaman rivin. Eli näin ei näe aiempaa tekstiä, jollon ajatukset tulee ja menee, mutta on tallessa, kuten tuossa valkosen fontin kikassa, mutta sitte tässä zoomauksessa ei myöskään näe tyhjää paperia, koska se tyhjä paperi saattaa aiheuttaa sen, että kirjoittamisesta ahistuu tai tuntuu siltä, että ei oo saanu mitään aikaseks, vaikka harjotus ei ois ees lopussa.

Viimeisenä, mutta ei vähäisenä, on myös mahdollista kirjoittaa perinteisesti käsin, mikä on itse asiassa oma lemppari näistä. Tällön esim. Wordin oikolukuohjelma ei nosta esille silmään pistävästi kaikkia kirjoitusvirheitä ja myöhemmin voi sitte helpommin, vaikka korostuskynällä nostaa niitä tärkeimpiä huomiota esille, jos semmosia on tullu. Tai jos koneella kirjoittaminen on ittelle mieluisempi, niin kokeile sitte vaikka ottaa se oikolukuohjelma tätä harjotusta tehdessä pois päältä. Toki näe tekstin valkoseks muuttaminen, fontin zoomaaminen ja oikolukuohjelman pois ottaminen niin toimii ihan yleisesti tekstin työstämisessä.

Tuossa puhuin aiemmin, että tässä kirjoittamisen tekniikassa saa ihan luvan kanssa kirjoittaa huonoa tekstiä, eikä sitä tekstiä tarvii näyttää kenellekään. Ja mahdollistahan on myös se, että päättää jo ennen kirjoittamista, ettei aio itsekään lukea sitä kirjoitettua tekstiä koskaan, vaan harjoitus toimis vaan lämmittelynä. Myönnän, että oon ollu ite aluksi tän vapaan kirjoittamisen suhteen skeptinen, koska jotenkin sitä ajatteli, että eihän mulla nyt oo tämmöseen ns. turhaan kirjoitteluun aikaa. Sitä kun sitten kokeili, niin huomasi, että joo jonkin verran varmaan semmosta näennäisesti turhaa ajatusta paperille muodostuu, mutta kun sitä omaa ajattelua tekee näkyväksi, niin sitten siellä välissä on myös niitä helmiä, joita voi just vaikka yliviiivaustussilla korostaa. Ja puhun nyt siis sellasista helmistä, jotka auttaa siinä tekstin työstämisessä eteenpäin ja näin jälkeensä ajateltuna on niitä suuria oivalluksia. Omalla kohalla näe oivallukset on joskus saattanu liittyä asiasisältöön tai sillä lailla ideointiin, mutta myös ihan siihen oman kirjoitusprosessin sanallistamiseen ja selkeyttämiseen, että mitäs mun seuraavaks pitää tehdä. Eli se on ittellä semmosta ääneen ajattelua, mikä konkretisoi niitä ajatuksia.

Lisäks omassa kirjoittamisessa oon huomannu sen, että jos on ollu semmonen aikaansaamaton olo, niin vapaan kirjoittamisen avulla on sitte saanu buustattua sitä omaa onnistumista, että hei mähän kirjoitinkin sivun tekstiä ja osaan kirjoittaa ja pystyn tähän. Siis myös silloin on tullu tää fiilis, vaikka ois suurimman osan asiasta

kirjoittanu ns. jotakin höpöhöpöä aiheeseen nähden. Mutta tää pieni buustaus on ollu kuitenkin sitten loppupelissä se iso sysäys, joka on edesauttanu siihen, että oon tarttunu muuhunkin tekemiseen ja jotenkin semmosen tekemisen kipinän saanu syttymään.

[aikaleima] Otetaan sitten toisena tarkasteluun tää kontrolloitu vapaa kirjoittaminen, koska se on jokseenkin kytköksissä tuohon vapaaseen kirjoittamiseen, kuten nimestäkin kuulee. Ainoostaan tää kontrolloitu vapaa kirjoittaminen eroaa täysin vapaasta kirjoittamisesta siinä, että missä vapaan kirjoittamisen osalta tavoitteena oli kirjottaa vaan tietty aika keskeytyksettä, mitä mieleen tulee, niin tässä kontrolloidussa versiossa tavoitteena on kirjottaa tietty aika ennalta päätetystä aiheesta. Eli aihe päätetään, mutta muutoin siitä kirjoitetaan vapaan kirjoittamisen periaatteella. Ja sitä omaa kirjoittamista kuitenkin tarkkaillaan tuon vapaan kirjoittamisen aikana siten, että jos huomaa poikkeavansa päätetystä aiheesta, niin sen luokse sitten hellävaraisesti itseä ohjataan.

Siinä missä vapaa kirjoittaminen vapauttaa kokonaan odotuksista, niin kontrolloitu vapaa kirjoittaminen vapauttaa paineista, vaikka työstetäänkin jotakin tiettyä aiheetta. Esimerkis opinnäytetyön kirjoittamisen osalta kontrolloitua vapaata kirjoittamista vois kokeilla siten, että vaikka valitsee jonkin omassa työssä olevan käsitteen josta lähtee kirjoittamaan vapaan kirjoittamisen taktiikalla. Mulla käsitteenä on voinu olla vaikka "kirjoitusprosessi" ja sitte siitä käsitteestä on alkanu kirjottamaan mitä vaan ittellä mieleen tulee. Ittellä kirjottaminen on yleensä lähteny siitä, että oon kuvaillu tässä tapauksessa tuota kirjoitusprosessia käsitteenä ja sitä, mitä tiän siitä etukäteen, ja sit sen jälkeen, kun en oo enää keksiny mitään, niin oon alkanu kirjaamaan siihen liittyviä tuntemuksia tai esimerkiks kysymyksiä, joihin en tiedä vastausta tai haluan saada vastauksen. Ja oon myös löytäny itteni kirjottamasta ihan niinku työohjeita ittelleni siihen, että mistä ja miten lähden etsimään tietoa siitä kirjoitusprosessin käsitteestä tai keltä voisין kysyä aiheesta.

Ja tätä kontrolloitua vapaata kirjoittamista voidaankin käyttää hyvin esim. ideointiin tai vaikean asian tai tilanteen työstämiseen. Tärkeintä on kuitenkin tässäkin se itse kirjoittaminen ja jatkuva liikkeessä oleminen. Oman kokemuksen myötä tämmönen säännöllinen kontrolloitu vapaa kirjoittaminen on alkanu myös vaikuttamaan muuhunkin kirjoittamiseen, ja mm. on edesauttaa ihan ensimmäisen tekstiversion tekemistä tutkielmasta, jossa ei vielä tarvitse välittää oikeinkirjoituksesta.

[aikaleima] Viimeisenä tän podcast-jakson kirjoittamisen automatisoimisen tekniikkana esittelen kirjoitus- tai kirjoittamispäiväkirjaa, joka voidaan rajata esim. tutkimuspäiväkirjaksi tai opinnäytetyöpäiväkirjaksi. Ja tämmönen opinnäytetyöpäiväkirja toimii apuvälineenä oman työn seuraamisessa ja edistämisessä. Eli tämmönen päiväkirjamainen kirjoittaminen toimii niemenomaan tekstin tuottamisen tukena, mutta mitään yhtä mallia tän tekemiseen ei oo. Lähtökohtana on kuitenkin se, että sinne

päiväkirjaan voi kirjoittaa milloin vain ja mitä vain, vaikka sitte "Rakas päiväkirja"-tyylisesti. Usein saatetaan raportoida jälkeenpäin tehdystä työstä, mutta toisaalta tämän raportointimuotoinen päiväkirjatapa voi olla myös lannistava, jos päivän aikana ei oo saanu mitään raportoimisen arvosta aikaseks tai tämmösiä päiviä alkaa kertymään enemmän, että aiemmilta päiviltä ei oo mitään mistä kirjottaa. Kirjoittamispäiväkirja toimiiki paikkana, jossa sitä kirjoitustyön sisältöä voi pohtia itsellensä, ja jos ei tiedä, mitä ja mistä kirjottais, niin voi vaikka kokeilla noita aiempia vapaan kirjoittamisen harjoituksia päivittäin sinne päiväkirjaan. Ite tosiaan kirjoitan tämmöstä kirjoittamispäiväkirjaa ja teen vapaan kirjoittamisen harjoituksia usein päivän alussa sinne, tai aina sillon, jos iskee kirjoittamisen jumi. Eli kirjoittaminen sinne ei tapahdu vaan päivän lopussa, vaan sinne voi oksentaa kaikki ajatuksen ja tunteet missä vaiheessa vaan.

Mä ite vertaisin tämmöstä kirjoituspäiväkirjaa ns. ajatuseulaan. Ja ne keille Harry Potter -sarja ei oo tuttu, niin ajatuseula on tosiaan tämän astia, jonne voi tallentaa muistoja vetämällä niitä muistojen säikeitä taikasauvalla suoraan mielestä. Ja tämmöseen ajatuseulaan ajatusten valuttaminen keventää mieltä ja valutettuja ajatuksia voi tarkastella itse tai joku toinen myöhemmin. Eli ajatuseulassa olevia muistoja katsellaan niin ikään kuvanauhana kolmannen persoonan näkökulmasta, mikä mahdollistaa ajatusten tarkastelun monipuolisemmista näkökulmista. Mä oon joskus omien ystävien kanssa pohtinu, että oispa tämän ajatuseula, jotta sais mielen surinat jotenkin näkyviksi ja konkreettisiksi ja pois mielestä, jotta niihin sais etäisyyttä ja niitä ois helpompi tarkastella ja jäsenellä. Ja aikani tätä pohdittua muistan ajatelleeni, että niinpä tietenkkin, onhan meillä olemassa tämän ajatuseulan korvike, kuten kirjoittaminen yhteen paikkaan, esimerkiks kirjoituspäiväkirjan muodossa.

Ja on ihan ok, jos tämän kirjoituspäiväkirjan muoto muuttuu sen kirjoitusprosessin aikana, ja ainakin ittellä näin on käyny. Aluksi päätin kirjoittaa päivittäin omia tuntemuksia, vaikka sitten vaan yhen virkkeen päivässä, että "kirjoittaminen takkuu". No sitte pikkuhiljaa aloin tekemään päiväkirjaan vapaan kirjoittamisen harjoituksia ja jaksossa 1 esittelemiäni päivän tai viikon tehtävälisteriä. Nytemmin huomaan, että päiväkirjaan kirjoitan kaiken, mitä mieleen tulee. Ja saatan kirjoittaa muistiinpanoja lähteistä tai tehdä ajatuskarttoja ja luoda tekstin rakennetta jne. Eli mulla tää kirjoituspäiväkirja kulkee aina mukana ja itse tekstiä työstäessä helposti saatavilla tai jopa auki, koska näin ne omat hajatelmät, eli hajanaiset ajatelmät, on helppoa tallentaa samaan paikkaan nopeesti. Lisäks mä käyn monesti tätä kirjoituspäiväkirjaa läpi erilaisten korostuskynien ja pienten muistilappujen kanssa, joilla saan jälkeen päin tehtyä omista tärkeistä ajatuksistani helposti silmäiltäviä. Eli tällä lailla mä saan kaikki kyseiseen kirjoitusprosessiin liittyvät ajatukset samojen kansien väliin. Ja tärkeää itselle tällaisessa päiväkirjassa on myös se, että päiväkirja konkreettisesti, kynä mukaan lukien, on miellyttävä, jolloin niihin tekee mieli tarttua, vaikka ei sen suurempaa asiaa

olisikaan. Ja kirjoituspäiväkirjaa kannattaa ajatella myös paikkana, jonne on lupa kirjoittaa sitä huonoa tekstiä ja huonolla käsialalla tai sitten sitä kaunista tekstausta, jos se motivoi. Oma kirjoituspäiväkirjaa tarkastellessa huomaan sen kyllä olevan täynnä harakanvarpaita, koska joskus tajusin, että se on paikka, jossa mun ei tarvi yrittää esittää kenellekään mitään tai suorittaa yhtään mitään. Ja mä nykyään nautin siitä, että mulla on yks paikka, jossa nään ittestäni tämmösen ns. viilaamattoman puolen.

Svinhufvudin mukaan kirjoituspäiväkirja voikin muuttua suunnittelun työkaluksi ja kirjoitustyöhön liittyviksi muistiinpanoiksi, kuten huomaan itsellenikin käyneen. Ja lisäksi hänen mukaansa kirjoittamispäiväkirja voi muuttua myös ensimmäiseksi versioksi tekstistä, kuten opinnäytetyöstä, eli kirjoittaminen siihen on itsessään opinnäytetyön työstämistä. Ja ite oon huomannu just tän, että päiväkirjan muodossa konkretisoituu se kirjoitusprosessi, ja mm. se, että kirjoittaminen on ajattelua, eikä tarkoita vaan valmista tekstiä, vaan että kirjoittaminen on myös ajattelun työkalu, ja se oma ajatuseula.

Ite kerroin aiemmin tuossa siitä, että tykkään kirjoittaa kirjoituspäiväkirjaa perinteisesti kynällä paperille, mutta jos koneella kirjoittaminen on sulle se mieluisampi tapa, niin toki kirjoituspäiväkirjan kirjoittaminen onnistuu sähköisestikin. Ja sähköisesti kirjoitettuna voi myös kokeilla tulostaa halutessaan tekstiä jossain vaiheessa, jolloin niitä voi tarkastella kokonaisuutena paremmin, ja esim. yliviivaustussilla nostaa esille tärkeimpiä havaintoja ja kynällä piirtää nuolia asiayhteyksien välille nopeestikin. Tämmösen päiväkirjan kautta ajatusten työstäminen voi kuulostaa ja toki ollakin työlästä, mutta yleensä jo kirjoitettua tekstiä on kuitenkin helpompi työstää kuin tyhjää paperia tai ajatuksia pelkästään omassa mielessä. Eli kirjoituspäiväkirjan avulla voi myös työstää itse kirjoittamisen ongelmia kirjoittamalla niistä, koska kun niistä ongelmista kirjoittaa analyttisesti tai vapaammin, niin saattaakin huomata, että ne ei oo kaan enää ongelmia. Eli niihin omiin ajatuksiin ja kirjoittamisen ongelmiin saa etäisyyttä, jolloin niitä on helpompi käsitellä ja suhteuttaa myös ulkopuolisen silmin.

Tässä jaksossa käsiteltiin sitä, mitä tarkoitetaan, kun kirjoittamisesta puhutaan ajatteluna ja miten kirjoittamiselle voi luoda rutiineja. Eli miksi semmonen säännöllinen tekstin tuottaminen ja kirjoittamisen ylläpitäminen on tärkeää, jotta opinnäytetyö joskus valmistuu ja voidaan ennaltaehkäistä kirjoittamiseen liittyviä haasteita. No mitä opimme? Ainakin sen, että hienoista suunnitelmista ja tavoitteista ei oo kauheesti hyötyä, jos sitä itse konkreettista kirjoittamista ei tapahdu. Eli hyvätkin suunnitelmat voi vesittyä, jos ei tartu toimeen. Aloittamisen vaikeutta tai kirjoittamisen esteitä voi pyrkiä ennaltaehkäisemään sillä, että pyrkii tekemään kirjoittamisesta säännöllistä ja osan arjen rutiineja. Eli kun konkreettiselle kirjoittamiselle varataan säännöllisesti aikaa, niin se arkipäiväistyy, jolloin kirjoittamisen kynnys madaltuu ja työ etenee konkreettisesti pikkuhiljaa.

Lisäksi kirjoitusprosessin aikana on lupa kirjoittaa ns. huonoa tekstiä, jossa on kirjoitusvirheitä ja joka ei ole aina jäsenneltyä. Kirjoitusprosessi ja ajatteluprosessi ei tarkoita samoja asioita, vaikka ne toimiikin rinnakkain, eikä konkreettisesti kirjoittaminen tarkoita pelkästään tekstin lopputulosta, vaan kirjoittaminen voi näyttää monenlaiselta. Kirjoittamista kannattaa lämmitellä, niin ku mitä tahansa pitkäjänteisyyttä vaativaa urheilusuoritusta. Ja tavaks voi ottaa esimerkiksi sen, että kirjoittaa joka päivä jotakin vapaan tai kontrolloidun vapaan kirjoittamisen tekniikalla. Myös opinnäytetyöpäiväkirjan pitämistä kannattaa harkita, sillä se toimii mainiosti ajattelun työkaluna ja siitä voi olla yllättävän paljonkin hyötyä työn eri vaiheissa.

Eli jaksossa käsiteltiin sitä, että yks hyvinkin oleellinen seikka tehokkaaseen ja tuotteliaaseen kirjoittamiseen on se, että kirjoittamisesta pystyy tekemään rutiineja, koska niitä ei yleensä tarvii miettiä kovinkaan paljon tai kauaa, vaan niitä tekee vauhtomasti. Eli mitä vähemmän me joudutaan tekemään valintoja sen suhteen, että kirjoitetaanko tänään opinnäytetyötä vai ei, niin sitä enemmän meille jää energiaa itse kirjoittamiseen.

OUTRO: [musiikki alkaa] Minä olen Anna Jokelainen, ja tämä on "Kirjoita, kirjoita, kirjoita" -podcast. Kiitos kun kuuntelit. Jos haluat lukea jakson aiheista lisää, niin voit tutustua niihin jakson kuvauksen yhteydestä löytyvistä lähteistä. Jos pidit tästä jaksosta ja ammattikorkeakoulun opinnäytetyön kirjoittamiseen liittyvät aiheet muutoin kiinnostavat, niin muista kuunnella myös muut sarjan jaksot. **[musiikki päättyy]**

Kirjoita mun kanssa -HARJOITUS: [tauko] Tästä alkaa Kirjoita mun kanssa -harjoitus. **[tauko]**

No niin nyt sitten seuraavaksi sulla on mahdollisuus kirjottaa mun kanssa yhdessä tällä lailla "study with me" -tyylisesti. Ja ajatushan tässä on se, että ainaki ite koen yksin kirjottamisen tylsänä, niin kokeillaan nyt sitten kirjottaa näin etänä yhdessä. Mä siis kirjoitan sun kanssa samaan aikaan ja varmaan kuuletkin mun näppäimistön nakutuksen täältä. Ja siis toki tässä ei nyt samaa tekstiä kirjoiteta yhdessä, vaan mulla on täällä oma teksti, jota pitäis tuottaa ja sulla siellä oma. Ja ainakin itse myönnän, että yksin jää helposti haahuilemaan, niin aattelin nyt täällä sun kaverina kirjottaa. Jaksossa esittelin vapaan kirjottamisen ja kontrolloidun vapaan kirjoittamisen menetelmän ja nyt ajatuksena onkin, että valitset näistä toisen ja mä valitsen kanssa toisen ja laitan kellon hälyyttämään 10 minuutin päähän. Sun ei siis tarvii tässä vaiheessa kattoo kelloa ollenkaan tms. vaan, nyt on hyvä hetki laittaa puhelin tms. häiriötekijät syrjään.

Eli nyt valmistaudu siis siihen, Svinhufvudin vinkkien mukaan kohta kirjoitetaan, ja ota kynä ja paperi esille tai kone, pääasia, että jonkun kirjoituslupustan nyt kuitenkin valitset. Ja minä oon sun puolesta päättänyt, että kirjoitetaan tosiaan se 10 min. Sulle jää

nyt vaan päättää kirjotatko vapaata kirjottamista vai jostain aiheesta kontrolloidulla tyylillä.

Jos valitset vapaan kirjottamisen, niin tosiaan lähe kirjottamaan ihan mitä tahansa mieleen tulee, vaikka siitä onko sulla nälkä tai mitä söisti tai mitä esineitä sun ympärillä on jne. ja anna niiden ajatusten haahuilla, eli voit vaihtaa lennosta ajatuksesta toiseen. Jos sitten päättää kirjoittaa kontrolloitua vapaata kirjottamista, niin valitse sitten aihe etukäteen, josta kirjat. Esimerkiksi mä aion kirjoittaa koneella kontrolloidusti vapaan kirjottamisen taktiikalla siitä, että mitä ajatuksia mulle tulee mieleen mun sivututkielman pohdintaan tavoitteiden täytymisestä sisällön näkökulmasta.

Pääasia on kohta, kun laitan ton kellon käyntiin, että pidät käden koko ajan liikkeessä riippumatta siitä, millä kirjat tai kirjatko puhtaasti vapaasti vai kontrolloidusti. Ja et ollenkaan poista tekstistä mitään tai muokkaa sitä kirjottamista, ees niitä kirjoitusvirheitä. Eli kirjata, kirjata, kirjata äläkä niinkään ajattele tai oo looginen. Mä kerron kyllä sitten, kun aika alkaa ja päättyy. Pysäytäppä tässä vaiheessa tää tallenne, jos et oo vielä saanu välineitä esille, koska nyt mennään. **[tauko]** Eli än yy tee nyt ja kello käy.

[10 min "Kirjoita mun kanssa" -harjoitus]

Ja nyt soi kello. Sain ite kirjoitettua xx sivua ja en kyllä ollenkaan ns. valmista tekstiä, mutta tuolla ajatusten seassa on pari hyvää pointtia, joita varmaan seuraavaks täytyy ruveta hiomaan ja muokkaamaan. Tässä vaiheessa voit itse kans pohtia, että miltä tuntu ja voisitko soveltaa tätä vapaata tai kontrolloitua vapaata kirjottamista oman opinnäytetyön työstämisessä. Kannattaa lisäksi pohtia sitä, voisko tämmösestä etänä yhdessä kirjoittamisesta olla hyötyä tai auttaako ns. yleisesti se, että tietää, että joku muukin kirjoittaa samaan aikaan? Oisko sulla joku kaveri, jonka kanssa voisitte yhdessä kirjoittaa omia tekstejänne?

[tauko] Tähän päättyy Kirjoita mun kanssa -harjoitus.

LIITE 3

(Podcast AMK-opinnäytetyön kirjoittajille, kesto n. 40 min + 15 min)

Jakso 3: Miten kirjoittamisen haasteista selviää?

INTRO: [musiikki alkaa] Moikka! Mä oon Anna Jokelainen Jyväskylän yliopistosta, ja sä kuuntelet parhaillasi "Kirjoita, kirjoita, kirjoita" -podcastia. Tää sarja sisältää kolme jaksoa, joissa käsitellään kirjoittamisen edistämistä tekstin tuottamisen lähtökohdista ja annetaan siihen konkreettisia esimerkkejä pääasiassa ammattikorkeakoulun opinnäytetyön näkökulmasta. Toki ajatukset ovat sovellettavissa myös muiden pidempien tekstien tuottamiseen. Tää podcast on itse asiassa tuotettu osana mun suomen kielen syventävien opintojen sivututkielmaa, ja jakson esimerkit pohjautuu omiin kokemuksiini sen kirjoittamisesta. Lisäksi työskentelen ammattikorkeakoulussa viestinnän ja kirjoittamisen opettajana. Sen takia tää podcast sisältää myös sellaisia opettajan näkökulmia opinnäytetyön kirjoittamiseen. Itse asiassa aloin tekemään tätä podcastia, koska opettajana olin havainnu, että tämmöstä tukea nimenomaan opinnäytetyön tekstin tuottamiseen tarvitaan. Vaikka tarkoituksena tässä podcastissa on antaa konkreettisia vinkkejä, niin lähteitäkin on käytetty, ja niihin voit halutessasi tutustua jakson kuvauksen yhteydestä löytyvän lähdeluettelon avulla. **[musiikki päättyy]**

Tässä jaksossa käsittelen sitä, **miten kirjoittamisen haasteista selviää**. Jaksossa lähdetään liikkeelle siitä, mistä johtuu, että kirjoittaminen tuottaa toisinaan haasteita, vaikka niitä ois pyrkiny ennaltaehkäsemään ja mitä silloin kannattaa tehdä. Tän taustaksi esittelen, että millaisia käsityksiä meillä voi olla kirjoittamisesta ja miten muiden odotukset meistä kirjoittajina voi aiheuttaa tekstin tuottamisen esteitä, ja toisaalta millaisia kirjoittamiseen liittyviä myyttejä, eli ns. vääristyneitä käsityksiä meille on saatanu syntyä. Lopuksi käsittelen sitä, miten kirjoittamisessa pääsee alkuun, jos ei tiedä, mitä kirjoittaa tai jos tietää mitä pitäisi kirjoittaa, mutta opinnäytetyön kirjoittamisen haasteita aiheuttaa yleisesti aikaansaamattomuus. Eli lopuks esitellään kirjoittamisen erilaisia tapoja.

Aiemmissa jaksoissa on tarkasteltu kirjoittamista siitä näkökulmasta, miten konkreettista kirjoittamista kannattaisi pyrkiä automatisoimaan, jotta välttyttäisiin kirjoittamiseen liittyviltä ongelmilta, kuten tyhjän paperin kammolta. Vaikka näitä kirjoittamisen haasteita kuinka pyrkis ennakoimaan, niin välillä se kirjoittaminen kuitenkin takkuaa ja tuottaa ongelmia. Mutta lohdullista on kuitenkin se, että se on ihan normaalia ja osa itse kirjoitusprosessia, koska kirjoittaminen on ongelmanratkaisua. Ja kirjoittaminen tuottaa siis ihan ammattilaisillekin haasteita aika ajoin, mutta ehkä harvemmin niistä puhutaan, jolloin saattaa tulla sellanen olo, että tässä nyt vaan

kamppailee ite näiden asioiden kanssa. Tärkeätä kuitenkin on se, että löytäis itsellensä sopivia työkaluja noiden haasteiden ylitse pääsemiseen, koska kirjoittajina ollaan erilaisia, jolloin mitään yhtä toimivaa mallia ei oo.

Ennen ku jatketaan, niin sen vielä haluan sanoa, että koska taukojen pitäminen ja liikkuminen tunnetusti parantaa muun muassa oppimista, niin suosittelen lämpimästi, että kun kuuntelet tätä jaksoa, niin lähet käymään esimerkiks kävelyllä. Koska yhä useemmin istutaan ruudun äärellä pitkiä aikoja, niin kannustan vähintäänkin, että nouse läppäris tai mahdollisen muun laitteen äärestä muualle kuuntelemaan tätä jaksoa ja kokeilet pyöritellä vaikka vähän olkapäitä ja venytellä.

Alotetaan siitä, että tarkastellaan ensin hieman sitä, minkälaisia käsityksiä meillä kirjottamiseen yleensä liittyy. Englantilaisen kirjoittamisen tutkijan Ivaničin mukaan kirjoittamiseen liittyvät käsitykset voidaan jakaa kuuteen osa-alueeseen, jotka on 1) taito, 2) luovuus, 3) prosessi, 4) tekstilajin tuottaminen, 5) sosiaalinen toiminta ja 6) sosiopoliittinen toiminta.

Silloin kun kirjoittaminen käsitetään taitona, niin fokus on lopputuloksessa ja ajatellaan, että tekstit kirjoitetaan yhdeltä istumalta. Moni varmaan voi samaistua siihen, että tämmöstä käsitystä on mm. luonu koulumaailma. No sitten jos kirjoittaminen käsitetään luovuutena, niin fokus on sisällössä ja tyyliässä, ja arvostetaan sitä, että kirjoittajan oma ääni kuuluu tekstistä. Tämmöstä käsitystä usein arvostetaan mm. kaunokirjallisissa teksteissä.

Jos kirjoittaminen käsitetään prosessina, niin fokus on niissä työvaiheissa, joita kirjoittaja käy läpi tekstin valmistumisen aikana, ja tähän liittyy näkemys siitä, että kirjoittaminen voi kestää eikä tekstiä kirjoiteta yhdeltä istumalta. Sitte kun kirjoittaminen käsitetään tekstilajin tuottamisena, niin fokus on tekstilajin vaatimuksissa ja tekstin tuottaminen vaatii aiempiin teksteihin tutustumista ja niiden analysoimista.

Kun kirjoittaminen käsitetään sosiaalisena toimintana, niin siinä sitten yhdistyy nää kaikki aiemmat käsitykset, kun näkökulma on siinä, että sosiaaliset odotukset ja toimintatavat liittyy vahvasti kirjoittamisen tavoitehakuiseen toimintaan. Eli sosiaalisten odotusten näkökulmasta kirjoittajan tulee hallita kirjoittamisen taito, luovuus, prosessi ja tekstilajin tuottaminen.

Ja kun me puhutaan opinnäytetyöstä ja etenkin siihen liittyivistä akateemisista tekstitaidoista, niin kirjoittamisen käsityksistä tää on vahvasti sidoksissa tuohon sosiaaliseen toimintaan, sillä opinnäytetyön kirjoittaminen on tavoitteellista toimintaa ja siihen liittyy sosiaalisia odotuksia ja toimintatapoja, ja niin ku tietyn yhteisön kirjoituskulttuuri, eli käsitykset kirjoittamisesta, johon vaikuttaa se, mitkä on kyseisen yhteisön tavat ja arvostukset kirjoittamisen suhteen. Opinnäytetyön osalta voidaan tämmösinä laajempina konteksteina nähdä ammattikorkeakoulun ja työelämän yhteisö. Ammattikorkeakoulun yhteisön tapoina opinnäytetyön tuottamiseen liittyy tietty

tutkimuksellinen menetelmä ja pitkäaikainen kirjoitusprosessi sekä tekstilajin vaatimuksina mm. tietty rakenne ja lähteiden käyttö, koska tarkoituksena on tuottaa uutta tietoa tai vähintäänkin uusi näkökulma jo olemassa olevaan tietoon. Lisäksi itse prosessi vaatii vuorovaikutusta, kun omaa opinnäytetyötä tarkastellaan yhdessä ohjaajan kanssa ja siihen saadaan palautetta. Työelämän näkökulmasta tulee sitte tuntea sen oman ammattialan tapoja.

Kirjoittamisen käsityksenä sosiopoliittinen toiminta on hyvinkin sama kuin tuossa sosiaalisen toiminnan käsityksessä, mutta fokus tässä on vallan näkökulmassa. Eli esimerkiksi opinnäytetyön kirjoittamisen näkökulmasta opinnäytetyön kirjoittajalla on valtaa rajata aihetta ja toteuttaa tutkimusta ja sitä kautta vaikuttaa, mutta samalla valtarakenteissa mm. opinnäytetyön prosessin hallinta ja tietty muoto ja tekstilajin vaatimukset hallitsee kirjoittajaa. Voi olla, että tunnistatkin itsesi jostakin tai jostakin näistä käsityksistä. Ja se, miten jokainen meistä käsittää kirjoittamisen niin riippuu ihan siitä, miten me ollaan opittu ja miten meitä on opetettu käsittämään se.

Koska tekstilajina ja prosessina opinnäytetyö on uusi asia, jos sellaista ei ole aiemmin tehnyt, niin sen kirjoittamiseen liittyy usein haasteita, kun niitä uusia toimintatapoja harjoitellaan. Ja vaikka olisikin tehnyt aiemmin opinnäytetyön, niin se kirjoitusprosessi on hyvin erilainen, kun aiemmalla kerralla, koska kyseessä on uusi tutkimusaihe eli uusi ongelma, jota ratkastaan. Toki myös elämäntilanne voi olla erilainen kuin aiemmalla kirjoituskerralla.

Ja ite kyllä allekirjotan tän täysin. Myönnän, että aattelin nyt tätä tutkielmaa aloittaessa, et tää ei varmaan vaadi kauheesti ponnisteluja, kun oon jo aiemmin mm. gradun tehnyt, mutta olin kyllä täysin väärässä. Lisäksi siinä, missä viime kerralla olin täysipäiväisesti opiskelija, niin nyt teenkin opintoja täyspäiväisten töiden ohessa, joten oon joutunut priorisoimaan ja hyväksymään, että kaikkeen en voi antaa ittestäni 100 % vaikka haluaisin.

Haasteita opinnäytetyön kirjoittamisen kanssa voi luoda myös omat ennakkoletukset siitä, että mitä se opinnäytetyön kirjoittaminen oikein on. Jotkut voi ajatella opinnäytetyön kirjoittamisen laajempaan oppimistehtävänä muiden oppimistehtävien joukossa, mutta usein opinnäytetyö nähdään tarinallisesti jonkin myytin kautta, kun se on uusi asia, jota ei oo tehnyt aiemmin ja josta on vaan kuullu huhuja. Opinnäytetyön kirjoittamiseen liittyviä myyttejä voi olla, että opinnäytetyötä verrataan lapsen synnytykseen, suureen seikkailuun tai viimeiseen tuomioon. Tällaisiin myyttisesti nähtyihin opinnäytetöihin liittyy vahvasti aloittamisen ja tekemisen kynnyks, ja oma ennakkokäsitys voi olla sekin, että opinnäytetyön tekeminen ei saa tai voi olla mukavaa, jolloin tulee välttelyä toimeen tarttumista.

Yleisesti kirjoittamiseen voi liittyä kirjoittajan sisäisiä ja vahingollisia kirjoittamisen käsityksiä, mitkä on niin ikään vääristäny sitä, mitä kirjoittaminen. Näitä vääristyneitä käsityksiä voi olla esim. että: 1) kirjoittamisen aloittaminen on aina vaikeaa ja

kirjoittaa voi vasta, kun kirjoittamiseen on varattavissa yhtäjaksoinen pitkä aika, 2) kirjoittamisen motivaatiota tulee odottaa ja kirjoittaminen aloitetaan vasta, kun sopiva mielentila ja inspiraatio siihen löytyy, 3) teksti tulee saada heti valmiiksi ja kirjoittaa yhdeltä istumalta tai 4) hyväksi kirjoittajaksi synnyttään, eli muut osaavat kirjoittaa, mutta minä en, eikä keskeneräistä tekstiä tule näyttää muille. Toki näistä vääristyneistä käsityksistä heränneet tunteet on aitoja ja oikeita, mutta ei koko totuus.

Tuota ensimmäistä käsitystä, että ” kirjoittamisen aloittaminen on aina vaikeaa ja kirjoittaa voi vasta, kun kirjoittamiseen on varattavissa yhtäjaksoinen pitkä aika” tarkasteltiin jo hieman jaksoissa 1 ja 2. Eli siellä kirjoittamisen aloittamisen vaikeutta ajankäytön näkökulmasta purettiin sillä, että tärkeää ei niinkään oo se, että kirjoittaa maratonina kerralla aina pitkiä jaksoja, vaan mieluummin vähän joka päivä. Osittain tähän liittyy nuo vääristyneet käsitykset siitä, että pitäis odottaa sopivaa mielentilaa ja inspiraatiota kirjoittamiselle ja että teksti pitäis saada yhdeltä istumalta valmiiksi. Mutta kirjoittamisen säännöllisyys ja rutinoituminenhan oli niitä keinoja ns. automatisoida sitä tekstin tuottamista, jolloin kirjoittaminen ei oo vireydestä kiinni. Sitte ei myöskään tuu samalla tavalla sitä ahmimisreaktiota, että kerralla kirjetetaan hulluna ja sitten sen jälkeen paastotaan pidempään ennen ku tartutaan toimeen. Ite huomaan et tämmösen ahmimisen seurauksena rupeen jo etukäteen myös välttelemään ja lykkäämään kirjottamista.

No koska me ollaan ns. jatkuvasti valmiiden tekstien ympäröimänä, niin ei oo mikään ihme, jos itelle on muodostunu semmonen vääristynyt käsitys, että kaikki muut osaa kirjoittaa, mutta ite ei. Eli me nähään päivittäin niitä ns. julkaistuja tekstejä, kuten sähköpostiviestejä, uutisia ja artikkeleita, kirjoja, työkavereiden raporttia ja opiskelutovereiden oppimistehtäviä, jolloin saatetaan unohtaa, että niidenkin tekstien taustalla on ollu prosessi, jotta ne on valmistunu. Harvemmin kukaan esim. on nähny mun tekstien taustalla sitä hikeä, verta ja kyyneleitä, joita on vuodatettu tunteiden vuoristoradassa ja kirjoitusprosessin aikana, paitsi ehkä ne läheisimmät ihmiset.

Lisäks kirjottaminen on aina hyvin intiimiä, jos ajatellaan, että kirjoittaminen on ajattelua ja sitte niitä omia ajatuksia ja hajatelmia laitetaan muiden nähtäville. Tai ainaki ite myönnän, että monesti mietin, että mitähän noi muut näistä mun ajatuksista ja niiden muotoiluista mieltii, kun en voi ns. perustella keskeneräisiä ajatuksia sillä, että puhuin vaan, mitä sylki suuhun toi. Kun me kirjetetaan omia ajatuksia muille näkyville, niin me annetaan palanen itsestämme, joten ei oo mikään ihme, että yriteetään kirjoittaa heti valmista tekstiä. Mutta tässä ois varmasti hyvä pohtia sitä, että kuka määrittelee valmiin tekstin ja onko se niin vaarallista, kirjetetut ajatukset on keskeneräisiä.

Svinhufvud tuo esille myös tähän ”valmista teksti kirjetetaan yhdeltä istumalta”-käsitykseen sellasenkin näkökulman, että me on myös totuttu ja opittu koulussa, että tekstit kirjetetaan yhdeltä istumalta. Mm. opinnäytetyön osalta todellinen työ alkaa

kuitenkin ensimmäisen version kirjoittamisen jälkeen. Ensimmäisen version laadun puolesta ei kannatakaan tehdä johtopäätöksiä lopullisen version laadusta. Usein saatetaan ajatella, että ensimmäisen version jälkeen tekstin muokkaus on luovana työnä hurmoksen ja inspiraation vallassa tehtyä, mutta näen ei todellakaan ole.

Noista kirjoittamisen vääristyneistä käsityksistä voi syntyä tai niiden taustalla voi olla mm. Sisäinen sensuuri, Epäonnistumisen pelko, Perfektionismi eli täydellisyyteen pyrkiminen, Aikaisemmat negatiiviset kokemukset ja sitten se lykkääminen. Toki näe harvemmin ilmenee yksittäin. Ja näiden haasteiden selättämiseksi mä esittelen kohta vinkkejä, mutta sitä ennen on hyvä tunnistaa, että miksi se kirjoittaminen tuntuu vaikealta. Seuraavaksi ohjeistakin lyhyesti Svinhufvudin harjoituksen "Kovat ajat", johon ainakin itse huomaan palaavani aika ajoin, jos omat sisäiset möröt nostaa päätään.

[aikaleima] Svinhufvudin Kovat ajat -harjoituksessa voi työstää omia sisäisiä pelkoja opinnäytetyön kirjoittamiseen liittyen sekä mahdollisia strategisia ongelmia. Tässä harjoituksessa saattaa olla vaarana se, että koko oma asennoituminen ongelmiin voi muuttua, eikä ongelmat oo enää ongelmia, vaan asioita, jotka tarvitaan ratkaisuun. Tätä harjoitusta varten tarvitset aikaa ja kärsivällisyyttä, sillä tää harjoitus voi kestää kauankin, esim. useamman päivän. Mutta oo pitkäjänteinen, sillä se sitten palkitaan. Esittelenkin seuraavaks tän harjoituksen viis eri vaihetta. Ensin kirjataan omia ajatuksia ylös, siitä, miks opinnäytetyötä ei voi tehdä, jonka jälkeen niitä luetaan useampaan otteeseen ja lopuks analyttisesti ja ratkaisua etsien. Jos oot jossakin ulkona menossa, niin jakson kuvauksen yhteydestä löytyy aikaleima tähän harjoitukseen, niin voit sitten palata tähän myöhemmin uudestaan.

Ensimmäisenä ota esille sun opinnäytetyöpäiväkirja, jota esiteltiin jaksossa 2. Joku muukin kirjoitusalueesta toki käy tähän harjoitukseen. Sitte kirjota esim. vapaan kontrolloidun kirjoittamisen tekniikalla aiheesta "Miksi en pysty tekemään opinnäytetyötä?". Ja alat vaan kirjoittaa ja ihan ilman sensurointia, just niillä sanoilla, mitä mieleen tulee ja mitkä kuvaa sitä omaa olotilaa ja turhautumista kirjoittamiseen parhaiten, ja voi olla, että kirosojakin saattaa lipsahtaa.

Ite tätä harjoitusta tehdessä pyrin oikein vellomaan semmosessa itsesäällissä. Omassa kirjoituspäiväkirjassa teksti on kuulostanu mm. tältä: "Okei nyt tuntuu että mulla on joku kirjoitusjumi enkä muka uskalla tarttua toimeen. Tai jotenkin tuntuu, että pitäis kirjoittaa nytkin ns. täydellistä tekstiä ja tietää, että miten kaikki asiat liittyy toisiinsa. Noh, suuri juonipaljastus, en minä vittu tiedä xd. Varmaan aloittamisen ja valinnan vaikeus johtuu myös siitä, että oikeesti ei oo mitään yhtä oikeeta tapaa esim. kertoa asioista, mutta miten hitossa muut saa tämmösen kaiken näyttämään niin helpolta. Mikähän huijari minäkin oon, kun pitäis kuitenkin olla kirjoittamisen ammattilainen. Tuntuu, ettei aikaakaan oo kirjoittaa, ku kaikki aika menee töihin ja kotonakin

ois joskus hyvä jotakin tehdä.” Ja tätä rataa oma tilitykseni jatkui kellon lähestyessä kahtatoista illalla.

Toisena vaiheena Svinhufvud kehottaa, että kun oot antanu kaiken tulla, niin lue teksti sen jälkeen useita kertoja. Ja oikein niinku nautiskele siitä. Kun oot tarpeeks ma-kustellu ja kieriskelly näissä ajatuksissa, miksi et pysty kirjoittamaan opinnäytetyötä, niin laita teksti sitte pois, ja palaa siihen myöhemmin esim. seuraavana päivänä. Anna tälle vaiheelle aikaa, sillä tää harjotus perustuu siihen, että vasta sen jälkeen, kun on-gelmat ja niihin liittyvät negatiiviset tunteet myöntää ja hyväksyy, niin ratkaisun etsi-minen niihin on mahdollista. Eli tässä vaiheessa on syytä olla rehellinen ja mitä äärim-mäisempiä väitteitä pystyy tuottamaan, niin sitä parempi. Älä vähättele näitä tunteita ja ajatuksia, vaan oo niistä ylpeä ja opin nauramaan niille myös. Sitte ku kirjoittamiisi ajatuksiin ja tuntemuksiin liittyvät negatiivisetkin energiat on tasoittunu, niin siirry seuraavaan vaiheeseen.

Kolmantena vaiheena Svinhufvud kannustaa, että lue teksti nyt uudestaan, mutta sellasella analysoivalla ja jäsenteleväällä otteella. Eli pyri ryhmittelemään tekstiä erilaisiin ongelmiin. Tuosta aiemmasta tekstipätkästä ongelmana vois olla, se, että en pysty kirjottamaan, koska ei oo aikaa, kaikki aika menee töihin, aika menee välttelyyn, aikaa pitäis käyttää muuhun. Jatka listaa niin kauan, että oot saanu perattua kaikki ongelmat tekstistä. Ja nää ongelmat voi liittyä toisiinsa, mutta anna niiden päällekkäi-syyksien olla siellä ihan rauhassa ns. toistona. Älä kiirehdi tänkään vaiheen suhteen, koska vasta sitten, ku ne omat käsitykset ongelmista on realistiset, niin niille voi tehdä jotakin.

Ongelmien ryhmittelyn jälkeen on sitte aika etsiä ratkasuja niihin. Tässä vai-heessa on tarkotus Svinhufvud mukaan käyttää kahta kysymystä: 1) ”Miten voin saa-vuttaa haluamani asian ilman X:ää?” 2) ”Miten voin saavuttaa X:n?” Ja sijota tuohon X:n kohdalle listasta noussu aihe, esim. ”aika”. Käy näitä kysymyksiä jokaisen ongel-man kohdalla siten, että siirryt vasta tuohon toiseen kysymykseen, jos ensimmäiseen ei vaan enää tuu mieleen mitään. Tärkeää tässä on, että taaskaan ei sensuroi mitään mieleen tulevaa hullultakin kuulostavaa ideaa. Eli käy jokainen ongelma näiden ky-symyksiä avulla läpi ja aloita siitä kriittisimmästä ongelmasta.

Esim. 1) ”Miten voin saada haluamani asian [opinnäytetyön] ilman aikaa?” → Kirjoittamalla surkean opinnäytetyön / Maksamalla jollekulle muulle sen tekemisestä, ja tähän välihuomiona, että tää kävi ittellä mielessä oikein heikolla hetkellä, mutta muistutan, että tähän ei ole laillista. Ja jatka tätä listausta tuohon kysymykseen 1 niin kauan, että et keksi enää mitään. Sen jälkeen siirry sitte kysymykseen 2, joka mulla ois tuohon edelliseen liittyen ollu: 2) ”Miten voin saada aikaa?” → Nukkumalla riittävästi / sulkeutumalla jonnekin mökkiin kirjoitusretriitille / jättämällä kotityöt tekemättä / ottamalla töistä palkatonta / tilaamalla ruokaa ruoan tekemisen sijaan / perumalla tapaamisia...

Kun sitten kaikkiin ongelmiin on ideoitu ratkaisuja kysymysten avulla, niin arvioi ratkaisuja ja niiden toimivuutta. Ja pyri etsimään ne ratkaisut, jotka on realistisia (ja laillisia) ja miellyttää sua eniten. Sitten ihan lopuksi tarkoituksena on hahmotella konkreettinen suunnitelma sille, miten voit toimia, jotta ratkaistu toteutuvat käytännössä. Eli muotoile nuo suunnitelmat tavoitteiksi, jotka siirrä omaan aikatauluun. Näin ne itse ongelmat osottautuuki jopa tieksi ratkaisuun.

No miten sitten konkreettisesti lähtee kirjoittamaan, kun ongelmat on perannu ja niihin ideoinu ratkasut, mutta alottaminen tuntuu vaikeelta? Aluksi on tärkeää ymmärtää, että kirjoittamisen muotoja on monia, ja erilaiset kirjoitustavat kuuluu kirjoitusprosessin eri vaiheisiin, kuten aiemmissa jaksoissa onkin tuotu esille. Ja koska kirjoittaminen on ajattelun kehittelyn apuväline, niin teksti saattaa ja saa näyttää kesken eräiseltä, kuten ne meidän ajatukset. Eli se hyvin muotoiltu kirjoitusasu on sitte kirjoitusprosessin viimeinen vaihe, ja sitä ennen kirjoitetaan muilla tavoilla. Ja tässä ns. muilla tavoin tekstin tuottamista tarkotetaan esim. muistiinpanoja ja luonnoksia ja luovan kanssa voi kirjoittaa ns. huonoa tekstiä.

Mm. Kananen toteaa, että ihan vaan yksinkertaisesti tekstin tuottamisen aloittamista kannattaa kokeilla, koska siitä se alkaa. Joskus se alottamisen vaikeus voi johtua siitä, että ei oikein tiiä, mitä kirjoittaa ja pitää ehkä vähän ideoida ja herätellä ajatuksia, ja joskus esteenä voi olla se, että tietää, mitä pitäis kirjoittaa, mutta ei saa sanotettua niitä ajatuksia. Seuraavaks mä esittelen erilaisia tekstin tuottamisen tapoja näistä näkökulmista, mutta siis toki näitä vinkkejä voi hyödyntää missä vaiheessa vaan sitä omaa kirjoitusprosessia.

Alotetaan siitä, että toisinaan voi tuntua siltä, että ei oo mitään kirjoitettavaa. Silloin ku omat hajatelmät pitäis saada näkyväksi, niin toimivia taktiikoita herätellä ajatuksia vois olla jaksossa 2 esitelty vapaa kirjoittaminen tai kontrolloitu vapaa kirjoittaminen ja opinnäytetyöpäiväkirja. Ylipäätään opinnäytetyöpäiväkirja toimii hyvin paineen purkuna ja vähentää aivojen ruuhkautumisen tunnetta. Näin pystyy selventämään itseään ja ajatteluaan, jolloin omiin ajatuksiin voi ottaa etäisyyttä.

Etenki silloin, jos tekstilaji, mitä työstää, on itselle vieras tai jos tekstin punasen langan hahmottaminen on haastavaa, niin rakenteen miettiminen voi muodostua kirjoittamiselle esteeksi. Tällön voi siis ihan hyvällä omalla tunnolla luopua hetkeksi siitä johdonmukaisen rakenteen vaatimuksesta, joka estää tai haittaa sen itse sisällön tuottamista. Eli joskus kronologisesti asioista kertominen voi tuottaa ongelmia, jolloin voi olla hyvä laittaa tekstin rakenne syrjään ja irrottautua siitä esim. miellekartan avulla.

[aikaleima] Miellekartan avulla tarkoituksena on työstää tekstiä visuaalisen hahmottamisen avulla. Eli silloin kun me kirjoitetaan ajatuksia allekkain tai peräkkäin tekstissä siinä järjestyksessä, kun ne tulee meidän mieleen, niin me luodaan automaattisesti asioiden välille tietynlaisia merkityssuhteita, joista voi olla vaikeeta päästä myöhemmin irti. Miellekartan avulla niitä mieleen tulevia ajatuksia voi kuitenkin kirjoittaa

sinne tänne, jolloin tää tapa antaa meille ittellemme mahdollisuuden muodostaa asioiden välisiä merkityssuhteita joustavammin ja luovemmin.

Eli miellekartta mahdollistaa tämmösen avaruudellisen tilan, jossa ajatukset voi sijoitella moniulotteisemmin, vaikka ne mieleen tulis tietyssä järjestyksessä. Tästä syystä tää sopii kokeiltavaks niillekin, jotka eivät koe olevansa visuaalisia ihmisiä, koska meillä kuitenkin aivojen visuaalinen prosessointikyky on huomattavan suuri. Miellekartan avulla voi saada myös eri tavalla kaapatuksi niitä omia katkenneita, keskeneräisiä ja katoavia ajatuksia. Välttämättä itse sujuvaa tekstiä ei miellekartan avulla saa tuotettua, vaan miellekartan tekemisen jälkeen se tekstin tuottaminen konkreettisesti on edessä, mutta se voi kuitenkin olla helpompaa ja nopeempaa.

Siinä tekeekö miellekartan käsin vai koneella, niin molemmissa on omat etunsa. Käsillä kirjoittaessa vapautuu oikeinkirjoituksesta, ja yliviivauskynällä ja itse piirrettyillä nuolilla saa leikiteltyä paremmin, ja usein myös kokonaisuuden hahmottaminen on helpompaa, kun sivut voi levitellä laajalle eteen. Toisaalta sitte koneella kirjoittaessa ne tekstit on valmiiksi sähkösessä muodossa ja siten helppo kopioida ja muokata suoraan. Miellekartan voi aloittaa kirjoittamalla paperin keskelle pääkäsitteen, jonka ympärille sitten kirjoittaa kaikki siitä mieleen tulevat asiat parilla sanalla. Ajatukset saa rönsyillä ja haarautua, ja niiden välille voi vedellä viivoja.

Ajatuskarttojen kanssa saa olla luova ja käyttää myös kuvia ja värejä. Mieleen nousseita ajatuksia ei kannata kritisoida liian herkästi, koska jollekin tullee ajatukselle voi löytyä yhteys myöhemmin muihin. Eli sieltä miellekartalta ei kannata poistaa mitään. Ja nää yhteydet ja suhteet asioiden välillä hahmottuu vähitellen, niin niitä voi sitte sitä mukaan sinne merkitä. Eikä kannata ottaa miellekarttaa liian vakavasti, sillä niitä voi tehdä aina uusia ja ite huomaan monesti pyörittäväni samaa pääkäsitettä ja kokeilemalla erilaisia ratkaisuja.

Jos tietää suunnilleen mistä kirjottaa tai mistä pitäis kirjottaa, mutta tuntuu, ettei aiheesta nouse ideoita, niin toimivia tekstin lihottamisen keinoja vois olla uutiskysymykset, kuutiopeli, merkityssuhdekaavio ja silmukointi. Näissä kaikissa on taustalla ajatuksena tämmösten apukysymysten esittäminen sille omalle tekstille. Eli kun sulla on se joku tietty aihe tai käsite, josta pitäis kirjottaa, niin siltä aiheelta vois kysyä kysymyksiä, joilla sitä aihetta saa käsiteltyä monipuolisesti.

[aikaleima] Kuutiopelissä esimerkiksi voi kehittää aihetta siten, että tiettyä aihetta kehittää kuudesta eri näkökulmasta: kuvaillen, vertaillen, yhdistellen, eritellen, soveltaen ja esitellen väitteitä puolesta ja vastaan. Tässä vois ajatella, että on noppa, jonka jokaisella sivulla on yksi noista näkökulmista, ja sitten valitaan 2–5 minuuttia aikaa kellosta, jonka aikana aina yhestä näkökulmasta kerrotaan. Eli tässä yhdistyy tietyllä tavalla tuo kontrolloitu vapaa kirjoittaminen.

Tästä kuutiopelistä jokseenkin laajennetumpi versio ilman tekstin tuottamisen aikataivotetta vois ajatella olevan tuo merkityssuhdekaavio, joka siis perustuu siihen,

että pääkäsitettä käsitellään ns. erilaisten osa-alueiden mukaan, joilla on jonkinlainen merkityssuhde toisiinsa, kuten aikasuhteet ja lähikäsitteet. Ja tämmöinen osa-alue pitää aina sisällään kysymyssarjan, jolla saa laajennettua sitä aiheen käsittelyä ja monipuolistettua sitä. Esimerkiksi pääkäsitteenä vois olla ”opinnäytetyö”, jonka aikasuhteissa kysymyksinä on: Mikä on opinnäytetyön yläkäsite? Mitä alakäsitteitä opinnäytetyöllä on? Mitkä ovat opinnäytetyön vieruskäsitteitä? Miten ne eroavat opinnäytetyöstä? Näitä kysymyspatteristoja on hieman eri variaatioilla, mutta karkeesti kuvailisin näitä itse semmosiksi apukysymyspankeiksi, eli kysymyksiin yks kerrallaan vastaamalla lyhyesti saa helposti näkökulmia ja uusia ideoita siihen omaan tekstiin. Tarkemmin merkityssuhdekaavioon kannattaa tutustua tän jakson lähteistä, mm. Tarkoma ja Vuorijärvi esittelee selkeän visuaalisen kuvion tästä apukysymyksineen, jota voi helposti soveltaa mihin tahansa omaan aiheeseen.

Jos sitte se aiheen täsmentäminen ja rajaaminen tuntuu vaikeelta, niin silmukointi voi olla toimiva tapa tuottaa tekstiä. Silmukoinnissa ensin kirjataan ylös avainsanoja aiheesta, josta ollaan kirjoittamassa. Listasta valitaan yks aihe, josta sitten päätetään kirjoittaa esim. 5–15 minuutin ajan tarkemmin, mitä mieleen tulee. Eli tässä yhdistyy taas kontrolloitu vapaa kirjoittaminen, jollon tarkoituksena ei oo tekstin tuottamisen aikana lukea sitä, mitä on kirjoittanut tai korjata sitä kirjoitettua, vaan ihan kylmän viileesti vaan kirjoittaa ja jatkaa mahdollisista kielen kompuroista huolimatta. No sitten kun määritellyn ajan verran on kirjoitettu, niin luetaan vasta se tuotettu teksti ja sieltä poimitaan omasta mielestä keskeisin asia ja virke, jossa asia on esitetty. Tämä nostettu virke sitten sijoitetaan ns. uuden tekstikappaleen pääajatuksiksi, josta sitten seuraavaksi kirjoitetaan määritelty aika. Eli yks silmukka pitää sisällään sen, että tietyistä aiheista kirjoitetaan määritelty aika ja sitten tuotetusta tekstistä tehdään tärkein nosto, joka valitaan seuraavaan silmukkaan pääajatus.

Joskus haasteena voi kuitenkin olla se, että miellekartalle ajatusten hahmottelu antaa kyllä kokonaiskuvan ajatuksista tai edellä mainituilla kysymyksillä ja silmu-koilla saa laajennettua tekstiä, mutta punaisen langan puuttuminen estää toimeen tarttumisen. Tällön kannattaa hahmotella rakennetta, ja sisällysluettelo jo alkumetreillä antaa kertavilkaisulla kokonaiskuvan työstä ja sen etenemisestä ja toimii näin kirjoittajan omana työkaluna. Silmäiltävä kokonaisuus antaa ainakin itselle tunteen siitä, että työ on hallittavissa. Kirjoituskynnystä voi myös madaltaa tekemällä jokaisesta pääluvusta oman tiedoston, jonne sitten omalla luonnostekstillä minämuodossa luonnostelea, että mitä sinne aikoo kirjoittaa. Esim. johdannon alle kirjoittaa, että ”tässä luvussa esittelen ensin ilmiön, ja sitten...” Eli tässä muotoillaan rakennetta tekstiin ja omat otsikot sivuille, jolloin saadaan helposti näennäisesti jopa 10 sivua, vaikka sivuilla ei varsinaisesti ois tekstiä, niin työ alkaa valmistua kuin itsestään, kun työstää rakennetta.

No tässä ollaankin jo sivuttu sitä, että aloittamisen ongelmana on usein se, että miten me saadaan omat ajatukset ja ideat näkyviksi eikä niinkään se, ettei meillä kirjoittajina olisi mitään sanottavaa. Usein saatetaan antaa vinkiksi, että omia ajatuksia kannattaa puhua ääneen muille, jolloin niistä kertoo omin sanoin ja ylipäätään se puhuminen selventää ajatuksia, jolloin niistä on sitte helpompi kirjoittaa. Jos kuitenkin ei oo tilaisuutta puhua niitä asioita muille ääneen ja vapaa kirjoittaminen ei suju, voi kokeilla myös puhua niitä ajatuksia ns. itsellensä ääneen ja esim. äänittää puhelimen tallenteelle. Monet puhelinten tallenteet on nykyään myös siten kehittyneitä, että ne muuttaa sen äänen myös tekstimuotoon. Eli näin voi tuottaa puheen avulla myös ihan konkreettista tekstiä. Tällä taktiikalla on myös helppoa ajatella muistiinpanoja ääneen esim. sellasessa paikassa, jossa kirjoittaminen ei oo mahdollista tai se on hankalaa, kuten kävellessä. Ja tätä tapaa sivusinkin jo jaksossa 1. Toki tässä on hyvä tiedostaa, että me usein voidaan puhua hyvinkin nopeesti ja paljon, jolloin tekstimassaa voi tulla paljon, mikä tarkoittaa sitä, että sen perkaamiseen ja editointiin voi mennä myös aikaa.

[aikaleima] Mattinen esittelee mm. tämmösen luurankojäsennyksen, jonka avulla omaa tekstiä voi luonnostella sisällysluetteloksi siten, että siitä tuotetusta tekstimassasta tehdään nostoja ja itelle havainnollistetaan, että mistä oikein on jo kirjoittanu missäkin kohdassa. Eli tässä on kyseessä ns. totuudenmukainen selvitys siitä oman tekstin sisällöstä eikä siis se tekstin lopullinen suunnitelma. Ja toimintatapahan on sellainen, että eka luetaan se oma teksti ja listataan vaikka samalla allekkain avainsanojen tärkeimmät ja toisaalta vähemmän tärkeät yksityiskohdat. Tämän jälkeen nuo kohdat voi vielä numeroida. Tällä lailla, kun saa kokonaiskuvan siitä, mitä on jo kirjoittanu, niin tekstistä toiston karsiminen ja ajatusten järjestäminen loogisemmaksi helpottuu. Eli siitä oman tekstin ns. luurangosta pystyy helpommin silmäilemään, että mikä on minkäkin pää- tai alakohta ja mitkä liittyy toisiinsa.

Ite tykkään myös tulostaa omaa aiemmin tuotettua tekstiä. Muun muassa näiden podcastien käsikirjoitusten ekat versiot tulostin, jolloin ne oli helppo levittää lattialle laajalle. Ja näistä sitten oli helppo yliviivaustusseilla viivailla oleellisia juttuja ja merkitä toistoa yms. ja tehdä sitä tekstin luurangoa ja niitä ns. luita eli tekstin palasia sitten siirrellä fyysisesti paikasta toiseen.

[aikaleima] Jos sitte tuntuu, että ois sinänsä selvät sävelet sen suhteen, että mitä pitäis tehdä tai mistä kirjoittaa, mutta lykkääminen on ongelma, niin hyödyllinen tapa ajanhallintaan ja sen tehostamiseen on ns. pomodoro-tekniikka, jota voidaan kutsua myös mikrotason ajanhallintamenetelmäksi, koska sen avulla voidaan hyödyntää käytettävissä olevaa aikaa tehokkaasti. Siinä missä meillä Suomessa on keittiössä ajastimia munakellot, niin Italiassa on tämmöset tomaatin näköiset ajastimet. Tää tekniikka liittyykin oleellisesti tuohon ajastimeen.

Eli tämän tekniikan periaate on siten yksinkertainen, että valitaan tavoite, joka tulee tehdä 25 minuutin, eli yhden tomaatin aikana. 25 minuutin jälkeen kirjataan ylös, mitä

tehtiin ja pidetään pieni tauko ennen seuraavaa tomaattia. Näin voidaan isompi tehtävä pilkkoa pienempiin osiin, jotta se tekeminen on tehokasta. Tää 25 minuutin aika perustuu siihen, että se on sen verran lyhyt aika, että sen jaksaa keskittyä, mutta kuitenkin sen verran pitkä, että siinä ehtii syventyä tehtävään. Ja viiden minuutin tauko on niin ikään pieni palkinto, joka tehokkaan tekemisen jälkeen odottaa, ja jonka voi hyödyntää esim. somen vilkasuun tai kukkien kasteluun.

Tässä kyllä suositaan sitä, että tehtäis tuo 5 min jotakin muuta, kun mitä 25 min on tehty. Eli jos on 25 min tuijotettu ruutua, niin se tauko ois hyvä käyttää johonkin muuhun. Ja 5 min tauko on ajallisesti sitten sen verran lyhyt, että sen jälkeen, kun aloittaa uuden tomaatin, niin ei oo vielä ehtiny unohtaa, että mitä aiemmin teki. Tää tekniikka tuokin hallinnan tunnetta ja toimii erityisesti silloin, jos semmosia luonnollisia deadlineja ei oo.

Tässäkin on kuitenkin tärkeätä löytää se itselle sopiva tapa. Tärkeeks oon itteleni kokenu tässä sen, että tällä tekniikalla pääsee tekemisen alkuun. Joskus jos oon saanu hyvän flow-tilan päälle, niin sitte oon jättäny ajastimen syrjään. Ja sitte jos on alkanu ajatukset haahuilla ja tekeminen on muuttunu aikaansaamattomaksi, niin sitte oon taas ottanu ajastimen käyttöön. Svinhufvudilla on myös hyvä idea kokeilla myös muita vihanneksia/hedelmiä, ku tomaatteja. Esim. mangoissa ajankäyttö on 45 min + 15 min, mansikoissa 10 min + 5 min ja kirsikkatomaateissa 5 min + 1 min. Ja tämän menetelmän oon kokenu hyödylliseksi myös etenkin silloin, jos aattelen, että ei mulla oo ku vartti aikaa, et ei kannata kirjoittaa, niin oonki sit laittanu ajastimen päälle ja yllättävän tehokkaasti saanu tehtyä. Eli tän avulla oon ymmärtäny, että kirjoittaminen ei vaadi aina pitkäkestoista aikaa.

Tässä jaksossa käsittelin sitä, **miten kirjoittamisen haasteista selviää**. Jaksossa tarkasteltiin, mistä johtuu, että kirjoittaminen tuottaa toisinaan haasteita, vaikka niitä ois pyrkiny ennaltaehkäsemään ja mitä silloin kannattaa tehdä. No mitä opimme? Ainakin sen, että meidän aiemmat kokemukset kirjoittamisesta on luonu ne käsitykset, mitkä meillä on siitä. Nää meidän käsitykset kirjoittamisesta ja puolestaan se, mitä muut meiltä kirjoittamisen suhteen odottaa, niin luo toisinaan haasteita kirjoittamiseen. Meille onki voinu muodostua vääristyneitä käsityksiä kirjoittamisesta ja jopa myyttejä. Yleisesti sitte tämmöset haasteet voi aiheuttaa esim. opinnäytetyön kirjoittamisen suhteen aikaansaamattomuutta. Tärkeätä on kuitenkin jatkuvasti tuottaa tekstiä ja kokeilla erilaisia tapoja, koska kirjoitusprosessissa ja meidän ajatteluprosessissakin on erilaisia vaiheita. Erityisesti kellottaminen kirjoittamisessa ja ns. aikaa vastaan kirjoittaminen on tehokas tapa saada itsensä liikkeelle. Mm. pomodoro-tekniikka on tämmönen ajanhallintatyökalu, jolla voidaan luoda tehokkuutta tekemiseen, jollon sitte aikaa vapautuu myös muuhun.

OUTRO: [musiikki alkaa] Minä olen Anna Jokelainen, ja tämä on "Kirjoita, kirjoita, kirjoita" -podcast. Kiitos kun kuuntelit. Jos haluat lukea jakson aiheista lisää, niin voit tutustua niihin jakson kuvauksen yhteydestä löytyvistä lähteistä. Jos pidit tästä jaksosta ja ammattikorkeakoulun opinnäytetyön kirjoittamiseen liittyvät aiheet muutoin kiinnostavat, niin muista kuunnella myös muut sarjan jaksot. **[musiikki päättyy]**

Kirjoita mun kanssa -HARJOITUS: [tauko] Tästä alkaa Kirjoita mun kanssa -harjoitus. **[tauko]**

[aikaleima] No niin nyt sitten seuraavaksi sulla on taas mahdollisuus kirjoittaa mun kanssa yhdessä. Ja kuten viime jaksossa, niin toki me tässä ei nyt samaa tekstiä kirjoiteta yhdessä, vaan mulla on täällä oma teksti, jota pitäis tuottaa ja sulla siellä oma. Taustalla tässä on ajatus, että ainakin ite mulla kirjoittaminen tökkii usein yksin, mutta sitte jos tiän, että joku kirjoittaa mun kanssa, niin saan enemmän aikaseksi. Ja täällä mä nyt kirjoitan sun kanssa ja saatatki kuulla mun näppäimistön äänet ym. kirjoittamiseen liittyvät muut pienet kolinat. Tässä jaksossa esittelin erilaisia tekstin tuottamisen tapoja, kuten miellekartan, kuutiopelin, merkityssuhdekaavion ja silmukoinnin sekä luurankojäsennyksen. Lisäks avasin tämmöstä ajanhallintaan kehitettyä pomodoro-tekniikkaa. Tässä kirjoitussessiossa ajatuksena on, että valitset jonkun noista kirjoittamisen tavoista ja mä valitsen jonkun ja sitte yhdessä kirjoitetaan pomodoro-tekniikalla 10 minuutin ajan. Toki voit valita myös jaksossa 2 esitellyn kontrolloidun vapaan kirjoittamisen tms. ittelles sopivan tekstin tuottamisen tavan. Sun ei siis tarvii tässä vaiheessa kattoo kelloa ollenkaan vaan, nyt on hyvä hetki laittaa puhelin tms. häiriötekijät syrjään.

Mä aattelin työstää mun sivututkielman pohdintaluvun yhtä tekstikappaleetta. Eli siellä on jonkin verran semmosta ajatuksen virtaa kirjoitettuna, jota pitäis tiivistää ja jäsenellä ja hioa asiatyyliseksi. Ja aattelin kokeilla soveltaa tuota luurankojäsennystä tällai minimuodossa, eli siitä yhestä tekstikappaleesta, joka on aika pitkä, niin listaan avainsanoja, jotta nään, että mitä kaikkea se tekstikappale on syönyt sisään. Ja sitte toivottavasti pystyn karsimaan toistot ja saamaan siihen tekstikappaleeseen loogisen etenemisen. Ja tavoitteena mulla on, että saisin ees pari semmosta ns. hyvää virkettä siitä muodostettua, jotka voisien sellasenaan jopa sijoittaa lopulliseen työhön.

Eli laita tää jakso vaikka tässä vaiheessa pauselle ja kertaa vielä nuo erilaiset kirjoittamisen tavat, joista valitset yhden. Ja sit kun laitat tän jakson takasin päälle, niin huolehdi, että oot avannu myös tietokoneen, sulkenu kaikki ulkoiset häiriötekijät ja käyny vessassa jne., ettei sitten kesken kirsikkatomaatin tarvii. **[tauko]**

No niin.. Ootkos siellä valmiina? Kirjaa ittelles nyt lyhyesti tavoite, että mitä teet seuraavan 10 minuutin ajan. Ja se tavoite voi olla ihan joku pikkunen, kuten että kirjoitan yhen virkkeen teorialukuun 2.2, etenkin jos kirjoittaminen on viime aikoina

tuntuu jähmeeltä. Jos kohta meinaa ajatukset harhailla, niin palauta ittes lempeesti takasin sen tavoitteen pariin. Ja jos ajatuksiin tulvii jotain tavoitteeseen liittymättömiä asioita, kuten "muista laittaa pyykit kuivumaan", niin älä lähe niitä laittamaan kesken kaiken, vaan kirjota se johonkin post-it-lapulle vaikka ylös. Itse aattelin työstää... Ja ei kait tässä sitten pidempiä puheita tarvii, kun että mä tästä seuraavaks laitan kellon käyntiin ja ei muuta kun tsemppiä kirjottamiseen. Nyt on kello käynnissä.

[10 min "kirjoita mun kanssa" -harjoitus]

Ja nyt soi kello. Katoppas sitä sun aluks kirjaamaa tavoitetta ja sitä mitä sait aikaan ja pääsitkö tavoitteeseen. Itse sain/en saanu kirjoitettua... **ja en ala nyt tehtyä asiaa sen tarkemmin kirjaa ylös, vaan yliviivaan tuon, minkä sain tehtyä.** Tässä vaiheessa voit itse kans pohtia, että miltä tuntu ja voisitko soveltaa tätä oman opinnäytetyön työstämisessä. Periaatteessahan tänä podcastin lopun pomodoro-harjoituksen voi kuunnella uudestaan, jos sua auttaa tämmönen ns. yhdessä kirjottaminen. Toki youtubesta löytyy paljon erilaisia tämmösiä pomodoro-ajastimia tunnelma- ja tausta äänillä, että kannattaa sellasiakin jossain vaiheessa kokeilla. Tän jakson lähteistä löytyy myös pomodoro-selainsovellus. Pidä kuitenkin nyt ainakin parin minuutin tauko ja venyttele vähän tai keitä vaikka kuppi teetä.

[tauko] Tähän päättyy Kirjoita mun kanssa -harjoitus.

LIITE 4

Kirjoita, kirjoita, kirjoita -podcast-sarja opinnäytetyön tekstin tuottamisesta

JAKSO 1: Miten opinnäytetyön kirjoittamisessa pääsee alkuun?

Opinnäytetyö on yleensä opiskelijan laajin itsenäisesti tehtävä projekti. Projektina opinnäytetyö vaatii projektihallintataitoja. Pelkästään tavoitteet ja aikataulut eivät kuitenkaan riitä, sillä jotta opinnäytetyö valmistuu, se tulee kirjoittaa. Kalenteriin onkin syytä tehdä tilaa itse konkreettiselle kirjoittamiselle eli tekstin tuottamiselle.

Tämä jakso kuuluu kolmen podcast-jakson sarjaan, joka on tehty osana suomen kielen syventävien opintojen sivututkielmaa. Anna Jokelainen teki monimuototutkielman Jyväskylän yliopistoon. Lisäksi hän työskentelee viestinnän opettajana neljättä vuotta ammattikorkeakoulussa.

Tässä jaksossa käsitellään mm. seuraavia kysymyksiä:

- Miten opinnäytetyön kirjoittamisessa pääsee alkuun?
- Mitä tarkoitetaan, kun puhutaan opinnäytetyöstä projektina?
- Miten tavoitteet ja aikataulut liittyvät projektinhallintaan osana kirjoitusprosessia?
- Miten kalenteriin tehdään tilaa opinnäytetyön kirjoittamiselle?
- Millaisilla strategioilla opinnäytetyötä voi kirjoittaa?

Jakson harjoitukset:

[10:01] Työn kokonaisaikataulu

[23:55] Opinnäytetyökuukausi

[27:35] Lumihiutalemenetelmä

Lisätietoja:

Ahonen, S. (2023). *Opinnäyte jumissa: Mitä tehdä kun homma ei etene*. Vastapaino.

Blecher, W. L. (2019). *Writing your journal article in twelve weeks: A guide to academic publishing success* (2. p.). The University of Chicago Press.

Goldberg, N. (2004). *Luihin ja ytimiin* (suom. N. Hakalahti & J. Tuulari). Kansanvalistusseura.

Hakala, J. T. (2017). *Tulevan maisterin graduopas*. Gaudeamus.

National Novel Writing Month

Pentikäinen, J. (2021). *Riittävään hyvää kirjoittamista: Opas kouluun ja koulunjälkeiseen elämään*. Art House.

Svinhufvud, K. (2015). *Gradutakuu* (3. uud. ja täyd. laitos). Art House.

Svinhufvud, K. (2016). *Kokonaisvaltainen kirjoittaminen*. (3. uud. ja täyd. laitos). Art House.

Writer's Digest University. nanowrimo. Viitattu 14.5.2024.

<https://www.writersdigest.com/tag/nanowrimo>

Musiikki:

NewVibes. 26.1.2024. Successful Corporate Vibes. Pixabay.

JAKSO 2: Miten opinnäytetyön kirjoittamista ylläpidetään?

Opinnäytetyöstä puhuttaessa puhutaan usein kirjoitusprosessista. Kirjoitusprosessi ei ole kuitenkaan opinnäytetyön yksi vaihe eikä kirjoittaminen kirjoitusprosessin yksi osa. Kirjoittaminen voidaan nähdä ajattelun työvälteenä, kun omia ajatuksia jäsenetään ja tehdään näkyväksi. Näin ollen kirjoittamisesta kannattaa pyrkiä muodostamaan rutiini, jolloin kirjoittaminen on säännöllistä. Kirjoitusrutiinit ennaltaehkäisevät kirjoittamisen haasteita ja edistävät opinnäytetyön valmistumista.

Tämä jakso kuuluu kolmen podcast-jakson sarjaan, joka on tehty osana suomen kielen syventävien opintojen sivututkielmaa. Anna Jokelainen teki monimuototutkielman Jyväskylän yliopistoon. Lisäksi hän työskentelee viestinnän opettajana neljättä vuotta ammattikorkeakoulussa.

Tässä jaksossa käsitellään mm. seuraavia kysymyksiä:

- Miten kirjoittamiseen liittyviä haasteita voidaan ennaltaehkäistä?
- Mitä eroa on kirjoitus- ja ajatteluprosesseilla?
- Mitä tarkoittaa se, että kirjoittaminen on ajattelua?
- Miten opinnäytetyön kirjoittamista ylläpidetään?
- Miten kirjoittamiselle luodaan rutiineja?
- Miten kirjoittamista voi lämmitellä?

Jakson harjoitukset:

[15:35] Vapaa kirjoittaminen

[23:55] Kontrolloitu vapaa kirjoittaminen

[26:08] Opinnäytetyöpäiväkirja

[35:22] Kirjoita mun kanssa -harjoitus

Lisätietoja:

Blecher, W. L. (2019). *Writing your journal article in twelve weeks: A guide to academic publishing success* (2. p.). The University of Chicago Press.

Elbow, P. (2000). *Everyone can write: essays towards a hopeful theory of writing and teaching writing*. Oxford University Press.

Goldberg, N. (2004). *Luihin ja ytimiin* (suom. N. Hakalahti & J. Tuulari).

Kansanvalistusseura.

Lamott, A. (1994). *Bird by bird: Some instructions on writing and life*. Anchor books.
Nummenmaa, A. R. & Lautamatti, L. (2004). *Ohjaajana opinnäytetöiden työprosesseissa: Ryhmäohjauksen käytäntöä ja teoriaa*. Tampere University Press.
Svinhufvud, K. (2015). *Gradutakuu* (3. uud. ja täyd. laitos). Art House.
Svinhufvud, K. (2016). *Kokonaisvaltainen kirjoittaminen* (3. uud. ja täyd. laitos). Art House.
The most dangerous writing app. Squibler. Viitattu 14.5.2024.
<https://www.squibler.io/dangerous-writing-prompt-app>

Musiikki:

NewVibes. 26.1.2024. Successful Corporate Vibes. Pixabay.

JAKSO 3: Miten opinnäytetyön kirjoittamisen haasteista selviää?

Opinnäytetyön kirjoittaminen tuottaa haasteita jossakin vaiheessa, vaikka kirjoittamisen haasteita olisi pyrkinyt ennaltaehkäisemään. Käsityksemme kirjoittamisesta ovat muodostuneet aiemmista kokemuksistamme. Aiemmat käsitykset ja muiden odotukset voivat luoda haasteita. Myös kirjoittamiseen liittyvät myytit voivat aiheuttaa haasteita kirjoittamiselle. Tekstiä voi tuottaa kuitenkin monella tavalla, kirjoitusprosessin vaiheista riippumatta.

Tämä jakso kuuluu kolmen podcast-jakson sarjaan, joka on tehty osana suomen kielen syventävien opintojen sivututkielmaa. Anna Jokelainen teki monimuototutkielman Jyväskylän yliopistoon. Lisäksi hän työskentelee viestinnän opettajana neljättä vuotta ammattikorkeakoulussa.

Tässä jaksossa käsitellään mm. seuraavia kysymyksiä:

- Mistä johtuu, että kirjoittaminen tuottaa toisinaan haasteita, vaikka niitä olisi pyrkinyt ennaltaehkäisemään?
- Millaisia käsityksiä meillä on kirjoittamisesta?
- Millaisia myyttejä kirjoittamiseen liittyy?
- Miten opinnäytetyön kirjoittamisen haasteista selviää?
- Miten kirjoittamisessa pääsee alkuun, jos tietää tai ei tiedä, mitä kirjoittaa?

Jakson harjoitukset:

[13:43] Kovat ajat

[22:49] Miellekartta

[26:02] Kuutiopeli, merkityssuhdekaavio ja silmukointi

[31:48] Luurankojäsennys

[33:33] Pomodoro

[38:37] Kirjoita mun kanssa -harjoitus

Lisätietoja:

- Ahonen, S. (2023). *Opinnäyte jumissa: Mitä tehdä kun homma ei etene*. Vastapaino.
- Goldberg, N. (2004). *Luihin ja ytimiin* (suom. N. Hakalahti & J. Tuulari). Kansanvalistusseura.
- Ivanič, R. (2004). Discourses of Writing and Learning to Write. *Language and education*, 18, (3) 220-245. <https://core.ac.uk/download/pdf/71299.pdf>
- Kananen, J. (2015). *Opinnäytetyön kirjoittajan opas: Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Laurinen, L. & Kauppinen, A. (1986). *Merkityssuhteet lukemisen ja kirjoittamisen apuna* (s. 25 – 40). AFinLANvuosikirja 1986. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisuja 43. Viitattu 14.5.2024. <https://journal.fi/afinlavk/article/view/57711>
- Mattinen, E. (1995). *Prosessikirjoittaminen: Tee kirjoittamisesta seikkailu*. Hallinnon kehittämiskeskus.
- Pentikäinen, J. (2021). *Riittävän hyvää kirjoittamista: Opas kouluun ja koulunjälkeiseen elämään*. Art House.
- sumartik. (2009). *Merkitussuhdekaavio [Diaesitys]*. VALTTI - Valmennuksella ja osaamisen vahvistamisella tehoa työllistymiseen –hanke. Vipuvoimaa EU:lta 2007 – 2013, Euroopan unioni. Viitattu 14.5.2024. <https://www.slideshare.net/slideshow/merkitussuhdekaavio1/2364002>
- Svinhufvud, K. (2015). *Gradutakuu* (3. uud. ja täyd. laitos). Art House.
- Svinhufvud, K. (2016). *Kokonaisvaltainen kirjoittaminen*. (3. uud. ja täyd. laitos). Art House.
- Tarkoma, E. & Vuorijärvi, A. (2010). *Ammattisuomen käsikirja*. WSOYpro.
- Pomofocus. Pomodoro-ajastin verkossa. Viitattu 14.5.2024. <https://pomofocus.io/>

Musiikki:

NewVibes. 26.1.2024. Successful Corporate Vibes. Pixabay.